

Årsmelding 2017

Vedtatt av Nittedal kommunestyre 18.06.2018

Lillesalen
Administrasjon

Innhold

Rådmannens forord.....	4
Innledning	6
Gode tjenester.....	11
Helse- og velferdssektoren.....	12
Enhet for bosetting og tilflytting	12
Enhet for tildeling og forebyggende tjenester.....	14
Enhet for psykisk helse og rus.....	16
Enhet for tilrettelagte tjenester	16
Enhet for hjemmetjenester, forebygging og rehabilitering (HFR).....	18
Enhet for institusjon	22
Enhet for NAV Nittedal.....	25
Oppvekst- og utdanningssektoren	28
Nittedalskolen	29
Enhet for barnehager og forebyggende tjenester	34
Enhet for barnevern	38
Enhet for PPT	41
Enhet for kultur	43
Sektor for miljø og samfunnsutvikling	48
God folkehelse	53
Folkehelsebarometeret 2017	53
Folkehelsearbeid i sektorene	55
Rent miljø	59
Klima- og energiutfordringer	59
Miljøfyrtårn og Grønt flagg	61
Avfall.....	61
Andre miljøtiltak	62
Stolt nittedalsidentitet.....	64

Åpning av kulturverket Flammen.....	65
Sentrumsutvikling.....	66
Frivillig organisasjonsliv.....	66
Levende lokaldemokrati.....	68
Politisk aktivitet.....	68
Frivillige organisasjoner.....	69
Brukermedvirkning.....	69
Gode prosesser.....	71
Organisering	71
Beredskap	71
Post- og arkivtjeneste	72
Antikorrupsjon.....	72
Digitalisering.....	72
Kompetente og motiverte medarbeidere.....	74
Medarbeiderundersøkelsen	74
Kompetansehevede tiltak.....	74
Møter med ansattes representanter.....	75
Sunn økonomi.....	81
Kommunens økonomiske utvikling – regnskapsresultat 2017	81
Driftsregnskapet for 2017 med redegjørelse for vesentlige avvik	81
Driftsinntekter 2017.....	82
Frie inntekter – skatt og rammetilskudd	82
Driftsutgifter.....	84
Enhetenes avvik mot budsjett	85
Finans	89
Lånegjeld.....	90
Investeringer	92
Balanse.....	97
Disposisjonsfond	98
Analyse av nøkkeltall.....	102

Rådmannens forord

Mellom fortid og fremtid – en bygd i stor utvikling

Den 11. mars 2017 ble det skrevet historie i Nittedal. Åpningen av Kulturverket Flammen, er åpningen av et folkets hus – men det er også åpningen av nye Nittedal. Sammen med åpningen av Rotnes kirke mot slutten av 2016, fikk sentrum to kulturbygg som representerer fremtidens nittedalssamfunn.

Fylkesmannen konkluderte om kommunesammenslåing i september 2016. Fylkesmannen foreslo at Nittedal skulle bli en del av Oslo, alternativt slå seg sammen med fylkesmannens foreslåtte storkommune på nedre Romerike. I etterkant har regjeringen lagt frem sin anbefaling (vår 2017). Nittedal fortsetter som egen kommune, mens Skedsmo, Fet og Sørum slås sammen til en kommune. At tre kommuner blir til en i vår region vil påvirke Nittedal i årene fremover.

Nittedal har i gjeldende kommuneplan innført 3 handlingsregler for økonomisk styring. Kommunen styres ut fra forutsetning om at regnskapet gjøres opp med minimum 2,5 prosent i pluss, at det til enhver tid er 5 prosent frie midler på disposisjonsfond, og at alle investeringer gjøres med minimum 25 prosent egenkapital. I handlingsplan 2017-2020 er egenkapitalandelen 20 prosent. Disse forutsetningene gjør prioriteringer og disponeringer forutsigbare, og de legger grunnlag for god samfunnsutvikling.

Kommunen har igangsatt flere store planer i 2017 for bl.a. ny felles barneskole i Hakadal, ny Nittedal ungdomsskole og nytt helsehus i sentrum. Nittedal står med dette foran store investeringer i årene fremover, for å sikre gode tjenester for fremtidens befolkning. Handlingsregelen er et godt verktøy for å sikre bærekraftig utvikling i Nittedal også i årene fremover.

Rådmannen har iverksatt planarbeid for en rekke infrastrukturprosjekter i Nittedal, for at prosjektene lar seg realisere innenfor de frister som er satt av kommunestyret. Det er høy aktivitet i alle deler av kommunen.

Kommunen har i 2017 arbeidet aktivt med det store samfunnsutviklingsprosjektet: Nittedals avløp til Nedre Romerike Avløpsselskap IKS. Første etappe opp til Slattum renseanlegg ble igangsatt høsten 2017, skal ferdigstilles i løpet av 2018.

Både i 2016 og i 2017 har sykefraværet vært historisk lavt. Kommunen hadde et sykefravær på 7 prosent. Det er et meget godt resultat. I 2017 ble Nittedal kommune tobakksfri arbeidsplass. Det var og er et historisk øyeblikk.

I denne årsmeldingen vil leserne finne mange og gode resultater. Medarbeiderne er vår viktigste ressurs. Medarbeiderne som hver og en gjør en innsats hver dag over alt i Nittedal kommune bidrar til disse flotte resultatene. Jeg takker alle for samarbeidet i 2017.

Nittedal, mai 2017

Konstituert rådmann Kristin Hurthi

Innledning

Årsmeldingen for Nittedal kommune for 2017 presenterer statistikk og gjennomførte tiltak fra året som gikk. Kapittelinnstillingen er etter kommunens åtte strategiske styringsmål. Under Gode tjenester er det etablert delkapitler for de ulike sektorene med resultater og statistikk fra de enkelte enhetene.

I de andre kapitlene blir det rapportert for kommunen som helhet. Statistikk og data som presenteres er dels kommunens egne tall, som tjenestene selv har samlet inn. Disse tabellene vil ikke ha kildehenvisninger. En betydelig del av statistikkgrunlaget baserer seg på KOSTRA-statistikk. Dette skjer hovedsakelig i form av figurer og hvor det foretas sammenligninger med romerikskommunene Lørenskog, Skedsmo og Ullensaker, i tillegg til Oppegård og landet ekskl Oslo.

Resultater og aktiviteter er i all hovedsak innenfor de samme overskrifter/områder som de tre foregående årsmeldingene for kommunen. Det er et mål at disse forandres i liten grad fra år til år slik at det blir lettere å følge utviklingen over tid.

Nittedal kommunes styringsmål og styringsdokumenter

Nittedal kommunes strategiske styringsmål

Som styringsgrunnlag for den kommunale virksomheten er det utarbeidet et sett av viktige styringsdokumenter som kommunestyret vedtar. Relasjonene mellom de viktigste kommunale planer og styringsdokumenter er beskrevet i figuren nedenfor.

Figuren viser hvordan styringsdokumentene tar utgangspunkt i ett eller flere av kommunens strategiske styringsmål. De strategiske styringsmålene henger sammen med kommuneplan (inkludert planstrategi) og vedtatte temaplaner, handlingsplan (inkl økonomiplan og årsbudsjett), samt virksomhetsplaner for alle sektorene.

Kommuneplanen 2015-2027

I april 2015 vedtok kommunestyret kommuneplanen for 2015-2027. Den er disponert etter kommunens 8 strategiske styringsmål.

Overordnet styringsmål i kommuneplanen er at Nittedal skal ha en bærekraftig utvikling. Dette betyr at utgifter og inntekter må balansere. Det forutsetter også en god balanse mellom vekst og vern av natur- og miljøressurser. Kommunen kan ikke vokse mer enn hva vi har økonomi til å håndtere. Det viktigste styringsmiddelet for å sikre en befolkningsvekst er å legge til rette for et stramt boligprogram. Kommuneplanen 2015-2027 viderefører målet fra forrige kommuneplan (2009-2020) om gjennomsnittlig 1,7 % årlig vekst i befolkningen. Dette tilsvarer bygging av ca. 150-170 nye boliger pr år i perioden. Vekstraten vil naturlig variere over årene. Mot 2027 innebærer en slik vekst en betydelig økning i antall barn, unge, eldre, noe gir utfordringer for kommuneøkonomien.

Kommuneplanen fokuserer særlig på kommunens hovedutfordringer på lengre sikt (gjerne 12-årsperspektiv og lengre). For å ivareta de langsiktige perspektiv, er det helt avgjørende at hensynet til de langsiktige utfordringene også preger de mer kortsiktige målene i budsjett og handlingsplan.

Planstrategi 2016-2019.

Kommunestyret vedtok 16. november 2015 Planstrategi 2016-2019. Planstrategien er en prioritering av kommunens planbehov i kommunestyreperioden, og skal vedtas senest ett år etter kommunestyrets konstituering. Dette gir det nye kommunestyret mulighet til å sette fokus på de planoppgaver som bør revideres/videreføres, og hvilke nye planer som bør prioriteres for å legge til rette for en ønsket utvikling i kommunen.

Planstrategien skal også ta stilling til om hele eller deler av kommuneplanen skal revideres. Kommunestyret vedtok at samfunnsdelen i kommuneplanen (2015-2027) ikke skal revideres i

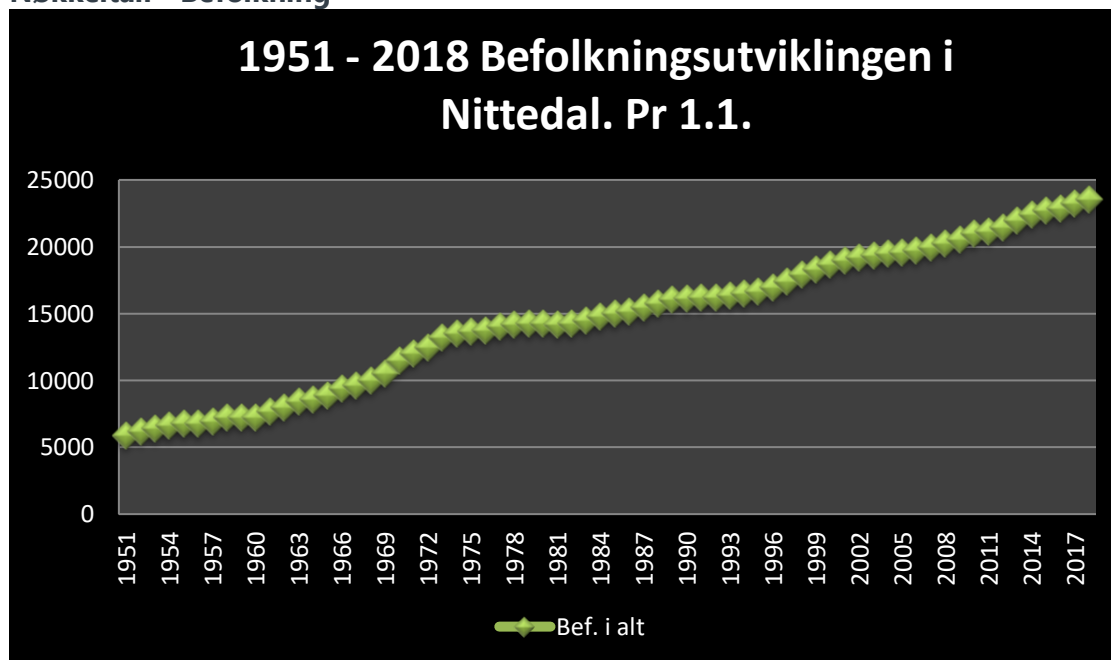
denne kommunestyreperioden. Nye føringer fra sentrale myndigheter, justerte befolkningsframskrivninger og øvrige viktige utviklingstrekk vil allikevel hensyntas. Hovedprinsippene i kommuneplanens arealdel videreføres, men med endringer bl a på bakgrunn av kommunestyrets behandling av kommuneplanen og innspill fra høringsinstansene til planstrategien.

Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus

I Ot.prp. nr. 10 (2008-2009) om gjennomføring av forvaltningsreformen gikk regjeringen inn for å møte styringsutfordringene i hovedstadsregionen gjennom et pålagt samarbeid om areal- og transportplanlegging mellom Oslo kommune og Akershus fylkeskommune.

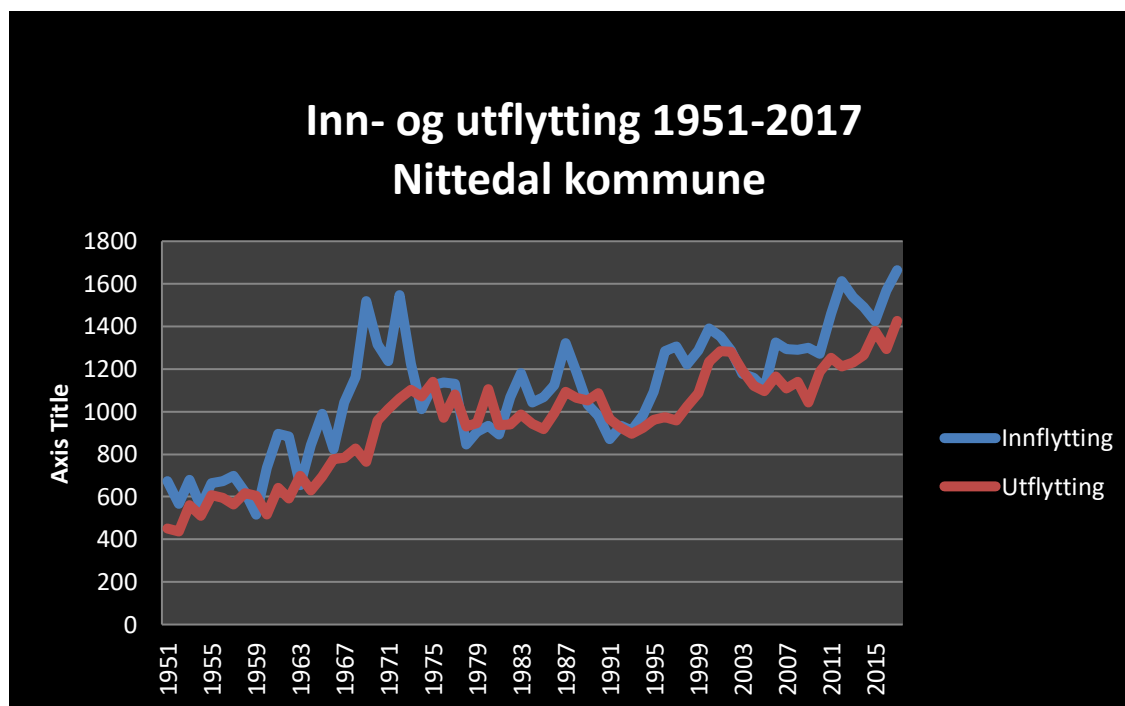
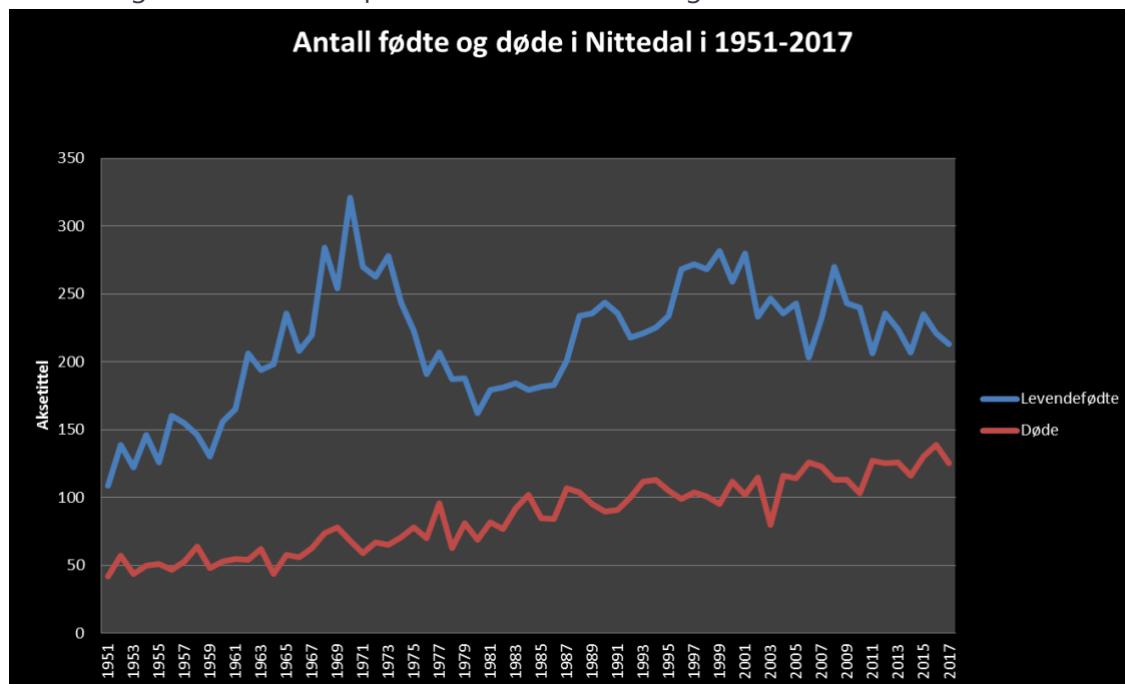
Regional plan for areal og transport ble vedtatt av Akershus fylkesting og Oslo bystyre i desember 2015. Planen gir klare føringer for hvordan stat, fylkeskommuner, kommuner og andre aktører skal samordne og utvikle areal og transport i hele regionen. Planen peker ut Rotnes som et av de prioriterte tettstedene hvor 80 % av kommunens vekst bør skje. Den regionale planen legger opp til en rekke føringer for Nittedal kommune når det gjelder utvikling og utnyttelse av areal, boliger, transportsystemer for Nye Nittedal sentrum, men også for øvrige arealdisponeringer i kommunen. Dette vil bli fulgt nærmere opp i kommuneplanen 2018-2030.

Nøkkeltall - Befolkning

Nittedal kommune hadde i 2017 en befolkningsvekst på 1,4 prosent. Til sammenligning hadde kommunen en vekst på 1,6 prosent i 2016, 0,7 prosent i 2015 og 1,4 prosent i 2014. Gjennomsnittlig årlig vekst for de siste 10 årene (2008-2018) har vært 1,5 prosent. Ved inngangen til 2018 hadde Nittedal en samlet befolkning på 23.545 personer.

Nedenfor er en oversikt som viser forholdet mellom antall fødte og antall døde i Nittedal i perioden 1951- 2017. Nittedal har i alle år siden 1951 hatt et betydelig fødselsoverskudd. Det er også et interessant poeng at til tross for en stadig økende befolkning i kommunen, har kommunen aldri hatt et høyere fødselstall enn i 1971 (321 fødsler), selv om Nittedals befolkning da var cirka halvparten av hva den er i dag.

Tabellene over viser hvordan fødsler, død og flytting samlet påvirker Nittedalbefolkningens størrelse over de siste 65 år. Et karakteristisk trekk er at (med få unntak) er innflyttingen større enn utflyttingen.

Men både for inn – og utflyttingen, og også for antall fødsler, er det normalt med variasjoner fra et år til et annet. Det er mønster og tendenser over litt lengre tidsperioder som er interessante i en demografisk utviklingsammenheng.

Gode tjenester

Innledning

Kommunens fremste oppgave er å levere gode tjenester til innbyggere og brukere. Det er store forventninger til tjenestenes kvalitet og tilgjengelighet, og i tillegg stilles en rekke krav til tjenestenes innhold fra statlige og regionale myndigheter. Nittedal jobber hele tiden med å tilfredsstille kravene og utvikle tjenestene til beste for innbyggerne.

I dette kapitlet presenteres statistikk over aktivitet og resultater innenfor ulike tjenesteområder. Statistikken er i hovedsak kommunens egne tall, unntaket er Kostratabellene.

Dette kapitlet er inndelt i underkapitler etter de tre sektorene som står for den publikumsrettede tjenesteproduksjonen i kommunen

- sektor for helse og velferd
- sektor for oppvekst og utdanning
- sektor for miljø og samfunnsutvikling

Helse- og velferdssektoren

Innledning

Den generelle befolkningsveksten, en økende eldrebefolkning og de økende konsekvensene av samhandlingsreformen, påvirker etterspørselen etter sektorens tjenester. Et overordnet bilde av utviklingen viser at det er en jevn økning i antall saker, men ved telletidspunkt for rapportering viser statistikken at antall brukere av de ulike tjenestene er ganske stabilt. Dette indikerer at flere brukere er innom tjenesteapparatet, men at noen av tjenestene er av mer kortvarig karakter. Siden både vedtaksomfanget og kostnadene øker idikerer innsamlede data også at de sakene kommunen håndterer både komplekse og ressurskrevende.

Sektorens budsjett legges etter kjente utgifter ved budsjetteringstidspunktet om høsten. Det medfører at nye uforutsette behov for tjenester ofte medfører merforbruk i sektoren. For 2017 utgjorde et samlet merforbruk på sektoren 14,5 mill. De største merutgiftene er knyttet til nye brukere med omfattende behov, og til en betydelig vekst i behovet for hjemmetjenester. Det er særlig i kategorien oppfølging etter sykehusopphold, alvorlig syke og døende pasienter hjemmetjenesten har fått et utvidet ansvar og fått nye oppgaver. Kommunen har også hatt en større vekst i utbetaling av sosialhjelp enn budsjettet. Det er ikke flere enn før som får hjelp, men utbetalingene til de som har behov er større. Den største veksten er knyttet til økte boutgifter i kommunen.

I tråd med statlige og kommunale føringer, dreies helse – og velferdstjenestene i kommunen målrettet mot mer forebygging, flere lavterskeltilbud, rehabilitering, aktiv omsorg og tjenester i brukerens hjem. Sektoren er i full gang med en snuoperasjon i tjenestetilbudet, både med faglige og organisatoriske utviklingsoppgaver.

De største utviklingsprosjekter som er gjennomført eller igangsatt i 2017:

- Prosjektering av nytt helsehus
- Utarbeidelse av temaplan boligutvikling og boligsosial virksomhet
- Utvikling av lærings- og mestringstilbud
- Etablering av ny enhet med boligkontor og avdeling for bosetting og integrering

Enhet for bosetting og tilflytting

Enheten har bygd opp et boligkontor og etablert et tverrfaglig arbeid med flyktninger i løpet av 2017. Enheten har ledet arbeidet med å utarbeide temaplan for boligutvikling og boligsosialt arbeid.

I 2017 bosatte kommunen 66 personer med flyktningebakgrunn. Av disse kom 14 fra asylmottak, 7 var kvoteflyktninger bosatt direkte fra utlandet, 6 enslige mindreårige og 39 kom etter vedtak om familiegjenforening.

Flyktningetjenesten er organisert slik:

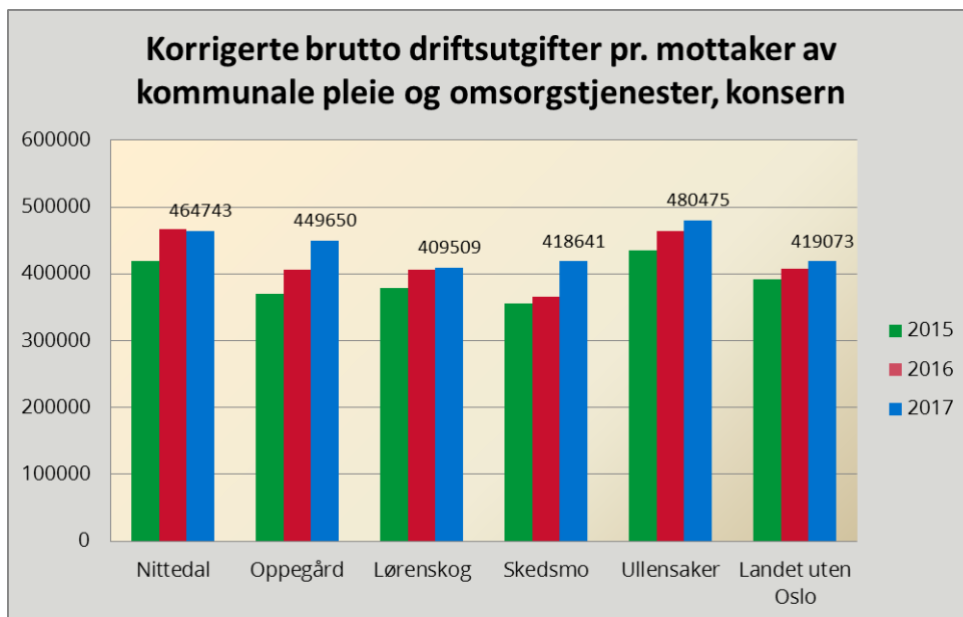
- Avdeling for bosetting og integrering , avdeling under enhet for bolig og tilflytting.
- Introduksjonsprogrammet og kvalifiseringsrettet arbeid for nyankomne flyktninger er underlagt enhet for NAV, hvor Gnistengruppen leverer norskopplæringen.
- Arbeid med helse er underlagt et migrasjonshelseteam koordinert fra helsestasjonstjenesten.

I 2017 har avdeling for bosetting og integrering fulgt opp 248 personer, dvs de som er bosatt i perioden 2012-2017.

88 personer har i 2017 deltatt i introduksjonsprogrammet og dermed vært innskrevet på norskundervisning på Gnisten. Av de 17 som i løpet av 2017 har fullført introduksjonsprogrammet er samtlige enten under utdanning eller i arbeidsrettede tiltak i regi av NAV med mål om å komme i arbeid.

Boligkontoret etablerte seg i 2017 og har behandlet 121 søknader om kommunal bolig, 37 fikk avslag, 84 fikk tilsagn. Gjennom etablering av et boligkontor har kommunen fått bedre oversikt over søkermassen og kan gi bedre råd og veiledning. Betydelig fler har fått bistand og køene er kraftig redusert.

99 husstander har søkt startlån. 38 har mottatt 70 mill i tilskudd. De fleste er barnefamilier som ved hjelp av startlån har fått en tryggere bosituasjon i 2017.

Tabellen skiller ikke mellom eldreomsorg og tjenester til yngre brukere. Brukerne som mottar tjenester har mer omfattende vedtak enn tidligere. Dette gjelder brukere både over og under 67 år. Generelt mottar yngre brukere mer omfattende tjenester enn eldre.

Enhet for tildeling og forebyggende tjenester

Det er fortsatt en jevn økning av antall saker til behandling. Dette må sees i sammenheng med en økende befolkning – særlig økningen i de eldste aldersgruppene og med konsekvenser av samhandlingsreformen. Økningen i søknader til langtidsplass i sykehjem har økt, mens søkning til korttid er stabil. Det er også en økning på avlastning, psykisk helsearbeid, støttekontakt og dagopphold. For de andre tjenestene har antall søkere vært ganske likt 2016.

Aktivitetsutvikling

	2014 Nye søknader og revurderinger	2015 Nye søknader og revurderinger	2016 Nye søknader og revurderinger		2017 Nye søknader og revurderinger	
Totalt antall saker	1400	1529	1693		1744	
Fordelt på følgende tjenester:			Nye søknader	Revurderinger	Nye søknader	Revurderinger
Institusjonsplasser – langtid	29	42	50	2	55	0
Korttidsplasser	275	341	298	175	278	183
Lindrende enhet	16	25	27	7	10	14
Hjemmesykepleie	351	336	278	73	269	80
Helsehjelp i bolig	25	38	8	4	10	35
Praktisk bistand	136	109	84	11	83	38
Praktisk bistand og opplæring	31	43	4	10	7	44
Brukerstyrt personlig assistance	3	12	7	2	5	4
Dagopphold	66	63	63	15	46	11
Trygghetsalarm	41	82	72	Ikke aktuelt	67	0
Omsorgsstønad (tidligere omsorgslønn)	16	29	18	12	14	11
Psykisk helsearbeid	72	55	56	18	72	18
Støttekontakt	67	61	52	31	27	22
Avlastning	86	49	26	17	40	12
Individuell plan	29	54	12	19	32	9
Koordinator	-	-	2	1	6	0
Kun nye søknader:	965	1089	1277		1239	

De viktigste utviklingsområdene i enheten har i 2017 vært:

- Øke kompetansen og fokuset på brukermedvirkning i saksbehandlingen
- Bedre samarbeidet med utførerenhetene når tjenestene skal planlegges
- Bedre utnyttelsen av kapasiteten på korttidsplassene

Hukommelsesteamet

Hukommelsesteamet med koordinator og lege utreder pasienter, blant annet i samarbeid med ansatte i hjemmetjenesten. Teamet får stadig flere henvendelser både fra fastleger og saksbehandlere for å bistå i utredninger. Teamet har hatt 26 pasientrelaterte møter og gjennomført både pårørendeskole og samtalegrupper for pårørende til personer med

demens. Teamet har mange samtaler med pårørende som trenger råd og veiledning. Teamet benyttes også til råd i akutte pasientsaker.

Enhet for psykisk helse og rus

Hovedfokus for enheten er å levere gode tilpassede helsetjenester. Tjenesten dreies, i tråd med nye faglige føringer bort fra det gamle paradigmet «Hva er galt med deg» og tydeligere i retning av det nye paradigmet: «Hva er viktig for deg» Mestring, tilhørighet, fellesskap og håp er styrende verdier i tjenesteutviklingen. Dette krever ny kompetanse og ny arbeidsmetodikk hos alle ansatte. Det har også i 2017 vært prioritert arbeid knyttet til samhandling med pårørende/brukers nettverk, andre enheter og internt i enheten, da dette er med å fremme de helhetlige og koordinerte tjenestene innbyggerne etterspør.

Det er et dilemma at opptrapping av tjenester innen rus og psykisk helsearbeid over mange år har blitt og er finansiert med statlige øremerkede tilskuddsmidler. Dette medfører usikkerhet i den langsiktige planleggingen og mye bruk av midlertidige stillinger.

Enhet psykisk helse og rus er omorganisert i 2017. To botiltak er slått sammen til én avdeling som nå heter avdeling bolig- og oppfølging. Avdelingen tilbyr samme tjenester som tidligere. Begrunnelsen for sammenslåing er blant annet å sikre bedre samhandling og bedre utnyttelse av ressursene.

Enhet for tilrettelagte tjenester

Enheten har jobbet med implementering og videreføring av arbeidet som ble påbegynt i 2016 på strategiske og organisatoriske mål, og har hatt fokus på videreutvikling av tjenestene. Det merkes et press på behov for kompetansehevende tiltak for å kvalitetssikre, samt sikre gode og forsvarlige tjenester.

Enheten har hatt følgende utviklingsarbeid;

- Møteplass for pårørende for mennesker med nedsatt funksjonsevne og autisme. Har blitt holdt 8 ganger i samarbeide med «voksne for barn».
- Mitt livs ABC; et kurs over 1 år som gir kompetanse på å jobbe med målgruppen i enheten. Det er en blanding mellom forelesninger og refleksjonsgrupper på avdelingene. Totalt er det med 121 ansatte i dette som er viktig løft på fagområdet.

- Videreutvikling av familieveiledning til familier som har barn med funksjonsnedsettelse eller autisme og adferds utfordringer. Det sees et stort ønske og behov for å videreutvikle dette tilbudet i større omfang, da i samarbeide med flere sektorer. I dag er tilbudet organisering ved avlastningsboligen.
- Enheten er deltager i et forskningsprosjekt sammen med Frambu kompetansesenter. Det forskes på søsken til mennesker med funksjonsnedsettelse og familieveiledningstjenesten er koblet på for å utvikle et tilbud til søsken.
- VTA, Dagtilbud og arbeid med oppfølging. Enheten fikk tilført 3 VTA plasser til og har nå totalt 10 VTA plasser gjennom NAV. Det er et viktig mål at alle har meningsfylt dagaktivitet. Ved å samarbeide med institusjon har det blitt etablert en kiosk på Skytta sykehjem med arbeidstager i VTA og arbeid med oppfølging. Enheten jobber med å tilrettelegge slik at alle har tilpasset dagaktiviteter.
- Etablering av egen Facebookside for enheten til bruk til informasjon og for å skape interesse og nå ut til alle som er interessert i vårt fagfelt.
- Fokus på turnus/bemanningsplanlegging. Etablering av digital vaktbok. Oppstart av fleksiturnus på flere avdelinger samt turnusforbedringer har redusert i antall ansatte fra 2016 til 2017 med å øke stillingsprosenten. Totalt har enheten redusert med 30 ansatte fra 2016 til 2017.

Indikator	2014	2015	2016	2017
Antall årsverk	108,71	117	120	118,3
Antall faste ansatte	-	-	199	169
Bolig med heldøgns tjenester (antall brukere)	35	43	41	42
Ambulerende tjenester til brukere som bor utenfor de samlokaliserte boligene (tilknytningsbrukere)	13	12	12	13
Årsverk avlastningsboligen	11,3	14,30	14,30	14,30
Antall barn avlastningsboligen				17*
Antall familier som mottar familieveiledning				11**
Innbyggere med vedtak som mottar tjenester fra ETT, fritidskontakter alene eller i gruppe er ikke med i antallet.				69
Dagtilbud:				
Stammen aktivitetshus	13	12	14	18***
Uten jobb, aktivitet på dag				7
Varig tilrettelagt arbeid i ordinær virksomhet VTA –O	7	7	7	10****
Arbeid med oppfølging				2****
Varig tilrettelagt arbeid i skjermet virksomhet VTA –S (Gnisten)			25	25
Antall vedtak på:				
Individuell fritidskontakt IF	65	65	58	63
Venteliste IF				8
Fritidskontakt i gruppe	-	-	11	9
Individuell avlastning (IA)	20	15	15	24
Venteliste IA				4
Individuell plan	39	46	18	17

* 2 over 18 år som bor på fulltid på avlastningen, 1 barn mottar avlastning i hjemmet.

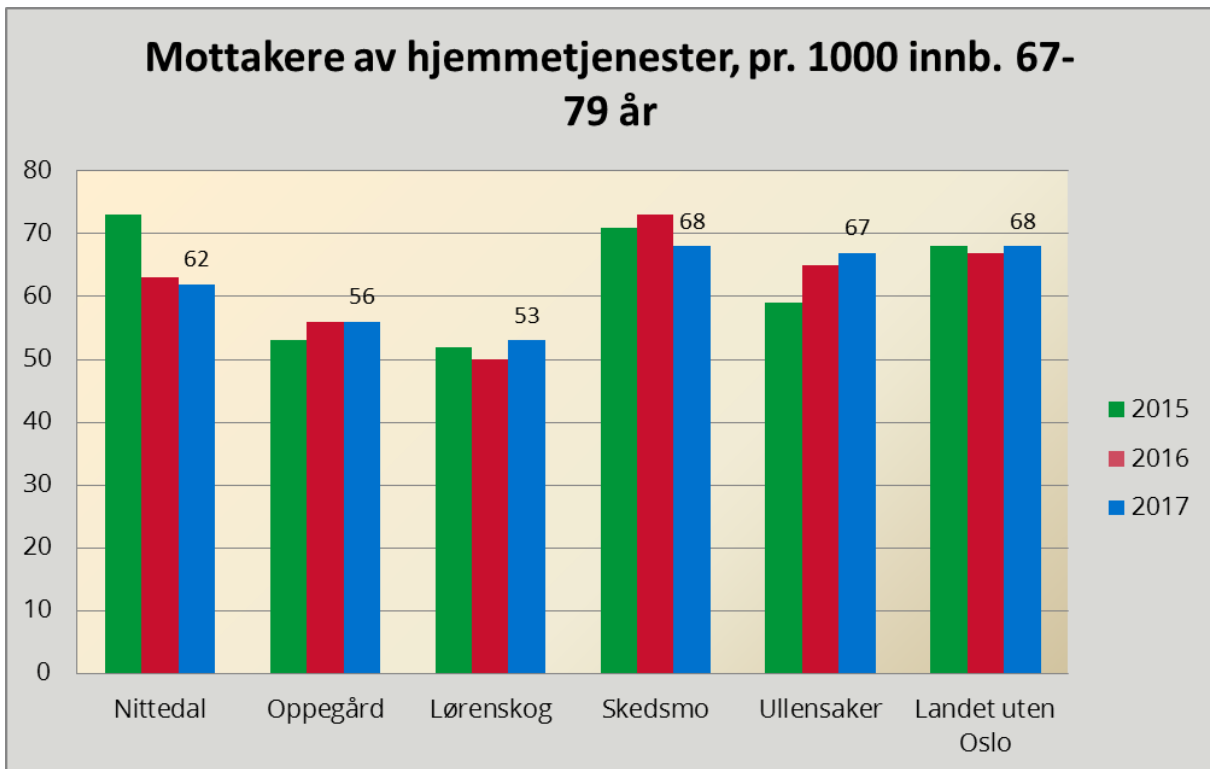
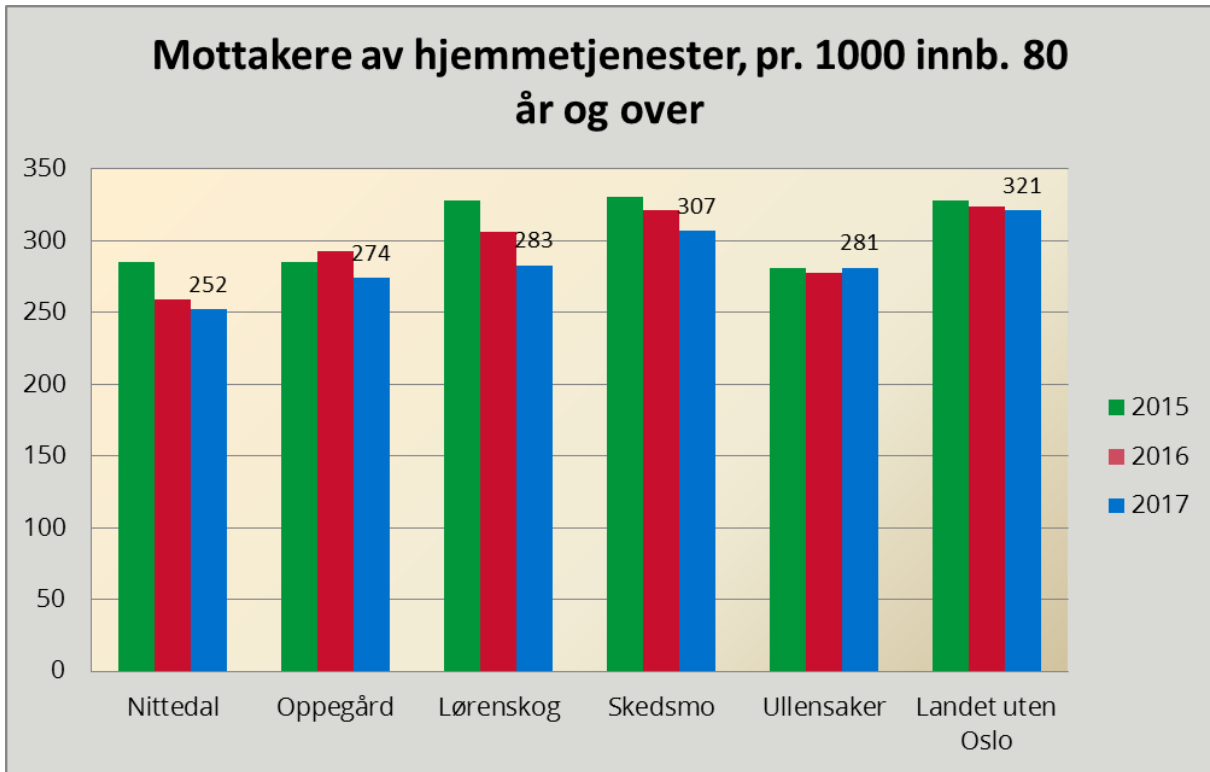
** 4 familier mottar regelmessig veiledning, 4 er under utredning, 3 er i avslutningsfase.

*** 2 brukere er uten dagtilbud vedtak, bruker bare lokalene (bemanning fra boligen)

**** 3 VTA og 3 arbeid med oppfølging i utredningsfasen, ikke igangsatt.

Enhet for hjemmetjenester, forebygging og rehabilitering (HFR)

Enheten samlokaliserte tjenestene i Stamveien 6 på Holumskog i august 2016. Det overordnede mål er en tjeneste som jobber forebyggende, med et mestrings – og brukermedvirkningsperspektiv og en tjeneste med høy faglig standard.

Hjemmesykepleie

Antall brukere på et gitt telletidspunkt har gått ned, men antall vedtakstimer pr uke øker. Tallene viser at det er flere brukere enn tidligere som har tjenester i korte perioder. Høy gjennomstrømming og flere brukere med behov for faglig intensive og omfattende tjenester stiller nye krav til tjenesten og har medført behov for ressurser utover budsjett i 2017.

Praktisk bistand

Søknaden etter denne tjenesten viser en nedgang de senere årene til tross for at antall eldre øker. Denne nedgangen kan sees i sammenheng med at kommunen nå tilbyr tjenesten hverdagsrehabilitering som har som mål å gi intensiv hjelp for å mestre hverdagsoppgavene selv. Nedgangen er også et uttrykk for at flere eldre er friskere og klarer seg uten bistand hjemme. Omleggingen til netthandel har også medført reduksjon i behovet for praktisk bistand i 2017. De frigjorte ressursene benyttes til å følge opp økningen i behov for hjemmesykepleie.

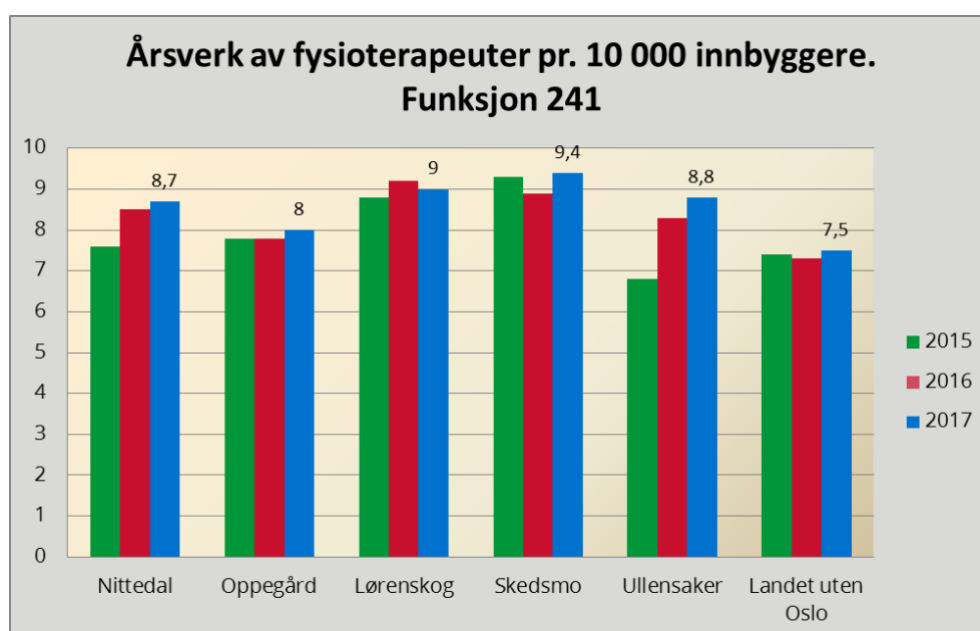
Hverdagsrehabilitering

92 innbyggere har hatt kontakt med hverdagsrehabiliteringsteamet i 2017. Majoriteten var i aldersgruppen 67-84 år.

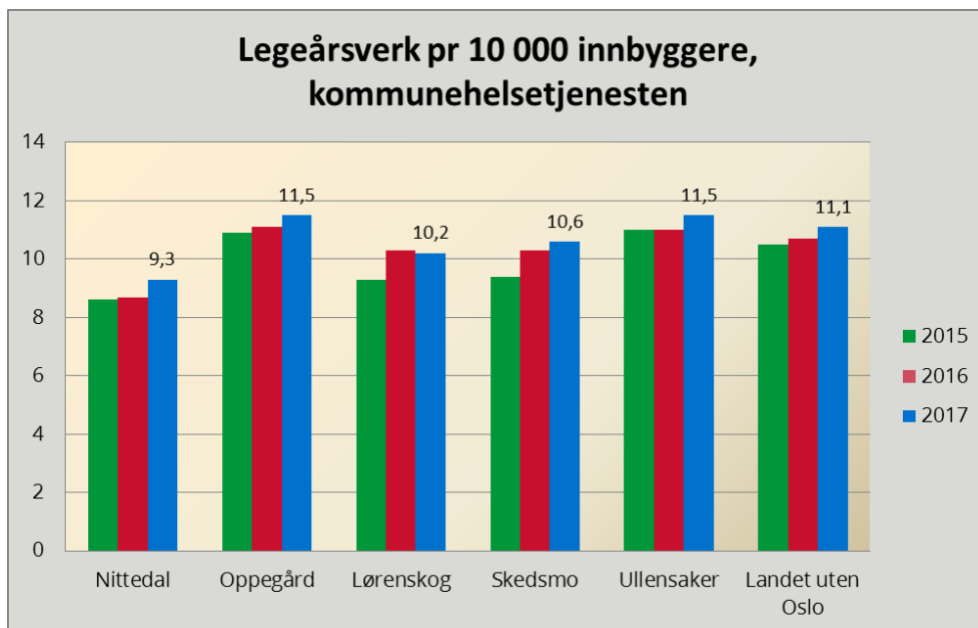
Fysioterapi og ergoterapi

	2015	2016	2017
Antall årsverk fysioterapi:			
Kommunale	5,9	6,0	6
fysioterapiårsverk-voksne			
Fysioterapiårsverk-			
driftstilskudd	9,0	9,0	10
Antall pasienter- fysioterapi kommunal:			
m/IPLOS (rehabilitering)	246	130	74
u/ IPLOS	90	83	183
(forebyggende/komp. tiltak)			
Gruppetrening			94
Oppsummert antall pasienter	336	213	351
Antall pasienter- fysioterapi driftstilskudd:	1279	1274	1019
-	-	-	*mangler statistikk fra en full driftshjemmel og 20 % vikar.
Henvisninger fra 1. linjetjenesten i %:	-	63,4	
	-	32,1	

Henvisninger fra 2.linjetjenesten i %: Hjemmebehandling i %: Innbyggere Nittedal i %:	-	0,5 91,9	Prognose tilsier 1222 pasienter.
Ergoterapi m/IPLOS (rehabilitering) u/ IPLOS (forebyggende/ komp. tiltak)	383 306		171 630
Oppsummert antall pasienter	689		801

Nittedal har hatt en opptrappingsplan for fysioterapi 2012-2016. Tallene gjenspeiler opptrappingsplanen.

Kommunen ligger lavt på dekning av legeårsverk. Til tross for det er det ledige plasser på fastlegenes lister, særlig nord i kommunen. Mang av de som flytter til kommunen som velger å beholde sin gamle lege etter at de flytter hit, det kan forklare denne sammenhengen.

Enhet for institusjon

Serviceleilighetene (organisatorisk underlagt enhet for institusjon)

Serviceboligene er vedtatt ombygd til bokollektiv for demente. Ombyggingen skjer gradvis. En etasje ble bygget om i 2015, en i 2016 og den siste planlegges 2019. Beboerne betaler husleie og tjenestene ytes som hjemmetjenester, men av en fast stasjonær bemanningsgruppe. Det tilbys blant annet måltidsgrupper og ulike aktiviteter. Tilbudet ser ut til å fylle et viktig trinn i tiltakskjeden for eldre. Et tiltak for dem som har behov for døgnkontinuerlig tilsyn, men som ikke har behov for alle de tjenester en sykehjemsplass tilbyr.

Døli

12 nye pasientrom ble ferdigstilt og overtatt. Avdeling A har gått fra å ha 16 plasser for langtidspasienter til 20. Avdeling D har gått fra å ha 16 korttdisplasser til 18. Fire nye plasser på avd C tas i bruk januar 2018. To rom er ennå ikke tatt i bruk.

Utviklingsarbeid

Det ble åpnet egen «butikk» på Skytta 1. desember 2017. Tørrvarelageret til institusjonskjøkkenet ble flyttet inn i et lokale som er møblert som en landhandel. «Butikken» holdes åpen to ganger i uka i samarbeid med Varig tilrettelagt arbeid. Beboere fra bokollektiv/serviceboliger kan handle småvarer slik de tidligere gjorde i kantinen. Personalet på sykehjemmet kan sammen med pasienter gå til butikken og hente de varene de trenger til de neste måltidene.

Velferdsteknologi

Det gamle ringesignalanlegget ble erstattet med nytt system knyttet til velferdsteknologi. På Døli juni 2017 og på Skytta desember 2017. Prosjektet er ikke avsluttet da det gjenstår noen arbeider.

Rekruttering/fagdekning

Enheten har hatt vakante sykepleierstillinger over tid da det har vært svært vanskelig å rekruttere sykepleiere. Høyt fokus på rekruttering i 2017 har resultert i seks nye sykepleiere til enheten . To sykepleierstillinger er opprettet i forbindelse med økt antall pasientrom.

Informasjonsarbeid

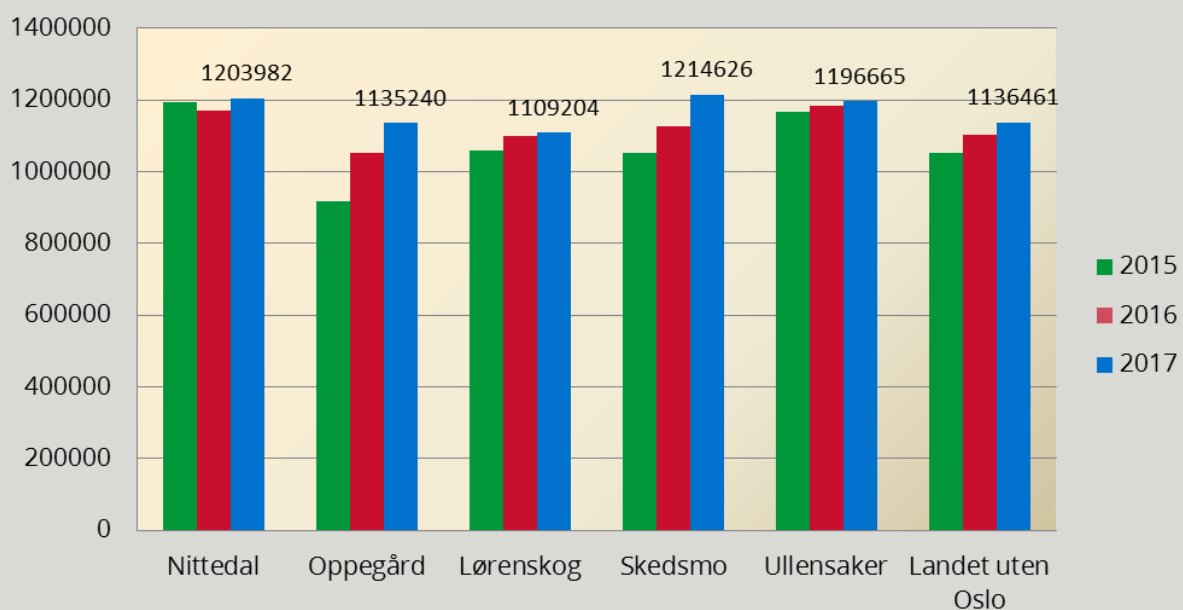
Det er utarbeidet mal for informasjonsbrev til pårørende og beboere/brukere. I 2017 ble det sendt ut to brev på Døli og tre på Skytta. Det er etablert facebookside for å vise noe av alt det positive som skjer på våre to sykehjem. Målgruppen er pårørende.

Pasientgrunnlag

Pasientgrunnlaget til sykehjemmene har endret seg de siste årene. Det er flere pasienter med kognitiv svikt (demens) som har behov for sammensatte og individuelle tjenester. Den tette sammen

hengen mellom demens og psykiatri er en slik utfordring. Kommunen har ikke et eget tilbud til pasientgruppen med store adferdsutfordringer, men forsøker å tilrettelegge innenfor de rammene som institusjonene har.

Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass, konsern

Små sykehjem og egen kjøkkendrift er hovedårsaken til at kommunen ligger noe høyere enn andre. Når det gjelder pleiefaktor skiller det lite mellom kommunene i nærområdene.

Døli

Utbyggingen på Døli omfatter

- 12 nye pasientrom
- Et rom er rehabilitert og har fått eget bad/toalett
- Alle fellesstuene i de fire avdelingene er utvidet og pusset opp
- Det er etablert små tekjøkken med oppholdsrom i alle de 6 fløyene. De gir større mulighet for differensiering av tilbud til pasientene.
- I underetasjen er det bygd inn et utvidet treningsrom, undervisningsrom med nytt inngangsparti og treningskjøkken i fysioterapidelen
- Dagsenteret har fått nytt oppholdsrom som gir mulighet for utvidelse av antall plasser og de har fått flere arbeidsrom for aktiviteter.

Utviklingsarbeid:

- Inn på tunet tiltak – nytt dagsenter for demente på Aaraas gård startet 1. september. Seks plasser to dager i uken.
- Aktivitetshuset på Markerud er endret fra prosjekt til varig tiltak og lagt inn i ordinær drift fra 2017.
- Det er gjennomført samtalegrupper for pårørende i demensomsorgen
- Utarbeidet temaplan demens
- Middagstiden er endret til ettermiddag på begge institusjonene
- Trådløst gjestenett ble etablert på Døli (kommer på Skytta)

Enhet for NAV Nittedal

Det lokale NAVs sin hovedoppgave er å få flere innbyggere i Nittedal i arbeid og aktivitet. I 2017 har vi hatt fokus på å få flere i arbeid, bedre brukermøter og økt kompetanse.

NAV skal rette sine ressurser mot de som har størst behov for bistand. For å frigjøre mer kapasitet til de som trenger det mest, veiledes brukere som er i stand til det, til digitale løsninger via nav.no eller NAV kontaktsenter.

Aktivitetsutvikling

Aktivitet	2016	2017
Totalt antall årsverk*	17,4 (stat)	18,4 (stat)
	17,85 (kommune inkl. prosjekt)	22,3 (kommune Inkl. 3 prosjekter)
Antall deltakere i KVP (Kvalifiseringsprogram) gjennomsnitt pr. mnd.	24	25
Antall deltakere KVP med overgang til jobb	Ingen måling	81%
Sosialhjelpsmottakere med ubetaling siste 12 mnd. Totalt	326	304
Nye henvendelser på økonomisk sosialhjelp, gjennomsnittlig pr. mnd	9	11
Nye brukere med utbetaling, gjennomsnittlig pr. mnd	3	3
Antall klagesaker	15	7

*NAV Nittedal har både kommunalt og statlig ansatte i sin organisasjon

NAV Nittedal har 3 prosjekter pågående som forklarer bemanningsøkning fra 2016 til 2017. Dette er to stillinger i ungdomssatsingen, en stilling i Inn på tunet tiltaket ved Haugestad gård samt en stilling som koordinator av introtid i introduksjonsprogrammet for flyktninger.

NAV Nittedal ser resultatene av tett, individuell oppfølging i kvalifiseringsprogrammet, der hele 81 % av brukerne hadde overgang til jobb i 2017.

NAV Nittedal hadde en nedgang i antall brukere på økonomisk sosialhjelp i 2017, men ser likevel at sosialhjelpsutgiftene øker, spesielt til bolig. Hver bruker koster mer enn tidligere, noe som kan forklares med økte utgifter til bolig, men også det faktum at brukerne har sammensatte utfordringer som er kostnadskrevende.

I 2017 hadde NAV Nittedal gjennomsnittlig 11 nye henvendelser på økonomisk sosialhjelp hver måned. Det er liten økning sammenlignet med 2016. Som tallene viser, blir det likevel i de færreste tilfellene utbetaling av økonomisk stønad, men sakene avsluttes med råd og veiledning til andre aktuelle muligheter. NAV klarer altså i stor grad å stoppe inngangen til dette stønadsområdet. Vi observerer også for 2017 en større gjennomstrømning blant brukerne. Det er likevel fortsatt 102 brukere som har sosialhjelp som hovedinntektskilde. Stønadslengden holder seg fortsatt stabil på 7 måneder. Antall klagesaker ble omtrent halvert fra 2016 til 2017.

Innføring av aktivitetsplikt på økonomisk sosialhjelp og etablering av kvalifiseringscenteret har gitt resultater. Siden oppstart har 130 brukere blitt avsluttet på jobbverkstedet i kvalifiseringscenteret. Av disse har:

- 54,6 % fått jobb eller avsluttet saksaken sin.
- 22 % har blitt avklart til ikke å være reelle jobbsøkere, eller ha rettigheter til andre stønader. De har derfor blitt tilbakeført til økonomisk sosialhjelp.

- 13 % har blitt avsluttet til statlige arbeidsmarkedstiltak.

En av de største utfordringene for NAV de siste årene, har vært en økende ungdomsgruppe med sammensatte utfordringer. NAV har i samarbeid med andre enheter i kommunen iverksatt tiltak for å snu denne utviklingen. Vi har fått god kjennskap til brukergruppen, og det er mange ungdommer som er i behov av ressurskrevende tiltak og hyppig oppfølging. Volumet på denne gruppen er svært variabel.

I 2017 var det 44 ungdom under 24 år som mottok økonomisk sosialhjelp i løpet av året, mot 55 i 2016. Andel ungdom utgjorde i 2016 allikevel ca. 15 % av brukerne på økonomisk sosialhjelp. Tallet er fortsatt høyt og det krever fortsatt innsats på dette området.

Nittedal hadde for øvrig rekord lav arbeidsledighet i 2017. Mot slutten av året var kun 1,3% av arbeidsstyrken ledig. Tilgangen på ledige stillinger i Oslo og Akershus er god. NAV Nittedal har styrket oppfølging av arbeidsledige med en stilling i 2017. Dette i kombinasjon med strengere håndheving av aktivitets- og mobilitetskrav, kan være noe av årsaken til de gode resultatene.

Introduksjonsprogrammet i NAV

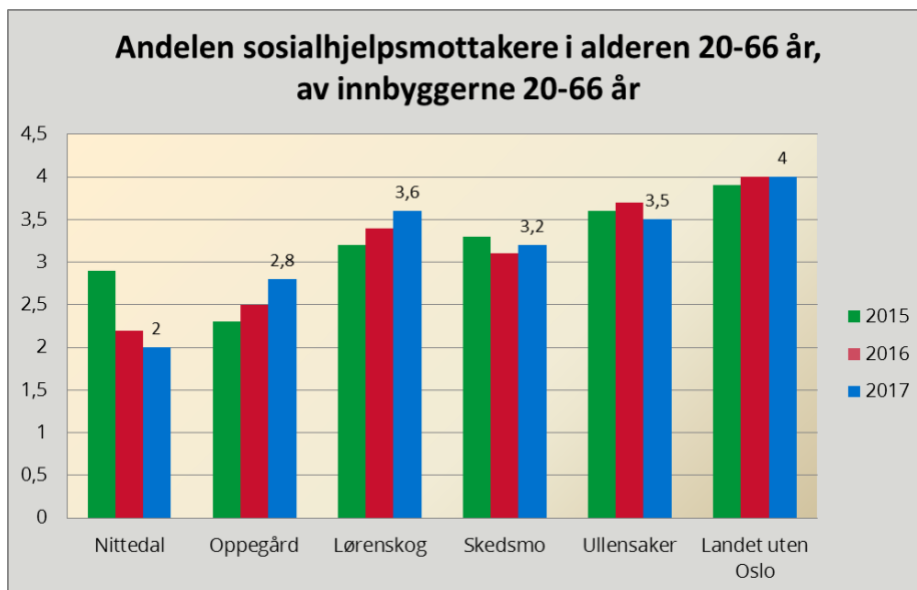
Introduksjonsprogrammet ble organisert inn under NAV 01.10.16. Målsettingen var å arbeidsrette introduksjonsprogrammet for flyktninger i større grad enn tidligere. NAV kan vise til positive resultater på dette området for 2017, men mener det fremdeles kan bli bedre resultater og det er igangsatt utviklingsarbeid med dette som mål.

88 personer deltok i introduksjonsprogrammet i 2017. 16 personer avsluttet som planlagt programmet etter 2 års varighet. Samtlige av disse deltakere gikk til utdanning eller i arbeidsrettet tiltak etter endt introduksjonsprogram.

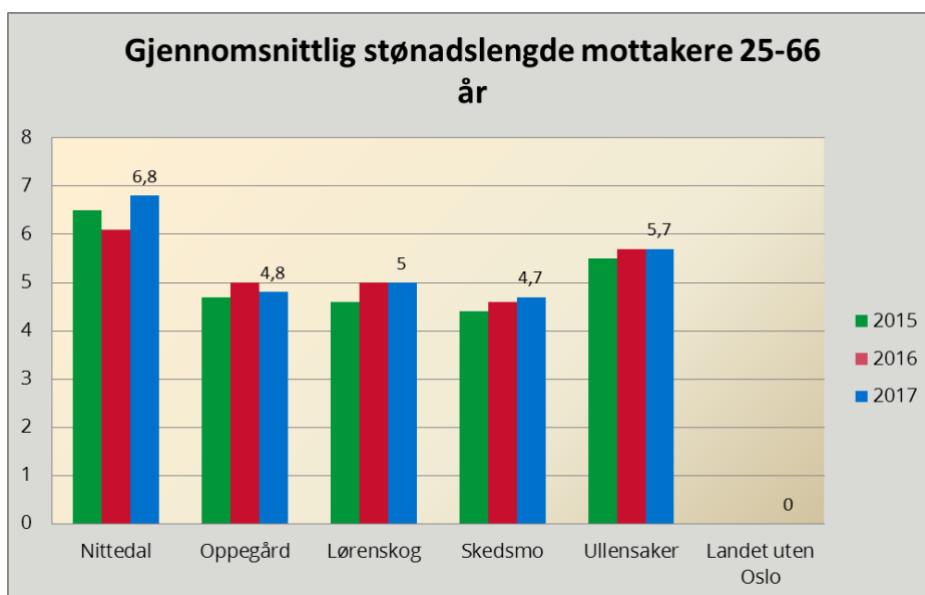
Totalt har 13 stk har startet i grunnskole, mens 16 deltakere har kommet helt eller delvis ut i jobb i 2017.

Brukertilfredshet

NAV Nittedal har ikke gjennomført lokal brukerundersøkelse i 2017, men registrerer at andel serviceklager har gått ned.

Nittedal har hatt fortsatt nedgang i antall sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 20-66 år i 2017. Landsgjennomsnittet har dobbelt så stor andel av befolkningen i denne aldersgruppen som er sosialhjelpsmottakere.

Nittedal har noe lengre stønads lengde totalt sett, for mottakere i alle aldersgrupper. Det ser ut til at det tar noe lengre tid før de blir selvhjulpne i Nittedal, men at andelen som blir selvhjulpne er høyere. Det er viktig at man jobber med varige løsninger, og unngår at brukere kommer tilbake til systemet etter kort tid.

Oppvekst- og utdanningssektoren

Sektoren omfatter grunnskolene barnehagene, barnevernstjenesten, helsestasjon og skolehelsetjenesten, PPT og idrett og kultur.

Innledning

I mars 2017 åpnet Kulturverket Flammen. Det har gitt hele kommunen en praktfull storstue og har satt sit preg, ikke bare på kulturenhetens arbeid, men hele kommunen. Flammen har budt på mange opplevelser i sitt første år for kommunens innbyggere i salene, på biblioteket, i kulturskolen, i foajeen og på Kulturtorget.

2017 har vært preget av å planlegge for nok kapasitet for fremtiden i skoler, barnehager og andre tjenester. Parallelt jobbes det med kvalitetsutvikling i hver del av sektoren og på tvers.

I 2017 har det vært full trykk på arbeidet med å bygge Slattumhallen, ny Nittedal ungdomsskole og ny felles barneskole med idrettshall og svømmehall i Hakadal. Skolenes ledelse, lærerne, elevene, kulturenheten og idrett har vært involvert for å finne de beste løsninger som tilfredstiller alle de mange ønsker og krav til de nye byggene.

I 2017 ble Plan for nittedalsbarnehagene – Behovsdekning for perioden 2016 til 2030 vedtatt. Planen skal bidra til at vi på sikt får barnehageplasser der folk bor. I 2017 hadde vi kapasitet til å ta inn alle barn med lovfestet rett til plass, men store deler av barnehagekapasiteten er ikke der hvor barna bor.

Planen for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet ble vedtatt i 2017. Planen setter klare mål for utviklingen av Nittedal, slik at alle kan være i aktivitet hver dag, nyte Nittedals flotte natur og drive med de idrettene de ønsker.

I 2017 er det kommet fart på digitaliseringen i sektoren. Det merkes ikke tydelig blant brukerne ennå, men det er kommet gang i planlegging, utprøving og noe innkjøp, spesielt i skolen (se neste kapittel). Det er kjøpt inn utstyr og programvarer for Kulturskolen, til barnehagene, helsestasjonen, PPT og barnevern. Det er også innkjøpt og igangsatt verktøy for å sikre bedre tverfaglig innsats (BTI).

Nittedalskolen

I 2017 hadde vi fokus på å iverksette Strategiplan for kvalitet i nittedalsskolen 2016-2019. Strategien løfter frem de områdene som står helt sentralt i å sikre godt læringsmiljø og læringsutbytte for alle elever i Nittedal. Elevene skal oppleve et psykososialt miljø fritt for mobbing og krenkelser og et læringsmiljø som fremmer sosial og faglig læring og utvikling.

I nettverket av skoleledere har det vært jobbet med en felles forståelse av målene i kvalitetsplanen, og skolene har gjennomført egne analyser for å definere mål for lokalt utviklingsarbeid. Det første målet i strategiplanen som omhandler elevenes læringsmiljø har fått størst oppmerksomhet som en følge av endringene i opplæringsloven som gjelder fra

august 2017. Profesjonsutvikling for lærere i fellesskap og formell faglig kompetanse for enkelte lærere gjennom videreutdanning har bidratt til å øke kvaliteten i undervisningen. 23 lærere tar videreutdanning gjennom ordningen «Kompetanse for kvalitet» i skoleåret 2017/18.

I starten av året ble lokal forskrift om skoletilhørighet vedtatt. Saken trekker grenser i kartet for hvilke barn som hører til hvilken skole og skal bidra til at vi har kapasitet på skolene til alle elever. Det største presset oppleves i midtre, både på Sørli og Rotnes skole. Det er derfor satt i gang planlegging for noe ekstra midlertidig kapasitet ved Rotnes skole. Det vurderes at vi klarer skoleåret 2018/19 på Ulverud uten økt midlertidig kapasitet, men det vil måtte vurderes på nytt for skoleåret 2019/20.

I 2017 er vi kommet et stykke videre mot gjennomføringen av digitaliseringsstrategien for nittedalsskolene. Det ble bevilget totalt 5 mill kr til investering i IKT-utvikling i sektor for oppvekst og utdanning samt en 3-årig stilling som digitaliseringsrådgiver i stab.

Følgende tiltak i tråd med digitaliseringsstrategien er gjennomført:

- Bærbare PC'er til alle lærere og ledere i skolen med oppfølging for å sikre at alle lærere har tilstrekkelig kompetanse til å ta den i bruk.
- Pilot med mer enn 200 bærbare PC'er til elever til erstatning for dagens kablede tynnklienter og etterfølgende utrulling av bærbare elev-PC'er.
- Pilot med iPad'er til elever – spesielt med fokus på spesialundervisning og tidlig leseopplæring.
- Innføring av Feide
- Innkjøp av kommunelisenser på en rekke nye læringsverktøy til bruk i undervisningen
- Oppstart overgang til nytt skoleadministrativt system

Aktivitetsutvikling

	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Antall elever	3260	3323	3369
Antall barn i SFO	1046	1068	993
Antall elever i leksehjelp	387	280 *)	272*)
Antall elever med vedtak om spesialundervisning	174	172	187

*) Tallet gir ikke et helt riktig bilde all den tid ikke alle skolene var kommet skikkelig i gang med leksehjelp på rapporteringstidspunktet 01.10.16/01.10.17.

Antall elever i grunnskolen viser en økning på 46 elever fra skoleåret 2016/ 2017 til skoleåret 2017/ 2018, mens antall barn i SFO har gått noe ned.

Antall elever med spesialundervisning er litt høyere enn forrige skoleår – men vi ser en positiv utvikling. Andelen elever med spesialundervisning på barnetrinnet øker, mens andelen elever med spesialundervisning på ungdomstrinnet synker. Skolene tilstreber å gi elevene tilpasset opplæring innenfor den ordinære rammen, og dreiningen mot tidlig innsats er en ønsket utvikling både nasjonalt og kommunalt (jf. blant annet sak til KST 80/16).

Resultater

Læringsmiljø (Elevundersøkelsen)

Indikator	Trinn	2015	2016	2017
Trivsel	7. trinn	4,4	4,4	4,4
	10. trinn	4,2	4,3	4,1
Mestring	7. trinn	4,2	4,1	4,1
	10. trinn	4,0	4,0	4,0
Faglige utfordringer	7. trinn	4,1	4,1	4,1
	10. trinn	4,2	4,4	4,3
Vurdering for læring	7. trinn	4,1	3,9	4,0
	10. trinn	3,2	3,2	3,2
Mobbing	7. trinn	1,2	1,4*	1,3
	10. trinn	1,2	1,2*	1,3

Resultatene måles på en skala fra 1-5, hvor 5 er best bortsett fra på mobbing der lave tall betyr lav forekomst av mobbing- tallene er hentet fra skoleporten.no. *På indikatoren mobbing er spørsmålene endret i 2016, og tallene er derfor ikke sammenliknbare med årene før

Elevenes oppfatning av læringsmiljøet uttrykt gjennom elevundersøkelsen viser kun små endringer fra årene før. Resultatene viser på overordnet nivå at elevene trives og opplever mestring. Vurderingspraksisen i ungdomsskolen er en utfordring. Dette blir et satsingsområde framover, og et viktig tema inn i implementering av ny læreplan i 2020. Elevene i ungdomsskolen er mindre fornøyde med tilbakemeldingene de får fra lærerne sine, og de opplever i mindre grad involvering i vurderingsarbeidet. Barneskolene har et stort potensiale når det gjelder faglige utfordringer. Det er for mange elever i barneskolen som ikke opplever å utfordres nok faglig.

Det er fortsatt en liten gruppe av elevene som uttrykker at de har blitt mobbet den siste måneden. 7.trinn har gått ned på mobbing, mens 10.trinn har gått litt opp. Begge trinnene ligger på nivå med det nasjonale gjennomsnittet. Forebygging, avdekking og håndtering av mobbing blir sentralt i satsingen på inkluderende miljø som alle skolene er med på i perioden 2018-19.

Læringsresultater i skolen (nasjonale prøver og eksamen)

Indikator	Trinn	2015	2016	2017
Leseferdigheter	5. trinn			
	Gjennomsnitt	51	51	53
	Mestringsnivå 2 og 3	80,5	78,1	85
	9. trinn			
	Gjennomsnitt	54	55	55
	Mestringsnivå 3, 4 og 5	86,2	84,5	85
Regneferdighet	5. trinn			
	Gjennomsnitt	52	51	52
	Mestringsnivå 2 og 3	83,9	80	82
	9. trinn			
	Gjennomsnitt	54	56	55
	Mestringsnivå 3, 4 og 5	84,7	84	85
	10. trinn			
Norsk hovedmål skriftlig		3,4	3,4	3,6
Engelsk skriftlig		3,7	3,4	3,8
Matematikk skriftlig		2,8	3,2	3,5

Resultatene på nasjonale prøver på 5.trinn viser god fremgang, særlig på lesing.

Nittedalselevne på 5.trinn har scoret på nivå med de beste kommunene i landet samlet alle, og alle skolene har bidratt til det høye snittet på en eller flere prøver.

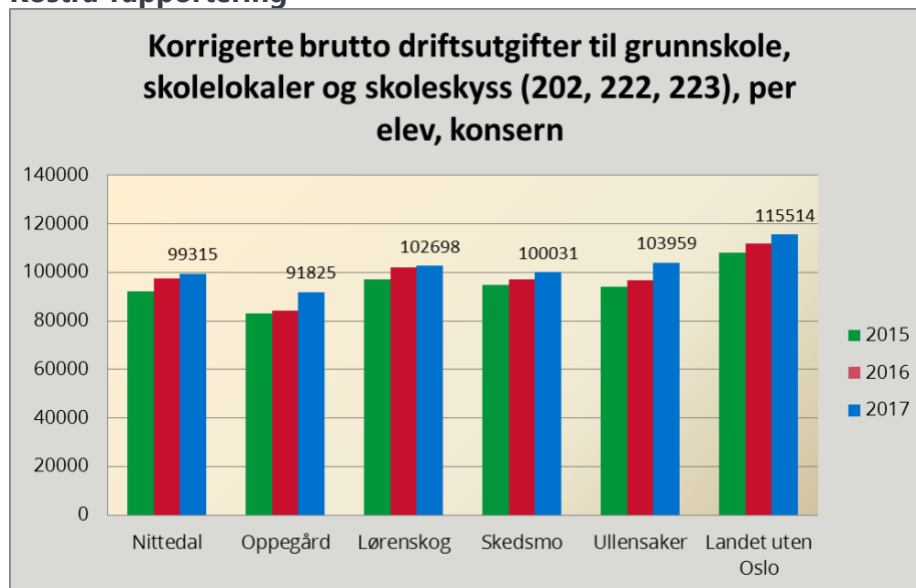
Elevene på 9.trinn ligger litt over det nasjonale snittet på både regning og lesing, men de har sammenliknet med resultatene på 8.trinn året før hatt en litt mindre framgang.

Resultatene på skriftlig eksamen skoleåret 2016/17 viser en positiv utvikling.

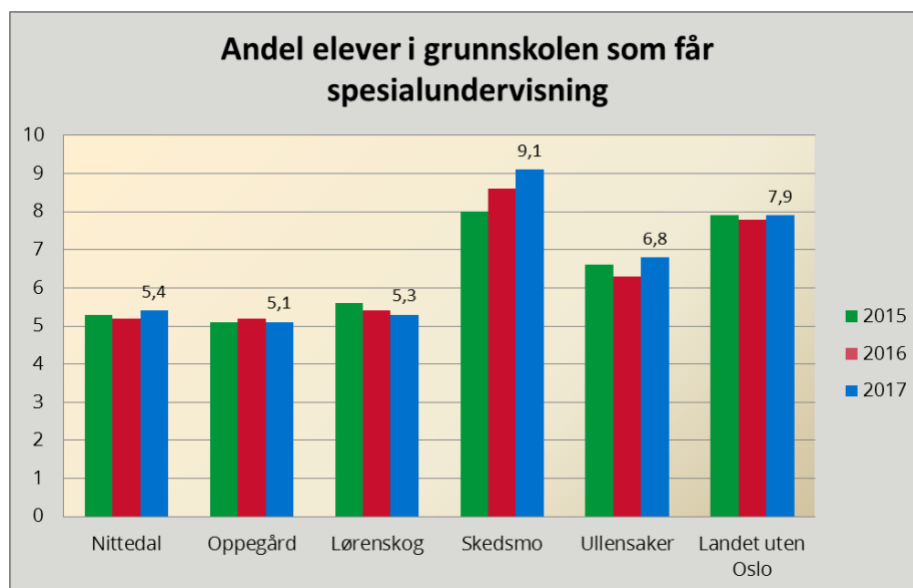
Gjennomsnittskarakteren er høyere på alle de tre skriftlige eksamnene enn de to årene før.

Det er en positiv tendens i resultatene, og det er særlig gledelig at resultatene i matematikk går rett vei etter å ha ligget lavt de siste årene.

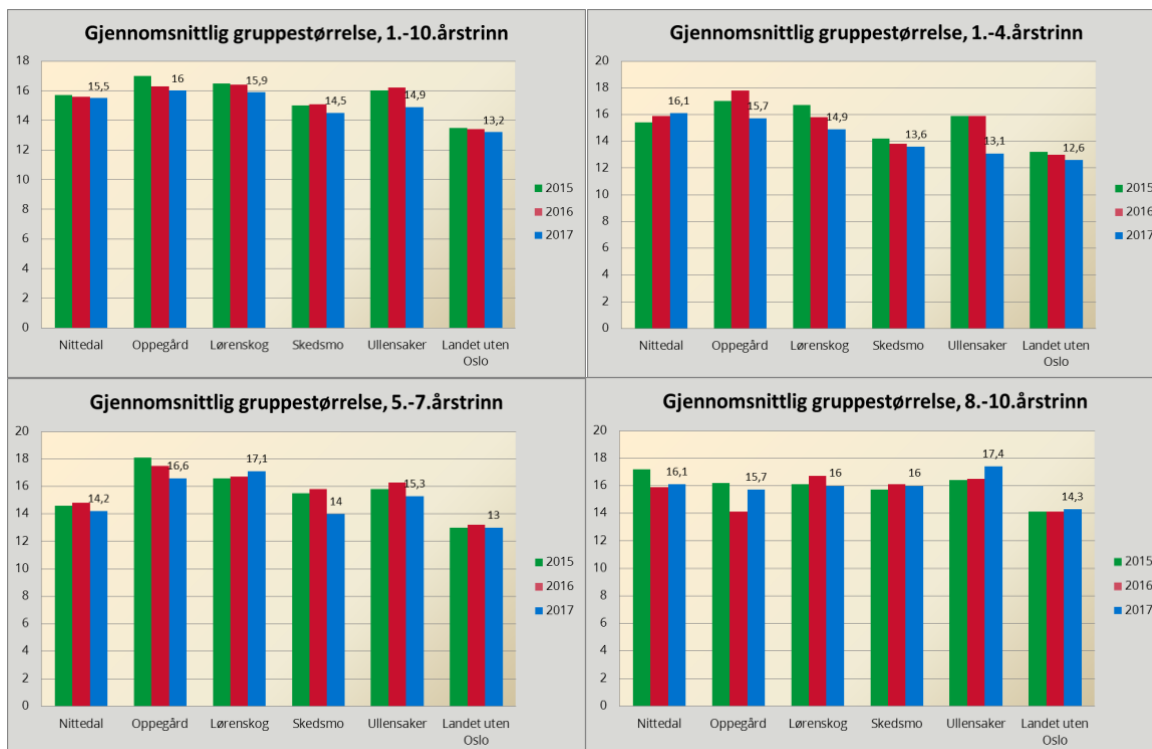
Kostra-rapportering

Nittedal kommune har lave driftsutgifter til skole pr elev - på nivå med Skedsmo og noe lavere enn Ullensaker. Dette har sammenheng med en effektiv skolestruktur, få nye skolebygg, lite skoleskyss og en relativt lav lærertetthet.

Andel elever som får spesialundervisning er økt litt i 2017, men kommunen ligger betydelig under landsgjennomsnittet. Nittedal ligger på det nivået som er antydnet som ønsket nivå på landsplan. Andelen elever med spesialundervisning på barnetrinnet har økt noe, mens andel elever med spesialundervisning på ungdomstrinnet er redusert, noe som er en ønsket utvikling i tråd med tidlig innsats.

Gjennomsnittlig gruppestørrelse er relativt stabil fra 2016 til 2017. Den har økt litt på 1.-4. trinn, dvs at lærertetthet er litt redusert på de små trinnene. Samtidig er gjennomsnittlig gruppestørrelse noe redusert på 5.-7. trinn (økt lærertetthet). For 8.-10. trinn er gruppestørrelsen stort sett uforandret. På alle tre hovedtrinn og for grunnskolen sett under ett har Nittedal en gruppestørrelse som er langt over landet utenom Oslo. Dette skyldes først og fremst at vi har en hensiktsmessig og effektiv skolestruktur, som gjør at vi ikke må splitte elevene opp i uhensiktsmessig små grupper, når det ikke er nødvendig. Samtidig sier det noe om antall lærere i klasserommet. Det er viktig å understreke at dette er «tekniske tall», det sier ikke noe om hvor mange elever det faktisk er i gruppene.

Enhet for barnehager og forebyggende tjenester

Enheten har arbeidet for å sikre gode koordinerte tjenester av høy kvalitet og har i 2017 særlig fokusert på tidlig innsats og sikre gode overganger..

Aktivitetsutvikling

Indikator	2015	2016	2017
-----------	------	------	------

Antall barn i barnehage (tot.i kommunen)	1437	1451	1461
Antall barn i komm. Barnehager	229	246	254
Antall årsverk i enheten for barnehager og forebyggende tjenester	83,4	91,6	90,3
Antall årsverk kommunale barnehager	58	62	61
Skolehelsetjenesten	7,7	7,7	8,6
Helsestasjonen	6,6	7,6*	7,2
Årsverk i fysio/ergo	4,5	5	5
Årsverk i familieteamet	5,3	5,3	4,3

**Inkludert jordmor og helsesøster for flyktninger*

Forebyggende tjenester

Familieteamet er et lavterskeltilbud til familier med ulike behov for støtte og veiledning, gjennom blant annet grupper-tilbud og tilgang til kompetanse på ulike problemstillinger som oppstår i familier. Psykolog har vært tilgjengelig på helsestasjon for ungdom hver onsdag ettermiddag, samt 1 dag i uken på Bjertnes videregående.

Helsestasjonen har i 2017 gjennomført tidlig barselbesøk fra jordmødre (1-3 dager etter hjemreise) og hjemmebesøk fra helsesøstre (7-10 dager etter hjemreise). Helsesøster- og jordmortjenesten er blitt styrket med 0,2 årsverk skolelege. Skolestartundersøkelsen gjennomføres nå med skolelege og er i tråd med nasjonale retningslinjer.

Arbeidet mellom kommuner i Nedre Romerike og Akershus universitetssykehus om helhetlig svangerskap, fødsel og barselomsorg er fortsatt under utvikling.

Helstasjonen og familieteamet har for små lokaler. Det gjør at kapasiteten i tjenesten blir mindre enn den kunne vært.

Fysio- og ergoterapitjenesten for barn og unge har i 2017 hatt kapasitetsutfordringer, hovedsakelig på ergoterapitjenester. Det har blitt opprettet et driftstilskudd for fysioterapeut som har hjulpet med kapasiteten til fysioterapitjenesten.

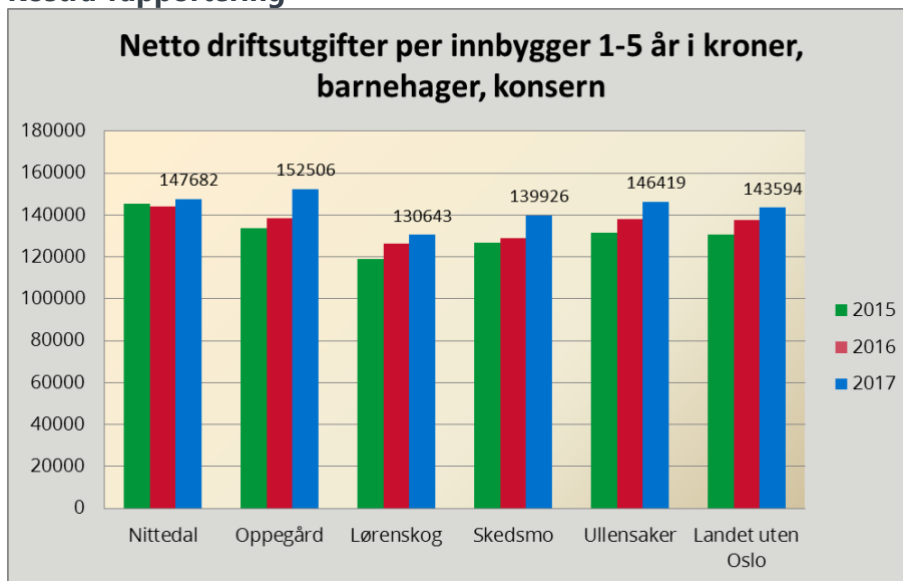
Barnehagene

I 2017 hadde vi kapasitet til å ta inn alle barn med lovfestet rett til plass. Det var noe overkapasitet som bidro til at noen flere barn enn de med lovfestet rett til plass fikk tilbud om plass. Dette er positivt for dem som søker og får plass, og et uttrykk for kommunens prioriteringer. Ikke alle får plass i den del av kommunen de ønsker. Kommunen vedtok plan

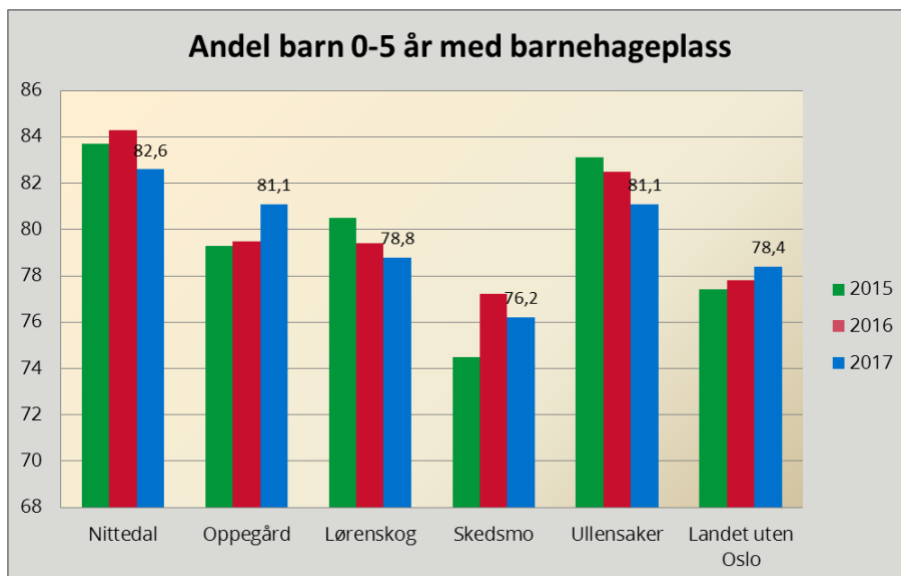
for utbygging av barnehagekapasiteten i perioden 2017 til 2030, blant annet med sikte på å sikre barnehageplasser der barna bor.

Det har i 2017 vært fokus på implementering av ny rammeplan, gode overganger mellom barnehage og skole, og videreutvikling av ulike fagnettverk hvor kunnskap og kompetanse utvikles. Det er igangsatt revidering av kvalitetsplan for nittedalsbarnehagene, som skal ferdigstilles i løpet av 2018.

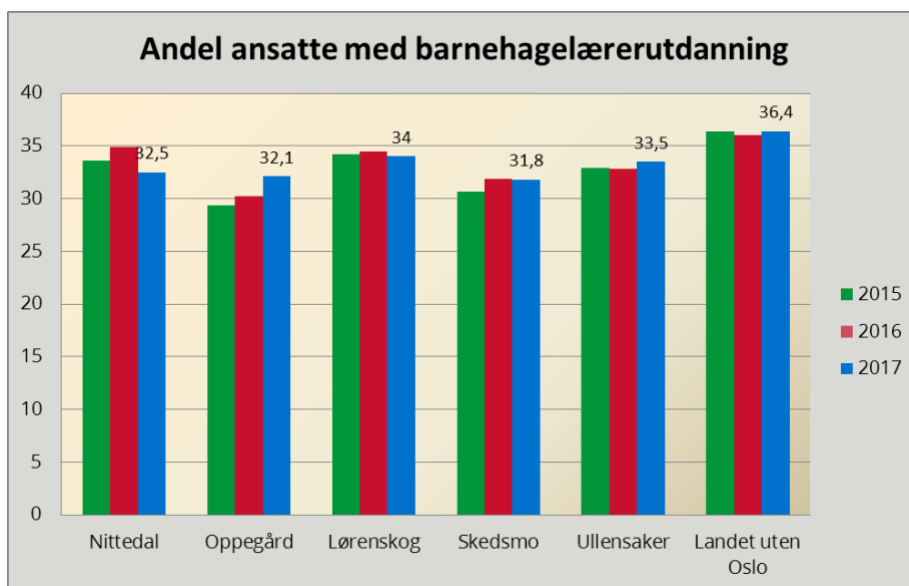
Kostra-rapportering

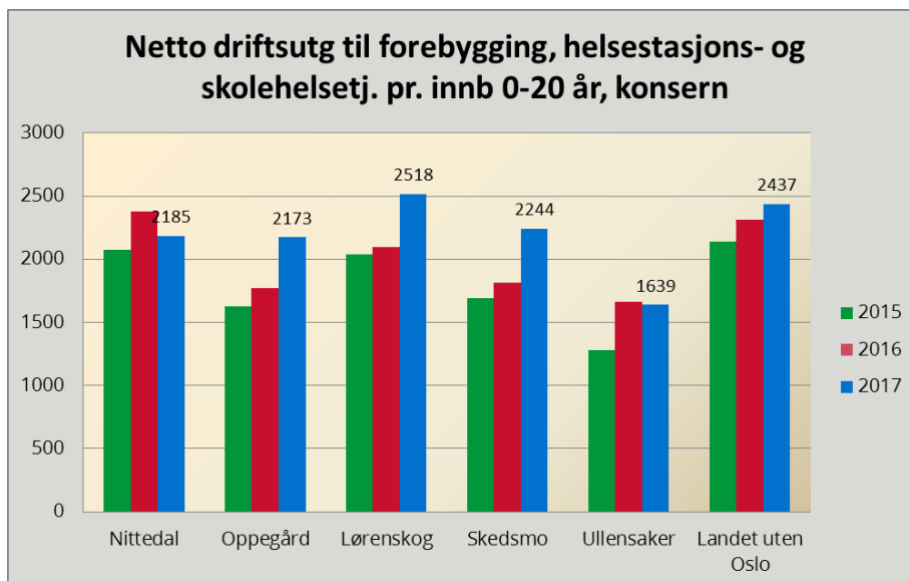
Nittedal Kommune ligger en del høyere enn andre sammenliknbare kommuner og landet for øvrig på netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år, barnehage. Dette skyldes i hovedsak høy dekningsgrad og lite effektiv barnehagestruktur. Nittedal kommune har få barn i kommunale barnehager og de kommunale barnehagene er små. Dette har betydning for satsen for kommunalt tilskudd til private barnehager som da blir høy.

De høye driftsutgifter per innbygger i aldersgruppen skyldes blant annet at en større andel barn i aldersgruppen har barnehageplass i Nittedal enn andre steder. Nittedal kommunes høye dekningsgrad fremgår av tabellen over. En av grunnene til at vi ligger så høyt er at Nittedal kommune har en del 0-åring med barnehageplass.

Kommunen ligger fortsatt under landsgjennomsnittet når det gjelder barnehagelærerdekning. Kommunen tilbyr veiledning til nyutdannede barnehagelærere, og har for tiden 7 studenter som er ansatt i barnehager og som er under utdanning som barnehagelærere. Studenter kan fritt søke arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning (ABLU) dersom de får aksept fra sine eiere. Kommunen registrerer at de barnehagene som har hatt ABLU studenter stort sett ser ut til å rekruttere flere nye barnehagelærere.

Helsestasjonen ble i 2017 styrket med 20% legestilling. Befolkningsøkningen i målgruppen gjør likevel at driftsutgiftene pr innbygger i målgruppen ligger noe lavere enn i 2016.

Enhet for barnevern

Enhet for barnevern bestod i 2017 av Barneverntjenesten og Utekontakten.

Barnevernets visjon er at «vi skal være et moderne, effektivt og oppdatert kvalitetsbarnevern».

Hovedmålet for barnevernet er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid samt bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår.

Barnets beste er grunnregelen for arbeidet i barnevernet. I dette ligger følgende fire faglige prinsipper; tilknytnings- og relasjonskvalitet, biologiske bånd, mildeste inngreps prinsipp samt barnets medvirkning. Barnevernet støtter seg også til NOU 2012:5 forslag om prinsippet «utviklingsfremmende tilknytning».

Satsningsområdet for 2017 har primært vært å innfri lovens kvalitetskriterier og krav til forsvarlighet.

- Barn og familier skal få hjelp som virker (evidensbaserte utredninger og tiltak)
- Barn og familier skal møte trygge og sikre tjenester
- Barn og familier skal bli involvert og ha innflytelse
- Barn og familier skal møte tjenester som er samordnet og preget av kontinuitet
- Barnevernets ressurser skal utnyttes godt (kompetanse, struktur og effektivitet)
- Barnevernet skal sørge for likeverdige tjenester

Det er fastsatt i lov at alle barnevernets tiltak og tjenester skal være forsvarlige.

Aktivitetsutvikling

Indikator	2015	2016	2017
Mottatte bekymringsmeldinger i nye saker	208	199	233
Avsluttede undersøkelser pr.31.12	197	177	163
Antall barn/unge med hjelpetiltak	186	132	127
Antall barn/unge plassert i fosterhj./inst. §54-4 og 4-12	36	46	41
Kommunens tilsynsansvar *	34	46	40

*Nittedal kommune har tilsynsansvar for fosterbarn som bor i Nittedal, både for de som er plassert av Nittedal og av andre kommuner.

Resultater

Indikator	2015	2016	2017
Fristbrudd undersøkelser 3.mndr	2 %	3,4 %	5,5 %

Antall nye meldinger til barnevernet har i 2017 økt med hele 17 %. Barnevernet ser ingen opplagt forklaring på dette, men nærliggende kommuner opplever tilsvarende forhold. Kompleksiteten og alvorlighetsgraden i de sakene som enheten til enhver tid jobber med er alvorlig. Meldingene omhandler i stor grad vold og det avdekkes grov omsorgssvikt. Barnevernet mottar i tillegg et høyt antall meldinger i eksisterende saker. Disse rapporteres det ikke på med mindre de følges opp av nye undersøkelser. Enheten tilstreber å holde lovpålagte frister. Vi har ikke fristbrudd på gjennomgang av meldinger og men har 5,5 % som tilsvarer 9 fristoverskridelser i undersøkelsessaker. Fristbruddene er imidlertid ikke av lang varighet og knyttes i all hovedsak manglende kapasitet knyttet til fravær eller at brukere unndrar seg kontakt.

Alle barn og unge har lovpålagte tiltaksplaner og omsorgsplaner. Det er imidlertid noen barn, unge og familier som må vente på iverksettelse av relevante hjelpetiltak. Det er en stor utfordring å skaffe gode fosterhjem til de barna som barnevernet overtar omsorgen for.

Barnevernet får medhold i de fleste sakene som bringes inn til avgjørelser i Fylkesnemnda. Mange foreldre anker sakene videre, noe som medfører store administrative kostnader både til saksbehandling, advokatutgifter, sakkyndigutredninger og tolketjenester. Det at enheten ofte får medhold i saker som fremmes for Fylkesnemnd og Tingrett/Lagmansrett, indikerer god lovanvendelse og høy faglighet i tjenesten. Barnevernet har få klagesaker til fylkesmannen og får stort sett medhold i behandlede klager.

Kommunen har tilsynsansvaret for alle fosterbarn under 18 år som bor i kommunen, inkl de vi selv plasserer og barn/unge andre kommuner plasserer. Alle har tilsynsførere, kommunen fikk

3 brudd på lovpålagte 4 årlige tilsyn for tre av 40 barn og unge grunnet avlysninger, sykdom eller forglemmelse i fosterhjemmene.

Høsten 2017 fikk vi tilbakeført utlånt familieveilederstilling fra familieteamet. Vårt interne tiltaksteam består etter dette av fire ansatte. Teamet jobber målrettet med tidlig innsats inn mot hjemmeboende barn, unge og deres foreldre for å unngå skjevutvikling samt tilstrebe å unngå plasseringer utenfor hjemmet. Vi satser stort med kompetanseheving og fordypning på området sped./småbarn/RBUP.

Målt på kommunebarometeret de siste firer årene er statistikken for barnevern ganske god. Barnevernet ligger i 2017 på 81.plass. Vi skårer høyt på saksbehandling, men vi trekkes ned på statistikken grunnet «relativ lav bemanning». Dette er en utfordring vi vil se nærmere på i 2018.

Gjennom 2017 kan enheten rapportere et lavt sykefravær, dvs under kommunens måltall. Det har vært høyt fokus på arbeidsmiljø, de ansattes sikkerhet og ulike nærværstiltak som mulighet for trening i arbeidstiden.

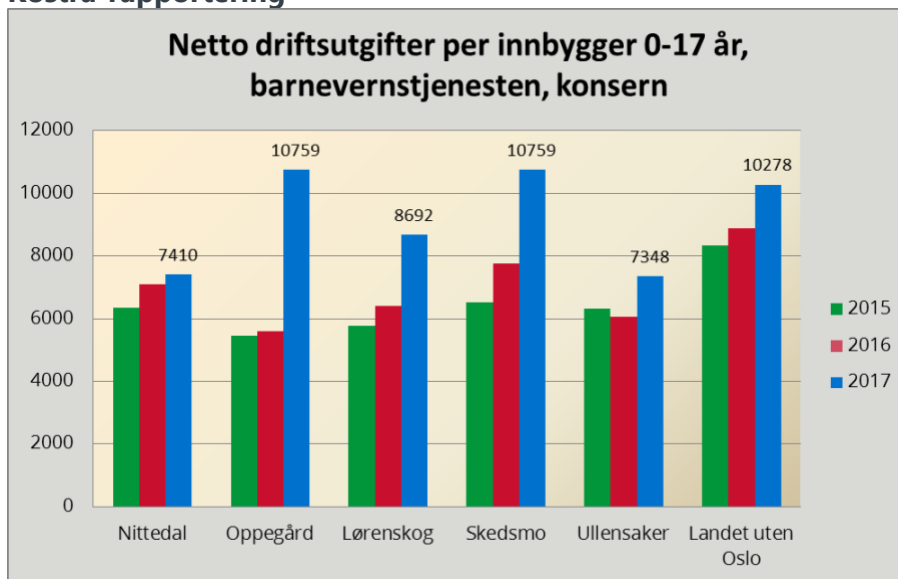
Det har vært gjennomført stor grad av kompetanseheving i tjenesten.

2 ansatte har sittet i kommunens psykososiale kriseteam.

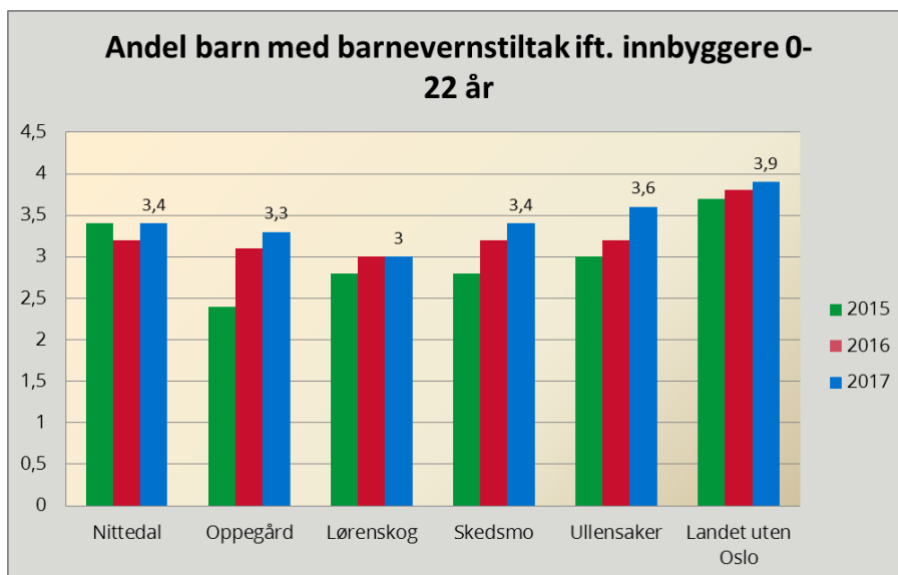
Utekontakten

Utekontakten består av fire ansatte i 100 % stillinger som alle jobber turnus dag/kveld/helg. De følger til sammen opp ca 100 ungdommer med ulike utfordringer knyttet til eks psykisk helse, rus, kriminalitet. Mye av oppfølgingen består av samtaler og praktisk støtte/forebyggende tiltak. De ansatte har lang erfaring og høy kompetanse knyttet til både forebygging, avdekking av problemområder samt til relevant oppfølging av målgruppen. Utekontakten deltar aktivt i SLT-arbeidet «Vi bryr oss», er tilstede på foreldremøter på skoler og ulike faglige arrangementer. «Felting» dvs oppsøkende arbeid ute der barn og unge ferdes er også et viktig arbeidsområde. Utekontakten samarbeider blant annet tett og godt med ungdomsskolene, Bjertnes vg, politiet, NAV, brannvesenet og ambulansetjenesten, Nattevandrerne samt Røde kors og SLT-koordinator.

Kostra-rapportering

Figuren viser alle kommunens netto utgifter til barneverntjenester, fordelt på antall barn med undersøkelser eller tiltak i løpet av året og sier noe om graden av kommunens prioriteringer knyttet til barnevern. Nittedal ligger fortsatt lavt sammenlignet med landet for øvrig og nærliggende komuner.

Antall barn med barneverntiltak har økt fra 2016 til 2017. Figuren viser at Nittedal fortsatt ligger under snittet for landet. Det vi imidlertid ser er at de barna som har tiltak, ofte mottar mere enn ett tiltak samt at de tiltak som settes inn i hjemmet vil kunne være svært omfattende.

Enhet for PPT

I 2017 har PPT, i samarbeid med skolene, utarbeidet et forslag til en revidert samhandlingsstruktur som skal bidra til tidlig innsats og rett hjelp til rett tid for elever i Nittedalsskolen. Dette er en del av endringene som ligger i det vi kaller "Fremtidens PPT".

PPT har tatt initiativ til og bistått slik at kommunen er i gang med å etablere det som på sikt skal bli en fast, alternativ opplæringsarena. Denne opplæringsarenaen er for elever som har store vansker med å regulere følelser og atferd, der skolen alene ikke kan ivareta elevens behov. Målet med å ta denne elevgruppa ut av ordinær skole er alltid å føre elevene tilbake til det ordinære. For å sikre en tilstrekkelig god ivaretagelsen av denne elevgruppens behov og rettigheter har vi initiert et samarbeid mellom sektor for oppvekst og utdanning og sektor for helse og velferd.

I-PPT (intensive PP-tjenester) har hatt et stort antall forespørsler på gruppe-/klassenivå og har gjennomført en rekke kurs og veiledninger i tillegg til individoppfølging.

Når det gjelder fremdrift og implementering av BTI- modellen (bedre tverrfaglig innsats) har vi i 2017 gjennomført en pilot med skoler og barnehager og alle kommunale hjelpe- og støttetjenester.

Aktivitetsutvikling

Indikator	2015	2016	2017
Antall årsverk totalt (inklusive leder og merkantil)	15,3	17,3	17,7
Antall pp-rådgivere	8,7	9,7	9,7
Spesialpedagoger for førskolebarn	4,6	4,6	5,0
Antall førskolebarn med vedtak	50	52	
Antall klienter totalt (inklusive voksne)	413	430	454
Nye henvisninger	142	182	167
Gjennomsnittlig ventetid, i uker	16	12	9
Antall logoped saker	49	28*	65

* I 2016 ble det bare rapportert antall nye logoped saker i 2016 og ikke totalt antall aktive logoped saker dette året

Gjennomsnittlig ventetid er redusert fra 12 til 9 uker fra 2016 til 2017. Årsaken til nedgang i ventetid skyldes i hovedsak færre henvisninger, men også at medarbeidere som var nye i 2016 var mer rutinerne i 2017.

Den kraftige økningen i logoped saker fra 2016 til 2017 skyldes en feilrapportering i 2016. Det er likevel en betydelig økning fra 2015 og vi setter dette i sammenheng med økningen i barnebefolkningen i kommunen.

3,3 % av innbyggere mellom 0-5 år har vedtak om spesialpedagogisk hjelp. Landsgjennomsnittet i 2017 var 3 %.

Enhet for kultur

11. mars 2017 ble en historisk dag i Nittedal. Da åpnet Kulturverket Flammen dørene – med to bredt anlagte åpningsforestillinger, der mer enn 300 fra Nittedals eget kulturliv pluss noen utenfra sto på scenen. 700 overvar disse forestillingene. Alle avdelinger i Kulturenheten med unntak for idrett og friluftsliv har nå hele eller deler av virksomheten i kulturhuset.

Kulturenhetens største arrangement i 2017, i tillegg til åpningen av Kulturverket Flammen, var festivalen Kulturfaktor 17. Festivalen gikk over tre dager (1. – 3. september) og var sentrert i og rundt Flammen. Særlig hyggelig var det å konstatere at «Kulturtorget», plassen mellom Kulturverket Flammen og Rotnes kirke, fungerte meget godt som kulturarena.

Kulturverket Flammen

Åpningsåret i Kulturverket Flammen, som ikke var et fullt driftsår, hadde 170 publikumsarrangementer, hvorav 95 billetterte. Flammen solgte hele 16 841 billetter de drøyt ni driftsmånedene i 2017. I tillegg var det en rekke gratisforestillinger, øvelser, seremonier og omvisninger. Alt med hovedvekt på lokale utøvere. Totalt hadde Flammen mer enn 40 000 besøkende og deltakere i 2017. Det høye aktivitetsnivået hadde ikke vært mulig uten den store frivillige innsatsen til over 40 kulturverter.

Ungdomsvirksomheten

Ungdomsvirksomheten videreførte prosjektet Syng Live i 2017, og dette ledet til opptredener både på UKM og under Kulturfaktor 17. Det ble startet ungdomstilbudet Verket i egne lokaler i Flammen, et tilbud som også innbefatter Verket AKTIV med seks ulike turer og aktiviteter utenom huset gjennom hele året. U69 ble lagt ned i slutten av 2016, og ble erstattet av nye bandøvingslokaler i Flammen. I alt fem band, samt Syng Live-prosjektet, har øvet der hver uke.

Nittedal bibliotek

Nittedal bibliotek flyttet fra gamle lokaler og åpnet i nye i Kulturverket Flammen 11. mars 2017. I de nye flotte lokalene er det innført meråpent bibliotek, noe som innebærer at biblioteket er selvbetjent i deler av åpningstiden. På tross av at biblioteket var stengt 30.1 – 10.3 i forbindelse med flyttingen, var det en stor økning i utlån og besøk. Det var også en stor aktivitetsøkning og oppstart av nye faste tilbud som språkkafé og kodeklubb i samarbeid med frivillige.

Nittedal kulturskole

27. februar 2017 var en merkedag da Nittedal kulturskole flyttet inn i sine nye lokaler i Kulturverket Flammen. Det var starten på en ny æra for kulturskolen. Lærere, elever og

foreldre har bodd seg til i gode tilrettelagte rom, og de trives veldig godt. Flammen har muliggjort mer samspill og samarbeid på tvers mellom fagene til beste for elevene, og det har resultert i mange flotte elevprestasjoner og kulturopplevelser på konserter og UKM. Kulturskolen har et meget stabilt kollegium; kun vikariater i forbindelse med barselpermisjon.

Idrett

Det ble i 2017 sendt inn 11 spillemiddelsøknader; 8 ordinære anlegg, 2 nærmiljøanlegg og 1 kulturbygg, samlet godkjent søknadssum kr. 8 601 742,-.

Det ble tildelt totalt kr. 4 234 742,- i spillemidler til følgende anlegg:

- Rotneshallen (Nittedal kommune): kr. 2 333 000,-
- Li hovedbane kunstgress (GIF): kr. 400 000,-
- Kirkeby skole, kunstgressløkke (HIL): kr. 300 000,-
- Haugeråsen nærmiljøanlegg (Haugeråsen vel): kr. 243 000,-
- Kulturverket Flammen (Nittedal kommune): kr. 958 742,-

Tildelte midler i 2017 var litt mindre enn i 2016 (kr. 5 155 258,-) og i 2015 (kr. 5 383 000,-).

I 2017 er det startet opp flere større anleggsprosjekt som avdelingen er involvert i; Nittedal ungdomsskole med svømmebasseng, Hakadal skole med idrettshall, svømmebasseng og uteområde og Slattumhallen. Det forventes en betydelig vekst i antall spillemiddelsøknader i årene som kommer.

Det ble i desember vedtatt ny kommunedelplan for fysisk aktivitet, friluftsliv og idrett 2018-2030.

Aktivitetsutvikling

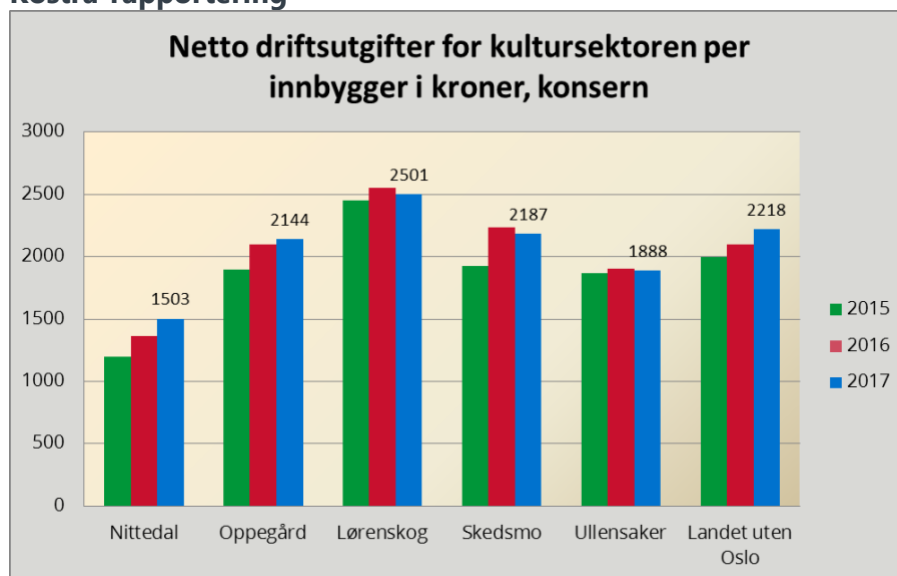
Indikator	2015	2016	2017
Utlån Nittedal Bibliotek:	86.022	90.881	110.274
Besøk Nittedal Bibliotek:	42.540	46.550	80.334
Besøk arrangementer Bibliotek:	2.361	3.550	6.779
Deltagelse på UKM + Sommeruka/Verket AKTIV:	200	270	240
Totalt antall elever Kulturskole:	400	400	400

Biblioteket flyttet til nye lokaler i Kulturverket Flammen, og var stengt i perioden 30.1 – 10.3. I disse nesten seks ukene var det derved ikke utlån, besøk eller arrangementer. Med arrangementer menes kulturarrangementer, opplæring, kurs og samtalearrangementer både i bibliotekets egen regi, i samarbeid med andre og arrangementer der eksterne har ansvaret.

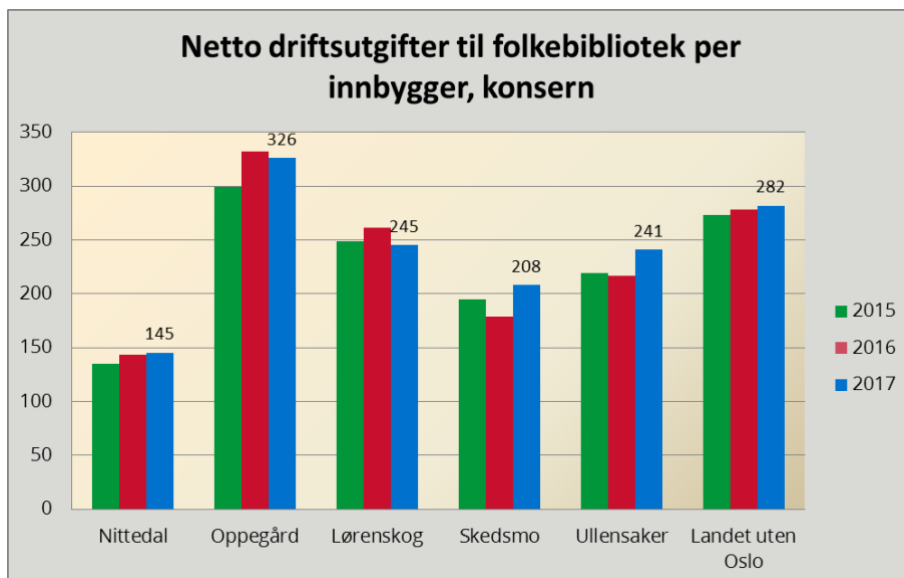
Sommeruka ble erstattet med Verket AKTIV fra 2017. Verket AKTIV hadde seks turer i 2017 som samlet totalt 130 deltakere. UKM hadde 110 deltakere i 2017.

Antall elever i kulturskolen er stabilt, noe som følger av at antall elevplasser er stabilt. Uten annonsering er det mange elever på venteliste, særlig på piano der ventelisten nå teller 37 elever.

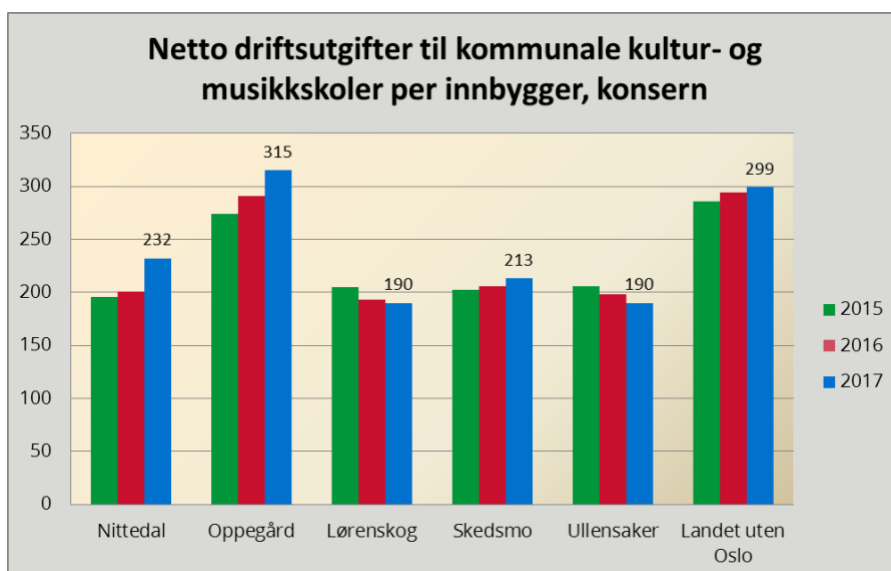
Kostra-rapportering

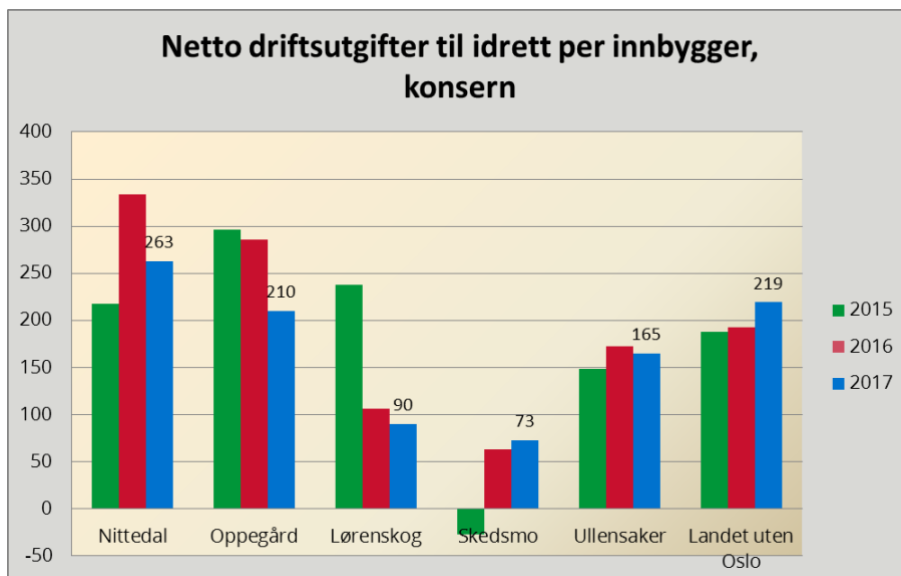
Økningen av netto driftsutgifter er hovedsakelig knyttet til Kulturverket Flammen, som ble etablert fra 2016 og åpnet i 2017. Til tross for økningen bruker Nittedal kommune mindre midler til kultur enn alle andre kommuner og grupper i oversikten.

Nittedal ligger særlig lavt når det gjelder utgifter til folkebibliotek.

Økningen fra 2016 til 2017 er hovedsakelig knyttet til at Nittedal kulturskole flyttet inn i egne lokaler i Kulturverket Flammen og ble belastet husleie.

Når det gjelder idrett bruker Nittedal kommune mer ressurser enn sammenlignbare kommuner. Utbetaling av kommunal investeringsstøtte til idrettsanlegg kan variere mye fra år til år. Reduksjonen i utgifter fra 2016 til 2017 er knyttet til investeringsstøtten.

Sektor for miljø og samfunnsutvikling

Innledning

Sektorens hovedfokus er samfunnsutvikling. Sektoren har hovedansvaret for utvikling av kommuneplanen som overordnet styringsverktøy i kommunen. Sektoren leverer tjenester innen vei, vann, avløp, renovasjon, kart- og oppmålingstjenester, behandling av byggesaker, arealforvaltning og samarbeider med næringslivet. Innenfor alle sektorens områder har det vært en økning i oppgaver i takt med befolkningsøkningen i kommunen. Miljøutfordringene generelt, og kravet i EUs vanndirektiv spesielt, legger føringer for sektorens arbeid. Tilpasning til nye værforhold som følge av klimaendringer har et økende fokus.

Sektoren har i 2017 startet et overvannsprosjekt, og jobber med å få økt kompetansen på området på tvers av avdelingene. Et ledd i dette er deltakelse i et landsomfattende klimanettverk. Kommunen deltar i flere interkommunale selskaper (IKS) innenfor sektoren; Nedre Romerike brann- og redningsvesen (NRBR); Nedre Romerike avløpsselskap (NRA), Nedre Romerike vannverk (NRV) og Romerike avfallsforedling (ROAF). For alle disse vises det til selskapenes egne årsberetninger. Tilsvarende lages egen årsmelding for regionkontor Landbruk (RKL).

Sektoren har i løpet av 2017 fremforhandlet utbyggingsavtaler for Kvernstua og Skolemestertunet.

Aktivitetsutvikling

Indikator	2015	2016	2017
Antall byggesøknader innkommet	259	246	235
Antall byggesøknader behandlet ferdig (fattet vedtak)	208	240	204
Antall vedtatte reguleringsplaner	9	5	3
Antall nye eiendommer opprettet i matrikkelen	95	67	36
Reasfaltert vei	4 600 m *	1 450 m **	4 320 m
Ny-asfaltert vei	250 m	0 m	0 m
Vegetasjonsfjerning langs veinett for bedre sikt/fremkommelighet	5 000 m	3 800 m	4 000 m
Antall nye eierseksjoner	77	93	269
Antall situasjonskart	179	192	***
Antall meglerpakker	258	247	305

* Ramstadveien (600 m) ble armert og reasfaltert med to lag

** 1200 m er gang- og sykkelveier delfinansiert med Aksjon skolevei-midler.

*** Ny løsning for situasjonskart – innbyggerne tar ut kart selv

Tabellen over viser at det har vært en nedgang i private planer, byggesaker og opprettelse av eiendommer i 2017 sammenliknet med 2015 og 2016 . Det er en sterk økning av

seksjonering. Denne økningen henger direkte sammen med endringen i typen bolighus som bygges i Nittedal, færre eneboliger og flere rekkehus og leilighetsbygg.

Enhet for Plan, byggesak og geodata

Enheten fortsatte arbeidet med å revidere kommuneplanen i 2017. Det ble utarbeidet planprogram for kommuneplan 2018 – 2030, og det ble åpnet for innspill til arealdelen. Konsekvensutredning av innspill som er kommet inn startet i 2017. Samtidig har det blitt jobbet med å avklare kommunens eget arealbehov frem mot 2030.

Enheten har en sentral rolle i sentrumsutviklingen, som en prioritert del av samfunnsutviklingen. I 2017 ble det gjennomført et parallelloppdrag som skal ligge til grunn for den videre utarbeidningen av en områderegeringsplan for nye Nittedal sentrum. Tre fagteam ble valgt ut til å lage fremtidsbilder for sentrum, og det ble arrangert 3 store seminarer i Flammen. En tverrfaglig evalueringsgruppe ledet av Norske Arkitekters Landsforbund har evaluert parallelloppdragene og levert en rapport med 13 konkrete anbefalinger for det videre arbeidet.

Enheten hadde i 2017 en sterk økning i antall kommunale planer under utarbeidelse: Tre planer tilrettelegger for trafikksikkerhetstiltak (g/s-veg langs Fuglåsveien, g/s-veg fra Hakadal stasjon til Rv4 og g/s-veg langs Svartkruttveien fra rådhuset til Kvernstujordet), tre av planene omfatter skoler og idrett (ny barneskole på Elvetangen, ny Nittedal ungdomsskole og regulering av Li). To av planene tilrettelegger for friluftsliv (turvei i sentrum og utfartsparkering ved Sylling), en plan tilrettelegger for etablering av helsehus ved rådhuset, og den siste planen er utbedring av Rygga bru.

Enheten opplevde i 2017 en jevn pågang av private reguleringsplanforslag. 3 planer ble vedtatt, et boligprosjekt i Skoleveien 9 og 11, plan for nytt bussanlegg på Kjul og detaljreguleringsplanen for Kvernstua, den siste en viktig plan for tilrettelegging av attraktive boliger nær sentrum. Arbeidet med fornying av gamle regulerings-bestemmelser fortsatte. Det har blitt gjennomført mange faglige utredninger knyttet til planlegging. Blant disse kan nevnes naturmangfoldkartlegging med tilhørende tiltaksplan for fremmede arter for 8 delområder rundt om i kommunen, som også bidrar til nyttig kunnskapsgrunnlag for kommende reguleringer.

I 2017 har enheten deltatt i 3 geovekstprosjekter. Geovekst er et samarbeid mellom kommuner, fylker og nasjonale etater om felles etablering, forvaltning, drift, vedlikehold og bruk av geografisk informasjon. Vi får etablert nye ortofoto, og ut fra disse bildene vil kommunens AR5 datasett bli ajourførte. Det er et detaljert, nasjonalt heldekkende datasett over landets arealressurser, slik som arealtype, skogbonitet, treslag og grunnforhold. I tillegg ble det kjørt et prosjekt med nye laserdata for deler av kommunen. Disse laserdataene

danner grunnlaget for detaljerte høyder og vil bli brukt i kartlegging av overvann og flomfare. Data fra prosjektene fra 2017 mottar kommunen først i løpet av 2018. Det er Kartverket som gjennomfører prosjektene.

Enheten har i løpet av 2017 lagt til rette slik at innbyggerne selv skal ta ut situasjonskart. Denne pakken inneholder samme opplysninger som de «gamle» situasjonskartene. Aktiviteten innen oppmåling og seksjonering er fortsatt stor. Selv om antallet nye grunneiendommer opprettet i matrikkelen er færre enn de to siste årene (2017-tallet ligger på nivå med 2014), er antall seksjoneringsaker veldig høyt for 2017. Mange av de seksjonerte eiendommene er seksjonert med oppmålt uteareal. I tillegg kommer andre oppmålingsaker som grensepåvisninger, arealoverføringer og grensejusteringer.

Resultater

Indikator basert på KOSTRA	2015	2016	2017
Antall klagesaker mottatt - byggesak og delesak (unntatt plansaker)	24	17	9
Antall klagesaker gjort vedtak på av kommunen - byggesak og delesak (unntatt plansaker)	Ikke rapportert	13	12
Antall saker behandlet av Fylkesmannen - byggesak og delesak (unntatt plansaker)	21	22	8
Antall klager/saker gitt medhold av Fylkesmannen - byggesak og delesak (unntatt plansaker)	5	5	7
Antall saker med ikke overholdt saksbehandlingsfrist	39*	19*	21*
Antall nye boliger/ Boenheter	282	258	200
Andel søknader om tiltak der kommunen har overskredet lovpålagt saksbehandlingstid (%)	39*	8*	9*
Gj.snittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist (dager)	29	19	20
Gj.snittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist (dager)	17	9	13
Saksbeh.gebyr, privat reg.plan, boligformål. jf. PBL-08 § 33-1	200.000	216.000	241.000
Saksbehandlingsgebyret for oppføring av enebolig, jf. PBL-08 § 20-1 a)	49.878	49.606	44.050**
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for opprettelse av grunneiendom (kalenderdager)	102	37	54

* Totalt for alle typer søknader – plan- bygg og delesak.

** Det er i 2017 kun rapportert inn saksbehandlingsgebyr 1. gangsbehandling i KOSTRA

I 2017 er det gjennomført en forvaltningsrevisjon vedrørende byggesaksgebyrene og selvkost for byggesaksavdelingen. Det er i den forbindelse gjennomført flere møter mellom administrasjon og revisjonen. Administrasjonen har svart på spørsmål, samt sendt inn i

relevant dokumentasjon som revisjonen har bedt om. Arbeidet med å svare revisjonen har vært tidkrevende for byggesaksavdelingen. Ved utløpet av 2017 var revisjonen ikke avsluttet.

For byggesaksavdelingen har turnover vært høy i 2017. Det har blitt rekruttert 4 nye saksbehandlere. Alle stillinger var besatt ved utløpet av 2017, men det mangler fortsatt oppstart for en saksbehandler, som starter i mai 2018. Ansettelse og opplæring krever ressurser, og sammen med revisjonsarbeidet har dette medført at det har vært mer krevende enn tidligere å overholde saksbehandlingstiden. Antall søknader med 3-ukers frist øker i forhold til 12-ukers saker. Saksbehandlingsfristene er derfor blitt kortere i 2017 enn før for et stort antall saker.

Enhet for kommunalteknikk

På de store tjenesteområdene vann og avløp har enheten i 2017 ansatt en prosjekt-koordinator. Prosjekt «avløp ut av bygda» fortsatte for fullt i 2017. Anleggsarbeidet for første etappe Skedsmo - Slattum rensanlegg startet høsten 2017 og forventes ferdigstilt i løpet av 2018. Planlegging og prosjektering av de neste etappene pågår.

Oppgradering av private avløpsanlegg følger tidsplanen, alle pålegg er nå gitt, og vi arbeider nå med oppfølging av påleggene. Innbyggerne blir gitt rimelig tid, både av praktiske og økonomiske hensyn, til å utbedre evt koble seg på det kommunale nettet. Rehabilitering av ledningsnettet har vært prioritert oppgave i flere år, og fortsatte for fullt i 2017.

Som følge av EUs vanndirektiv har en miljørisikoanalyse blitt startet i 2017, og er planlagt gjennomført i løpet av våren 2018. Den viktigste miljøutfordringen i Nitelva er for høyt innhold av næringsstoffet (eutrofiering) som følge av for høy fosfortilførsel fra jordbruk og avløpsanlegg. Enheten vil i dette prosjektet fokusere på løsninger for å redusere lekkasje og overløp fra kommunens avløpsanlegg til vassdraget. Tiltaksplan for å redusere / unngå utslipp av avløp vil baseres på denne miljørisikoanalysen. I 2017 startet enheten et prosjekt med rehabilitering av kummer.

Innen vegplanlegging har enheten vært sentral i reguleringsplanen for ny atkomst til Elvetangen. Det er nedlagt mye ressurser i å finne frem til alternative kryssløsninger. Dette er et prosjekt med nært samarbeid med Cowi som konsulent og Statens vegvesen som kravstiller. Enheten har også samarbeidet tett med Planavdelingen om reguleringsplan for gang-/sykkelvei langs Fuglåsveien, som i desember 2017 fikk bevilget 43 mill kr av Fylkestinget for bygging fra 2021.

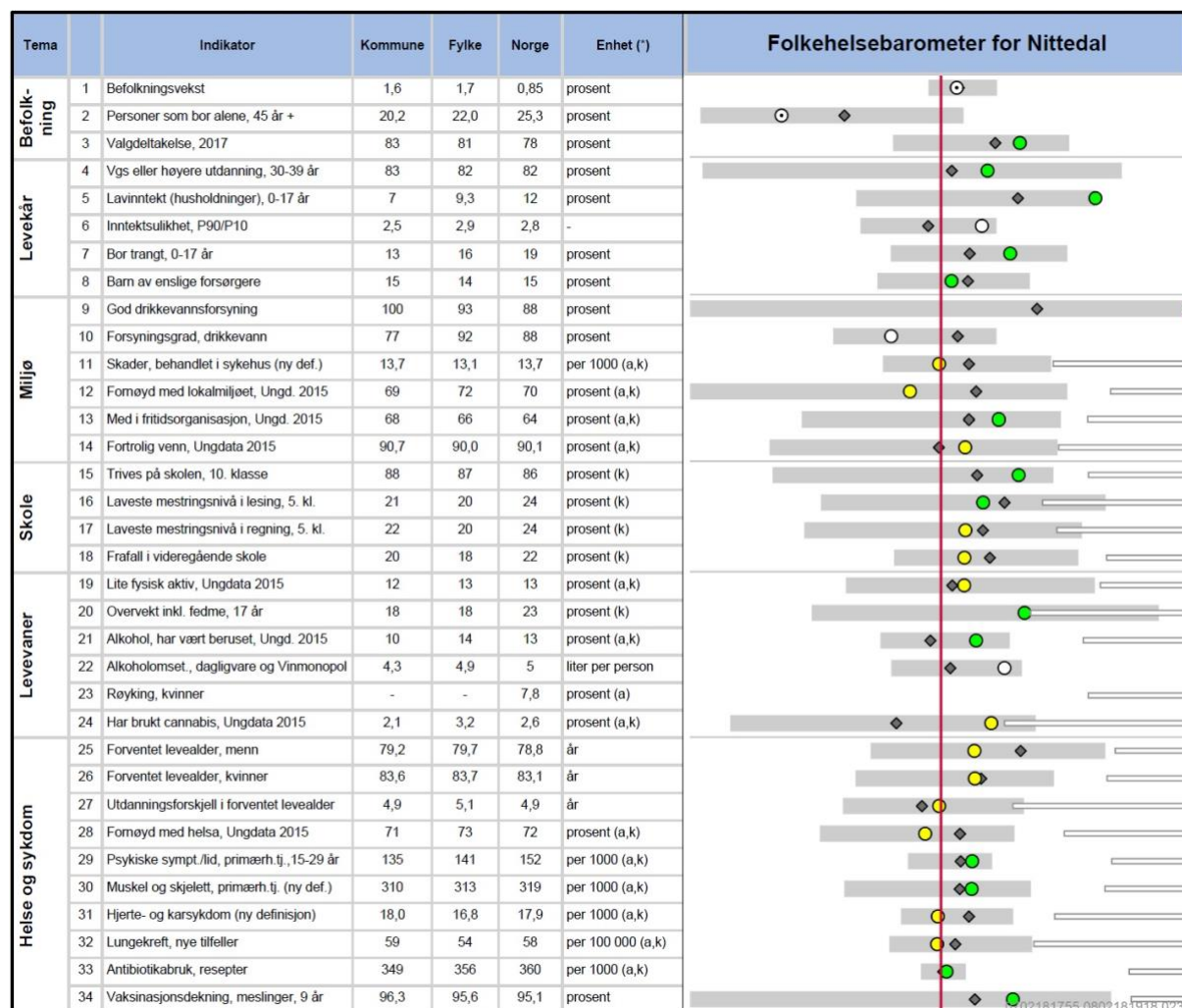
Det ble i 2017 avklart at driftsavdelingen skal flyttes til Skytta i et midlertidig perspektiv på 10 år. Gjennom kommuneplanarbeidet skal det jobbes videre med å finne permanent tomt for drift sentralt i bygda.

God folkehelse

Innledning

Folkehelse er et felles ansvar for hele kommunen. Å fremme god folkehelse innebærer å tenke «helse i alt vi gjør». Folkehelsemål og strategier er forankret i kommuneplanen 2015-2027 og de årlige handlingsplanene.

Folkehelsebarometeret 2017

- Kommunen ligger signifikant bedre an enn landet som helhet
- Kommunen ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet
- Kommunen er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået
- Kommunen er signifikant forskjellig fra landnivået
- Ikke testet for statistisk signifikans
- ◆ Verdien for fylket (ikke testet for statistisk signifikans)
- | Verdien for landet som helhet
- Variasjonen mellom kommunene i fylket
- De ti beste kommunene i landet

Folkehelseprofilen viser at Nittedal har gode forutsetninger for en god folkehelse og for å utvikle denne videre. Kommunen har mange grønne indikatorer som viser at Nittedal ligger signifikant bedre an enn landsgjennomsnittet. Hele folkehelseprofilen med forklaringer på statistikk etc, er vedlagt denne årsmeldingen.

I et folkehelseperspektiv er det å gjennomføre videregående skole en viktig beskyttelsesfaktor fra en lang rekke risikofaktorer. Sjansen for å være i jobb senere i livet øker, risikoen for å ha behov for trygd og sosiale stønader reduseres, liksom risikoen for en rekke sykdommer blir mindre. Nittedal Kommune ligger noe bedre an enn landsgjennomsnittet, men fortsatt er det 20 pst av ungdommene som ikke gjennomfører videregående. Det er fortsatt langt igjen før kommuneplanens ambisiøse mål om at 95 % av ungdommene skal fullføre videregående skole nås. God kvalitet i barnehager og skoler og i de øvrige tjenestene til barn, unge og familiene er viktige innsatsfaktor for å redusere frafallet.

Inntekt i Nittedal

Medianinntekt etter skatt, etter husholdningstyper 2015, og vedvarende lavinntekt (2011-2013)

Husholdningstype	Inntekt etter skatt, median (kr) 2015					Vedvarende lavinntekt 2011-2013*	
	Alle husholdninger	Enslig mor/far med barn 0-17 år	Par med barn 0-17 år	Par uten barn	Aleneboende	Andel som tilhører husholdninger med under 60 prosent av kommunens medianinntekt	Andel som tilhører husholdninger med under 60 prosent av nasjonal medianinntekt
Sørum	585 000	412 000	800 000	641 000	287 000	7,8	6,2
Fet	596 000	438 000	817 000	636 000	293 000	7	5,1
Rælingen	552 000	419 000	799 000	648 000	303 000	7,9	6,1
Lørenskog	540 000	426 000	854 000	640 000	296 000	10,6	7,2
Skedsmo	524 000	410 000	818 000	636 000	296 000	10,4	7,6
Nittedal	601 000	431 000	864 000	659 000	298 000	8	5,7

Kilde: Akershusstatistikk

* Medianinntekt er inntektsbeløpet som deler inntektsfordelingen i to like store grupper etter at inntekten er sortert etter størrelse. Personer med vedvarende lavinntekt er her definert som personer som tilhører husholdninger som i gjennomsnitt i løpet av tre år har hatt mindre enn 60 prosent av den oppgitte medianinntekten målt per forbruksenhet.

Tabellen viser at inntektsnivået i Nittedal er høyere enn øvrige kommuner på Nedre Romerike. Når det gjelder andelen barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt i har Nittedal lav andel i forhold til resten av Nedre Romerike (som andel barn med lavinntekt under 60 pst av nasjonal medianinntekt). Andelen er også lav når en ser dette i forhold til andel barn med lavinntekt under 60 pst av kommunens median.

Å tilhøre en lavinntektshusholdning utgjør en risikofaktor for helsen. Folkehelseutfordringene basert på sosioøkonomiske bakgrunnsvariabler i Nittedal er mindre enn i sammenlignbare kommuner. For å redusere de sosioøkonomiske helseforskjellene må innsatsen rettes mot de som trenger det mest.

Folkehelsearbeid i sektorene

Kommunedelplan for fysisk aktivitet, friluftsliv og idrett

Kommunedelplanen ble vedtatt i 2017. I planen legger Nittedal kommune et høyt ambisjonsnivå med visjonen **aktivitet for alle, hele livet**. Planen omhandler tre hovedområder med hvert sitt hovedmål:

- **Fysisk aktivitet:** Nittedøler er fysisk aktive hver dag, gjennom hele livet
- **Friluftsliv:** Alle nittedøler har lett og nær tilgang til opplevelser i naturen
- **Idrett:** Nittedal har anlegg og områder som stimulerer til at flest mulig driver idrett

Nittedal Frisklivssentral

Frisklivssentralen mottok 310 henvendelser i 2017, en nedgang fra 2016. I 2016 mottok sentralen svært mange henvendelser på slutten av året, det kan være forklaringen på den store forskjellen mellom 2016 og 2017.

Muskel-skjelettplager er den hyppigste henvisningsårsaken. Frisklivssentralens intensjon om å komme tidlig inn for å forebygge livsstilssykdommer ser ut til å lykkes da de fleste henvisninger er relatert til fysisk inaktivitet, overvekt, kosthold, psykiske plager og høyt blodtrykk.

Oversikt over lærings- og mestringstilbud i Nittedal i 2017

Circle of security – foreldreveiledningskurs.

Depresjonsmestring for ungdom.

Kurs i mestring av depresjon (kid kurs).

Kurs i mestring av depresjon for eldre – takk bare bra

Kurs i mestring av belastning (Kib kurs).

Livslyst kurs – når det røyner på.

Søvnkurs.

Tobakksfrie kurs.

Bra mat kurs/kostholdskurs.

Pårørendeskole – kurs for pårørende til personr med demens.

Samtalegrupper for pårørende til personer med demens.

Møteplass for pårørende til personer med nedsatt funksjonsevne.

Møteplass for pårørende til personer innen rus og psykiatri.

Alt dette er kurs som går kontinuerlig ved behov. Det kan til tider være kø på enkelte kurs. På Bra mat kurs, Tobakksfrie kurs for ansatte, livslyst kurs, Kib kurs, søvnskule og Kid kurs var det totalt 26 dagers ventetid.

Vi bryr oss-arbeidet

Vi bryr oss-konferansen 2017 hadde Innenforskap som tema. Konferansen ble arrangert på Kirkestua og hadde ca. 80 deltagere fra frivillige organisasjoner, kommunens ansatte, politikere, foreldre og representanter fra elevrådene og BUK.

Be safe-uka høsten 2017 hadde temaet «Inkludering og fellesskap». Evalueringen viser at dette temaet ble vurdert som meget viktig og det ønskes tatt opp igjen som tema for Be safe relativt snart.

I forbindelse med Be safe-uka utviklet Nittedal teater to teaterforestillinger: én for elevene på 5.-7. trinn og én for 5- og 6-åringene i barnehagen. Skolene og barnehagene ga svært gode tilbakemeldinger på disse forestillingene.

Nittedal Lions har bidratt med opplæring til ansatte som har ønsket det i «Mitt valg» og elevstøttene på ungdomsskolene har også fått opplæring.

Nittedal kommune har inngått en toårig samarbeidsavtale med Antidoping Norge fra 1.11.2017.

Kriminalitetsstatistikk

	2015	2016	2017
Førstegangskriminelle under 18 år	0	3	-
Vinning	299	194	197
Politianmeldte voldssaker (familievold i parentes)	75 (46)	64 (46)	67 (12)
Anmeldte narkotikasaker	113	134	82
Antall ungdommer på ruskontrakt gjennom politiet	16	12	6
Frivillige ruskontrakter	4	10	14
Skadeverk	45	35	41
Brukte kroner for reparasjoner etter skadeverk/ fjerning av tagging	17.265	69.244	125.387

(Kilde: Politiet, Utekontakten og Eiendom). Politiet registrerer ikke lenger førstegangskriminelle under 18 år i sitt system. Dette tallet er derfor ikke oppgitt for 2017.

Ungdomskoordinator/Ungdomsteam

Arbeidet med Ungdomskoordinator/Ungdomsteam bidrar til at ungdom med spesielle utfordringer får koordinert tverrfaglig hjelp.

Friluftsliv

Nittedal kommune ansatte 1.12.2016 en konsulent frem til 01.03.18 for å bistå friluftslivsorganisasjonene med deres arbeid og generelt løfte friluftslivet i planprosesser og sette friluftsliv på kartet for hele kommunen.

Det har i 2017 blitt gjennomført flere tilretteleggingstiltak for friluftsliv. Blant annet er veien fra bålplassen på Kjulstjern frem mot badeplassen gruset og tilrettelagt for bevegelseshemmede. Det er også bygget en ny brygge med rekkverk med håndløper ut i vannet. Kommunen har også, i samarbeid med Turkameratene Nittedal Turlag, videreført etablering av helårs bålplasser.

For at alle skal ha mulighet til å drive friluftsliv i nærmiljøet og i naturen ellers, er det viktig å ivareta et bredt spekter av områder med forskjellige kvaliteter.

Nittedal startet i 2016 opp arbeidet med å kartlegge og verdsette viktige friluftslivsarealer i kommunen. Prosjektet er en del av en nasjonal satsing og skjer i samarbeid med Akershus fylkeskommune. Arbeidet ble ferdigstilt med en høring i desember og gjort klart til politisk behandling tidlig 2018.

På vei mot badeplassen på Kjulstjern

Kulturlandskapsprosjektet «Fra bru til bru», har til hensikt å synliggjøre verdiene i jordbrukslandskapet for allmennheten og bidra til å styrke identiteten av landskapet innenfor et utvalgt område eller på en gård.

Drikkevannskvalitet

Drikkevannet i Nittedal produseres og leveres av Nedre Romerike Vannverk (NRV). Alle prøver som er tatt både i NRV og på vårt lokale vannledningsnett viser at vannet tilfredsstillende alle krav og har god kvalitet.

Trafikksikkerhetstiltak

Kommunen prioriterer årlig tiltak i sin trafikksikkerhetsplan.

Følgende aksjon- skoleveg tiltak ble gjennomført 2017:

- Fortau langs deler av Øvre Nygård
- Ferdigstilling snuplass Korningsveien, inkludert fortau

Av tiltak gjennomført utenom aksjon- skoleveg ordningen kan følgende nevnes:

- Etablering av bussholdeplass i Kvernstuveien
- Utbedring av fortau langs Carl Bergersens vei, i forbindelse med reasfaltering av veien
- Etablering av opphøyd gangfelt i Heggeveien
- Etablering av 16 nye fartshumper, i tillegg til 10 stk som ble fornyet ved reasfaltering

Kommunale gang- og sykkelveier

- Kommunen har i dag 20,4 km gang- og sykkelvei.
- Flere nye prosjekt er under prosjektering.

Turveier

Arbeidet med å planlegge en tursti langs Nitelva i sentrum fortsatte i 2017. Langs turveien vil det etableres plasser til rekreasjon og trening. Kommunen har allerede fått penger til treningsapparater gjennom et pilotprosjekt med Kreftforeningen og sykle-til-jobben-aksjonen, og penger til fundamentering av apparatene gjennom en gave fra Sparebankstiftelsen.

Det skal tilrettelegges for tilpassede sosiale møteplasser, rekreasjonsområder, stier og gangveier i alle planer. Det skal også tilrettelegges for gående og syklende til og fra ulike områder og aktiviteter.

Rent miljø

Innledning

Nittedals sentrale beliggenhet gir en kontinuerlig vekst i befolkningen med tilhørende boligutbygging og pendling. Dette gir en gradvis økt miljøbelastning både når det gjelder klimagassutslipp, vannkvalitet og ivaretagelse av naturmangfold og vilt. For å ivareta den «grønne bygda» må klima- og miljøhensyn vektlegges i hele den kommunale forvaltningen.

I 2017 har det viktigste satsingsområdet vært å planlegge og prosjektere en fremtidig avløpsløsning med NRA som renselanlegg, samt å jobbe for å få nødvendige tillatelser for tiltaket etter aktuelle lovverk. En slik løsning vil ha stor betydning for vannkvaliteten i Nitelva, og i Øyeren som naturområde.

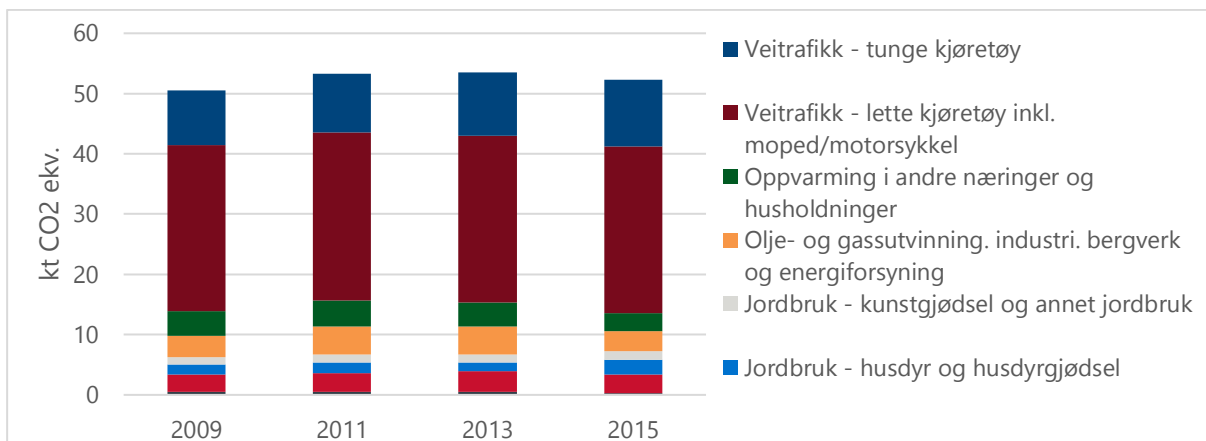
I tillegg arbeider kommunen for å redusere utslipp av klimagasser, energiforbruk og transportbehov ved å legge til rette for kollektivtransport, gang- og sykkelveier og klimavennlige bygg. Dette gjør vi blant annet i vår bevisste satsing på klimavennlig sentrumsutvikling, en effektiv areal- og transportplanlegging i arealplaner på alle nivå og oppnåelse av Breeam Excellent på kommunale bygg.

Klima- og energiutfordringer

Direkte klimagassutslipp fra Nittedal kommune

Basert på den nasjonale statistikken publiserte SSB fram til 2011 statistikk over energibruk og klimagassutslipp fordelt på kommuner og fylkeskommuner. På grunn av kvalitetsutfordringer knyttet til hvordan de nasjonale tallene ble fordelt på kommuner og fylker valgte man å ikke videreføre denne statistikken. Kommunen har derfor fått utarbeidet et eget klimaregnskap.

Med direkte utslipp menes utslipp fra kommunale bygg, veitrafikk og industri i kommunen. Utslippene er reviderte kommunefordelte klimagassutslipp for Nittedal kommune fra 2009 og frem til 2015. Sum direkte utslipp er 52,3 tonn. Det største bidraget er veitrafikk, med 27,6 tonn fra lette kjøretøy og om lag 11 tonn fra tunge kjøretøy. Disse utslippene vil være spesielt høye i Nittedal hvor mange pendler til Oslo, samtidig som det er en gjennomfartskommune med store utslipp fra transport på riksvei 4. Figuren nedenfor viser direkte utslipp fra kommunen. Tall for 2016 og 2017 er ikke så langt tilgjengelig.

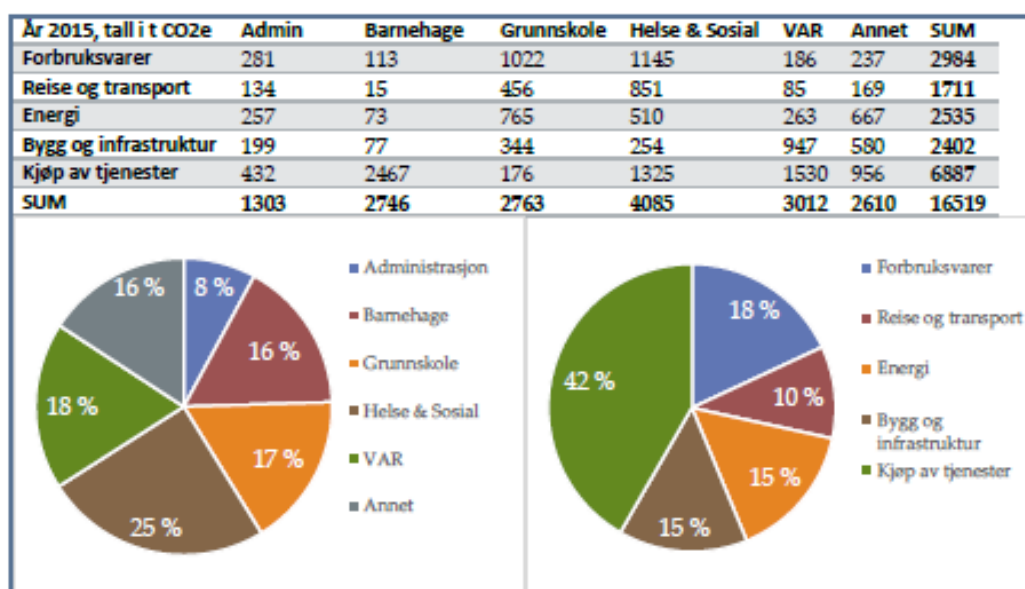
Kilde: www.miljokommune.no

Fotavtrykk i egen virksomhet

Klimaregnskapet for Nittedal kommune sin egen virksomhet viser et totalt klimafotavtrykk på 14 083 tonn CO2 ekvivalenter. Kjøp av tjenester har et stort bidrag på 32% av det totale fotavtrykket. Det innebærer bidrag fra flere IKS og kommunale foretak. De største virksomhetene som faller under kjøp av tjenester er Romerike Avfallsforedling, (ROAF), Nedre Romerike Vannverk, Nedre Romerike Avløpsrensing, og Nedre Romerike brann- og redningsvesen.

Fordeler vi klimaregnskapet på ulike tjenesteoppgaver ser vi at helse og sosial, og vann, avløp og renovasjon (VAR) er viktige områder med store bidrag. Annet kategorien er en miks av tjenester, som idrett, kultur, samferdsel og kommunale boliger.

Figuren nedenfor viser klimafotavtrykk av kommunens egen virksomhet.

Gjennomførte klima- og energiltak i 2017

- Nittedal eiendom-KF har gjennomført første fase i EPC-prosjektet for kommunale bygninger (analyse av bygg som er med i EPC-porteføljen) og har kommet godt i gang med andre fase som er gjennomføring av tiltak
- Utarbeidet klimagassregnskap og startet revisjon av klima og energiplanen fra 2010 – 20
- Utarbeidet forslag til veileder for klimanøytrale bygg i sentrum
- Startet forberedelsene med å bygge skoler og helsehus med standard Breeam Excellent
- Følger opp regional plan for areal og transport om høy arealutnyttelse nær kollektivknutepunkt, og sentrering av veksten til Rotnes og nye Nittedal sentrum
- Kontinuerlig dialog med Ruter om et forbedret og tilpasset rutetilbud og innfartsparkeringer
- Arrangert «Aktiv til jobb» messe for ansatte og deltatt i Bedriftidrettens «sykletiljobben.no» kampanje for å legge til rette for reduksjon i klimagassutslipp på reiser til og fra jobb og bedret folkehelse for innbyggere og arbeidstakere i Nittedal
- Inngått samarbeid med Syklistenes landsforening for å kartlegge og motivere for å bruke sykkel til og fra jobb, gitt ut to elsykler «på prøve» samt anskaffet to elsykler til bruk for ansatte i kommunen
- Arrangert prøvekjøring av elbil og hydrogenbil for ansatte og andre interesserte i samarbeid med Green Drive Region

Klimatilpasning

Norsk klimaservicesenter har utarbeidet en klimaprofil for Oslo og Akershus. Klimaprofilen gir et kortfattet sammendrag av klimaet, forventede klimaendringer og klimautfordringer og er ment som et kunnskapsgrunnlag og hjelpemiddel i overordnet planlegging. Det går frem av klimaprofilen at klimaendringene i Oslo og Akershus vil særlig føre til behov for tilpasning til kraftig nedbør og økte problemer med overvann, endringer i flomforhold og flomstørrelser og skred, spesielt kvikkleireskred.

Miljøfyrtårn og Grønt flagg

Ved utgangen av 2017 var totalt 18 virksomheter miljøfyrtårnsertifisert i Nittedal, tre av disse var kommunale. 7 private virksomheter ble resertifisert i 2017. Grønt flagg er en sertifiseringsordning rettet mot skoler og barnehager. Ingen skoler er foreløpig registrert som Grønt flagg.

Arbeidet med miljøfyrtårnsertifisering har enda ikke latt seg gjennomføre. Det jobbes allikevel med temaet miljø innenfor alle kommunens sektorer, og organiseringen og gjennomføringen videre vil bli konkretisert i arbeidet med revidering av klima og miljøplan.

Avfall

Økt forbruk bidrar til at avfallsmengdene øker. Samtidig gjenvinnes mer avfall enn noen gang, og utslippene fra avfallsbehandlingen går ned.

Indikator	2015	2016	2017
Kilo kastet husholdnings-avfall per innbygger i ROAF-kommunene	425	423,1	410,2
Avfall til materialgjenvinning/ombruk totalt i ROAF-kommunene	42 %	45,4 %	47,4 %
Antall abonnenter med rabatt pga. hjemmekompostering	60	56 *	56

* Antallet redusert på grunn av hjemmelsovergang uten at ny eier har inngått avtale.

Romerike avfallsforedling (ROAF) har et moderne sorteringsanlegg som sorterer ut flere fraksjoner av avfallet uten at innbyggerne trenger å sortere mer hjemme hos seg selv. Anlegget har en stor miljøgevinst, noe som vises blant annet på økning i mengden avfall som går til materialgjenvinning/ombruk.

Det er i 2017 arbeidet aktivt med forurensnings- og forsøplingssaker. Sammen med Lions arrangerte kommunen ryddedugnad langs Nitelva i mai. Kommunen har også arrangert informasjonsmøte om tap av gummigranulat fra kunstgressbaner for idrettslagene i bygda i samarbeid med Norges fotballforbund. Miljøvernrådgiver og juristene i kommuneadministrasjonen følger også flere enkeltsaker i grenselandet mellom forurensningsloven og plan- og bygningsloven.

Andre miljøtiltak

Vannkvalitet

I henhold til EUs rammedirektiv for vann, skal det innen 2021 oppnås god kjemisk og økologisk tilstand i Nitelva. Vannkvaliteten i øvre deler av elva er god, men forringes nedover i vassdraget, og i nedre del av elva på grensen mot Skedsmo er vannkvaliteten dårlig. Kommunen er godt i gang med å vurdere og iverksette ulike tiltak som vil forbedre vannkvaliteten i Nitelva på sikt. I 2017 er arbeidet med fremtidig avløpsløsning videreført. Dagens løsning med tre renseanlegg langs Nitelva skal fases ut og erstattes med avløpsledning til NRA sitt anlegg i Skedsmo. Første etappe fra Hvam i Skedsmo til Slattum, og ombygging av Slattum renseanlegg til pumpestasjon startet opp i 2017. Arbeidet med fremtidig avløpsløsning krever store ressurser både i planlegging og i gjennomføring, og er et viktig bidrag for å nå målet om god kjemisk og økologisk tilstand. Arbeidet med å rehabilitere ledningsnett er videreført. Samtlige husstander uten tilfredsstillende avløpsløsning har nå fått pålegg om utbedring.

Innenfor landbruket arbeides det også med å redusere avrenning til vann og vassdrag. Gjennom tilskuddsordningen «Regionalt miljøprogram» gis det blant annet støtte til endret jordarbeiding og grasdekte vegetasjonssoner. I tillegg gis det tilskudd til «Spesielle miljøtiltak

i landbruket» til bl.a. å anlegge fangdammer og utbedre hydrotekniske anlegg, og til drenering for å hindre overflatevann og erosjon. Kommunen har også etablert et fangdamfond som har til hensikt å sikre fullfinansiering av etablering av fangdammer.

Aktivitetsutvikling

Indikator	2015	2016	2017
Antall pålegg om oppgradering av anlegg/tilkobling til offentlig avløpsnett	80	45	17
Antall med spredt avløp tilknyttet offentlig nett	11	5	23
Antall utslippstillatelser (oppgraderte anlegg)	53	36	18
Rehabiliterert antall meter vannrør (nye vannrør)	540	0 (1000)	0 (1 080)
Rehabiliterert antall meter avløpsrør (nye avløpsrør)	4 500	3 437	8 561 (1 080)
% kornareal med redusert/utsatt jordarbeiding	33	21	32
Antall meter grasdekte buffer soner	8044	11 492*	15 496
Antall meter med grasdekte vannveier i dråg	390	524*	424
Antall søknader fra landbruket på «smil»-midler for å reparere overvannskummer, rør og grøfter	6	5	9

*Antall meter grasdekte buffer soner og grasdekte dråg har økt. Dette er isolert sett positivt, men går oftest på bekostning av dyrket areal/matproduksjon.

Biologisk mangfold

Hønsehauk er knyttet til gammelskog hvor den både bygger reir og jakter. Hønsehauken ble fredet i 1971, men er på grunn av jakt over flere årtier og moderne skogbruk havnet i kategorien nært truet på den norske rødlista. Kommunen startet i 2016 opp et prosjekt i samarbeid med Norsk Ornitologisk forening, avd. Oslo og Akershus, for å få kartlagt hønsehaukbestanden i kommunen. Prosjektet ble ferdigstilt i 2017.

Nitelva har en naturlig bestand av den truede edelkrepsen, men arten er på tilbakegang. Nittedal kommune gjennomførte sammen med Lunner og Skedsmo kommune en tiltaksrettet kartlegging av kreps i Nitelva i 2017. Kartleggingen ble støttet økonomisk av Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

Det stilles krav om kartlegging av biologisk mangfold i arealplanarbeid. Blant annet er biologisk mangfold kartlagt i forbindelse med utarbeiding av reguleringsplaner for skolebyggene og gang- og sykkelvei fra Rådhuset og opp til Kvernstuveien.

Amfibier og salamanderpark

Trollveien ble også i 2017 stengt i en måned for å redusere antall påkjørte amfibier. I tillegg er overvåkingen av Würthepyttten videreført.

Urbant landbruk og skolehager

Regionkontor Landbruk gjennomførte i 2017 et prosjekt med urbant og bynært landbruk som tema. Det ble etablert dyrkingsprosjekter i fire kommuner; Skedsmo, Lørenskog, Nittedal og Rælingen. I Nittedal ble det arrangert kurs og Rotnes skole, Li og Nittedal ungdomsskoler deltok. Plantekasser ble plassert bl.a. ved Flammen og på Prøysentorget. Miljøhuset Gnisten høstet barnas plantekasser og lagde kortreist mat i kantinen på rådhuset. Flere skoler ønsker å videreføre arbeidet med skolehager.

Viltforvaltning

Etter at viltnemnda ble nedlagt i 2015 ble viltforvaltningsoppgavene lagt til kommunestyret og hovedutvalg for miljø og samfunnsutvikling. Regionkontor landbruk (RKL) er ansvarlig for løpende saksbehandling og oppfølging av fallviltgruppa og det kommunale rovviltjaktlaget. Det var i 2017 21 fallvilthendelser. Av disse var 16 på vei og 2 på jernbane. Arbeidet med vinterforing av elg er videreført. Administrative utgifter til viltforvaltning er gått ned etter at Viltnemnda ble nedlagt.

I elgjakta ble det felt 21 dyr av en kvote på 46, og det ble felt 78 rådyr. Det ble ikke felt hjort. Kvoten på hjort var i 2017 på 6 dyr.

Stolt nittedalsidentitet

Innledning

Identitet er karaktertrekk og egenskaper som gjør enkeltpersoner til unike individer. Identitet er også etniske, sosiale og kulturelle forhold som knytter enkeltpersoner til større grupper. En gruppe har sine unike egenskaper, som enkeltpersonene identifiserer seg med.

Nittedal har en rekke karaktertrekk som trekkes fram når innbyggerne framhever når de forklarer hva som kjennetegner «nittedølinger».

Identitet ses gjerne på som noe bestandig, noe som bevares og består over tid. I Nittedal har vi natur og idrett, frivillighet og nærhet til storbyen – for å nevne noe. Men vi har også endring. Nye nittedølinger blir født og flytter inn, og det bestandige møter det nye.

Nittedal kommunes mål er å bygge et samfunn og levere tjenester med lang holdbarhet, og som er godt rustet til å møte det nye.

I kommuneplanen er stolt nittedalsidentitet definert slik:

«Stolt nittedalsidentitet handler om hvordan vi ønsker at innbyggere, ansatte og omgivelsene skal oppfatte Nittedal. Det handler også om hvem vi vil være. Nittedal skal være:

- et sted å være stolt av
- den grønne kulturbygda
- et godt sted å bo
- et trygt sted å vokse opp
- inkluderende med plass til alle
- et attraktivt sted å jobbe
- et sted for opplevelser
- og et sted der du får gode tjenester og omsorg når du trenger det.»

I denne årsmeldingen er det som har vært spesielt for 2017, trukket frem.

Åpning av kulturverket Flammen

11. mars 2017 var saksen skarpfilt. Etter en to år lang byggeperiode var snora endelig strukket over inngangspartiet foran kulturverket Flammen. Midt i sentrum troner kulturkatedralen kledd i skogens egen lukt og farge.

Åpningen av Kulturverket Flammen innebærer starten på en ny tidsregning i Nittedal. Bygdas nye storstue gir gode og etterlengtede fasiliteter, både for publikum og artister. Flammen inneholder to saler, i tillegg til et bibliotek der panoramautsikten er det første man får øye på, kulturskole, ungdomslokaler og områder for mingling.

Noen tekniske data: Bygget har et bruttoareal på 3849 kvadratmeter. Total kostnadsramme var 147 millioner kroner. Byggestart var i april 2015, og bygget ble ferdig i januar 2017 – helt etter planen. Tre måneder senere ble det altså åpnet.

Ny kirke på Rotnes

Den nye kirken på Rotnes ble bygget samtidig med kulturhuset, og sammen skaper de to byggene et identitetsskapende miljø. Kirkebygget har et areal på 1100 kvadratmeter, og er også utstyrt med landemerket for hele området: Et 25 meter høyt tårn. Kirkerommet har 280 sitteplasser, og kan utvides til 500 plasser ved å åpne naborommene. Kirken inneholder ungdomssal, barnesal, kapell, sakristi, kjøkken og kontorer.

Sentrumsutvikling

Målet med nye Nittedal sentrum som er i ferd med å vokse frem, er å skape et sentrum for alle og som gir trivsel, tilhørighet og fornøyde innbyggere. Gjennom arealer for funksjoner som uteopphold/rekreasjon, kirke, kultur, helse og velferd, handel og kontor kombinert med boliger ønsker kommunen å skape et levende sentrum som tiltrekker seg flere mennesker både dagtid og kveldstid.

Formingsveilederen ligger til grunn for planlegging, utvikling og bygging i sentrum. Nye Nittedal sentrum skal være attraktivt og miljøvennlig. Som nevnt under gode tjenester har kommunen i 2017 fått innhentet parallelloppdrag som skal ligge til grunn for det videre arbeidet, som er en områdeplan for Nye Nittedal sentrum.

Kollektivfelt på riksvei 4 Kjøl - Rotneskrysset

Ved revisjon av Oslopakke 3 er det midler til 3km kollektivfelt på strekningen, med omlegging i sentrum. Kommunen har i 2017 hatt dialog med Statens vegvesen om forprosjekt, og oppstart av reguleringsplan for tiltaket vil starte opp i 2018.

Frivillig organisasjonsliv

I forhold til innbyggertallet har Nittedal Kommune et høyt antall foreninger, og veldig mange deltar aktivt i disse. De frivillige organisasjonene bidrar til et aktivt Nittedalssamfunn med kulturarrangementer, kultur- og fritidstilbud og idrettsanlegg.

Nærmiljøforum

Nærmiljøforumet som ble opprettet for Rotnes 2015, fra 2016 ble det utvidet til å gjelde for hele kommunen. Deltagerne selv ønsket et felles forum. Hovedhensikten med et nærmiljøforum er å bygge og bevare interesse og engasjement for en positiv utvikling i lokalsamfunnet. Dette skal fremme identitet, tilhørighet og trivsel blant innbyggerne. I 2017 var det planlegging og gjennomføring av brunsnegledugnaden som var forumets viktigste tiltak i tillegg til utsetting av benker og planting av blomster.

Næringsutvikling

Kommunestyret vedtok i august 2016 den strategiske næringsplanen for Nittedal kommune. Planen er to-delt, en del for den generelle næringen og en del for den grønne næringen. I 2017 er det arbeidet videreført og konkretisert og i februar 2018 ble handlingsdel (2018-2021) til Strategisk Næringsplan vedtatt.

Når det gjelder Skytta spesielt jobbes det mot eierne av næringsbygg for å få til en modernisering av deler av bygningsmassen, for å bli mer attraktive overfor potensielle nye leietakere. Våren 2017 ble det åpnet to moderne næringsbygg i henholdsvis Brennaveien 6 og Industriveien 14. Dette gir en god signaleffekt for området.

I 2017 ble det vedtatt at de to næringsforeningene skal slås sammen med virkning fra 2018. Dette vil være en aktiv samarbeidspartner for Nittedal kommune. I tillegg til dette har Nittedal kommune sammen med de 6 andre kommunene på Nedre Romerike i 2017 jobbet frem en felles regional næringsstrategi.

Levende lokaldemokrati

Innledning

Et levende lokaldemokrati er å ha en aktiv befolkning som engasjerer seg i lokalpolitikken og i lokalsamfunnet for øvrig. Nittedal har et rikt og aktivt organisasjonsliv som skaper mange og gode arenaer for deltagelse og medbestemmelse for innbyggerne.

Politisk aktivitet

Politisk organ	Antall saker til behandling			Antall møter		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Kommunestyret	155	160	129	9	11	11
Formannskapet	160	131	146	9	11	16
Hovedutvalg for miljø og samfunnsutvikling	64	51	42	9	8	8
Hovedutvalg for oppvekst og utdanning	25	25	24	8	7	8
Hovedutvalg for helse omsorg	17	19	14	8	8	6
Administrasjonsutvalget	10	12	5	8	10	4

I 2017 ble det gitt prioritet til møtevirksomheten i Formannskapet. Formannskapets oppgave som økonomi og eierstyringsorgan er særlig viktig i inneværende periode, hvor kommunen har foran seg flere store investeringsprosjekter. Det ble derved en økning i antall møter i Formannskapet, mens øvrige utvalg hadde færre møter gjennom året. Dette mønstret er videreført i 2018.

Barn og Unges Kommunestyre (BUK)

Barn og unges kommunestyre består av to valgte representanter fra hver skole. De er direkte valgt på sin skole og jobber tett sammen med elevrådet på sin skole. BUK inngår i den politiske saksbehandling på lik linje med kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne og eldrerådet (Jf. sak til KST 24/16).

BUK har i 2017 blant annet behandlet følgende saker:

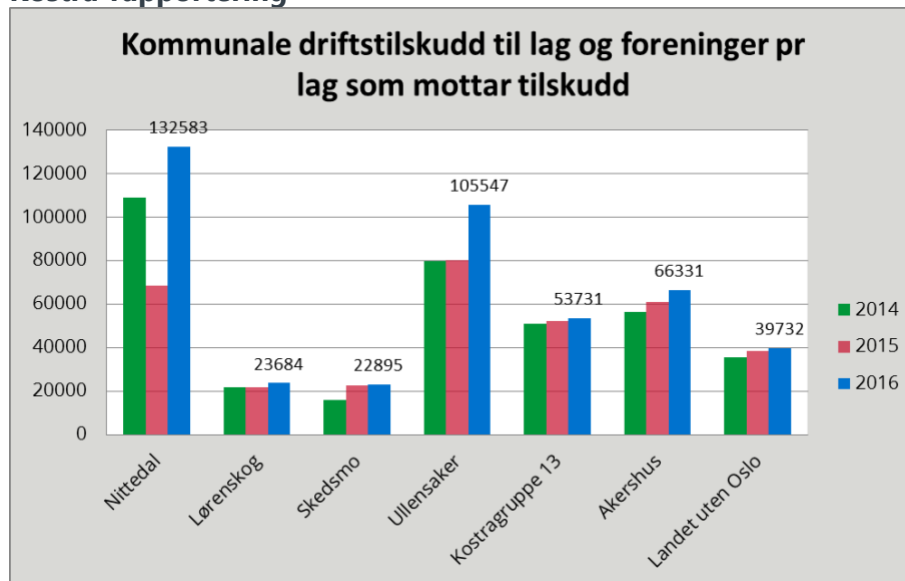
- Planer for helsehuset
- Permisjonsreglementet for grunnskolen
- Kartlegging av friluftsområder
- Nye skolebygg
- Utvikling av sentrum
- Plan for Nittedalsbarnehagene

- Trafikksikkerhetsplanen
- Forslag til IKT-reglement for grunnskolen
- Handlingsplanen for 2018-hvordan skal pengene brukes?
- Ordensreglement for grunnskolen

Frivillige organisasjoner

Nittedal har et rikt frivillig organisasjonsliv med mange sterke og gode lag og foreninger.

Kostra-rapportering

Nittedal kommune gir et høyt beløp til den enkelte frivillige organisasjon sammenlignet med andre kommuner. Viktigste grunn for økningen i 2016 er ny ordning med støtte til idrettslag til drift av utendørs idrettsanlegg.

Brukermedvirkning

I alle deler av kommunen jobbes det aktivt med brukermedvirkning, både på system- og tjenestenivå, og på individnivå i forbindelse med enkeltpersoners bruk av tjenester.

De formelle brukermedvirkningsorganene på kommunalt nivå er Eldrerådet og Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne. De får forelagt saker til politisk behandling som angår dere ansvars- og interesseområde, og kan gi uttalelser i sakene. Det utarbeides egne årsmeldinger for disse rådene som legges fram i komiteer og kommunestyret til orientering.

Den individuelle brukermedvirkningen skjer gjennom bruk av ulike verktøy for tjenesteutøvelse. Et eksempel er individuell plan. Tjenestene har som mål å tenke mer i retning av «hva er viktig for deg» enn «hva mener vi er riktig for deg». Dette er en viktig dreining av tjenesteutøvelsen i tråd med overordnede føringer.

I sektor for miljø og samfunn organiseres tilbakemeldinger innenfor brøyting, strøing, gatelys og renovasjon direkte fra nettsiden. I tillegg tilbys forhåndskonferanser i plan- og byggesaker.

Plan- og bygningsloven har strenge krav til høring og medvirkning. Disse følges i kommunen. Barnetalspersonen er formelt organ i plansaker.

Alle skoler og barnehager har aktive foreldreutvalg (FAU) og samarbeidsutvalg. Nittedal Kommunes felles Foreldreutvalg (NKFU) har vært aktive og tatt opp en rekke saker, herunder skolenes budsjett.

Skolene har i stor aktivitet i elevrådene. Elevrådene brukes også til forberedelse av saker som skal opp i Barn og Unges Kommunestyre (BUK)

Kommunen legger stor vekt på brukermedvirkning i byggeprosjekter. Det anses som et viktig suksess-kriterium at brukerne er med til å forme byggene. I 2017 stod Kulturverket Flammen ferdig og mange andre bygg var under forberedelse. Alle byggene blir utformet i nær kontakt med brukerne.

Det gjennomføres årlige brukerundersøkelse i Nav. Det har vært gjennomført brukerundersøkelse på sykehjem og i deler av hjemmetjenesten.

Åpenhet i forvaltningen

	2015	2016	2017
Antall Innsynsbegjæringer	790	826	682

Gode prosesser

Strategiske styringsmål

Nittedal kommunes 8 strategiske styringsmål er godt etablert som grunnlag og målsetting for all virksomhet i kommunen.

Organisering

I 2013 ble kommunen organisert i fire sektorer med fire kommunalsjefer med overordnet ansvar for:

- Helse og omsorg
- Oppvekst og utdanning
- Miljø og samfunnsutvikling
- Stab og støttefunksjoner

Stab og støttefunksjoner

Rådmannens stabsfunksjoner er prosessansvarlige på tvers av sektorene i kommunen:

- Økonomi
- HR (Human resources)
- IKT
- Kommunikasjon og samfunnskontakt

Beredskap

Det ble gjennomført tilsyn av Nittedal kommunes beredskapsarbeid i 2017. Beredskapssjefen hos Fylkesmannen gjennomførte tilsynet. Kommunen fikk ingen avvik eller anmerkninger ved tilsynet.

Kommunen gjennomførte 2 beredskapsøvelser i 2017:

- I januar ble kommunen øvd i et felles scenarium med flere involverte kommuner. Øvelsen ble ledet av Fylkesmannen i Oslo og Akershus.
- I desember gjennomførte kommunen en varslingsøvelse, etterfulgt av et oppfriskningskurs i førstehjelp og bruk av hjertestarter.

I arbeidet med nærpolitireformen, har kommunen hatt flere møter med politiet. Kommunen har uttalt seg kritisk til nærpolitireformen, og formelt henvendt seg til politiet med krav om at politiet holder fast ved politifaglig tilrådning av desember 2016, som sier at det skal være et lokalt lensmannskontor i Nittedal med tilnærmet samme ressurser som per desember 2016 frem til husleiekontrakten utløper ultimo juni 2020, eller ved reforhandling av husleiekontrakten.

I 2017 ble det iverksatt et nasjonalt initiativ for å tilby innbyggere jod-tabletter. Jod-tabletter har den egenskap at de beskytter mot opptak av radioaktivt jod. Ved ulykker eller angrep hvor radioaktive jodisotoper blir frigitt til luft, kan jodtabletter tatt før eller like etter slike hendelser bidra til å redusere skadeomfanget. Kommunen mottok i desember 2017 jod-tabletter i tilstrekkelig omfang til at det dekker hele befolkningen i Nittedal.

Post- og arkivtjeneste

Administrasjonsutvalget i Nittedal kommune har fattet vedtak om «Full-elektronisk kommunikasjon» som primærmetode i korrespondanse mellom innbyggere og kommune. Med dette utgangspunkt gjennomførte kommunen flere tiltak for å forenkle og effektivisere postrutinene i kommunen. Flere manuelle prosesser ble erstattet med elektronisk ekspedering. Effektiviseringen har bidratt til reduksjon av portoutgifter og dempet belastningen på administrasjonen.

	2014	2015	2016	2017
Antall saker opprettet	3541	3965	3725	6777
Antall dokumenter opprettet	46605	52207	50488	48210

Antikorrupsjon

Arbeidet med antikorrupsjonstiltak ble startet i 2013, og er videreført i årene etter. I de første årene var det prioritert å etablere en organisasjon med styrket kompetanse på innkjøp og avtaleforvaltning, samt gjennomføre holdningsskapende tiltak.

- I 2017 var hovedtiltakene fortsatt overgang til kontantløs handel. Det ble lagt stor vekt på innføring av eHandel og avvikling av kontantkasser.
- Videreføre intern opplæring av nytilsatte innenfor temaet antikorrupsjon.

Digitalisering

Nittedal kommune har arbeidet med å inntre som medlem i Digitale Gardermoen AS (DGI). Eierskap i DGI skulle etter planen etableres etter at DGI hadde slutført sin overføring av driftsoppgaver til eksternt firma. Etter planen medio 2017.

I juni 2017 hevet imidlertid DGI driftskontrakten med det eksterne firmaet. Konsekvensen av denne beslutningen var at Nittedal kommune og DGI måtte skyve på planene om at Nittedal skulle inntre som ny eier i DGI. Kommunen har opprettholdt sin kontakt med DGI, men det har ikke vært anledning for kommunen å arbeide konkret med eierstrategien, all den tid DGI

har skiftet ledelse og styret i DGI har hatt full fokus på å støtte nåværende eierkommuner med digitale tjenester.

Nittedal kommune har imidlertid tilsatt en programleder for fremtidig IKT-organisering i Nittedal kommune, og har arbeidet med utvikling av våre systemer parallelt med intern kompetanseheving. Høsten 2017 startet kommunen et kunnskapssamarbeid med Evry. Målet med samarbeidet er å bidra med kommunal kompetanse inn i arbeidet med digitalisering, samtidig som at kommunen blir kjent med IT-relatert utvikling.

Kompetente og motiverte medarbeidere

Innledning

Medarbeiderne er kommunens viktigste ressurs og Nittedal kommune skal ha en aktiv arbeidsgiverpolitikk for å være en god og attraktiv **arbeidsplass**.

Medarbeiderundersøkelsen

Etter avtale mellom partene i arbeidslivet ble det ikke gjennomført medarbeiderundersøkelse i 2017, men gjennomført en vurdering av alternative metoder for å måle medarbeidertilfredshet.

Kommunen har besluttet å gå over fra HKI-undersøkelse (Human Kapital Indeks) til 10-faktorundersøkelsen. 10-faktorundersøkelsen er utarbeidet i regi av KS med professor Linda Lai ved BI som faglig rådgiver. Overgangen til 10-faktor, åpner for at Nittedal kommune kan se egne resultater opp mot andre kommuner som støtter seg på samme undersøkelse.

Kompetansehevende tiltak

Felles skolering

Nittedal kommune arrangerer en rekke felles kurs og samlinger for å sikre felles lederplattform blant ansatte og ledere. Nittedal kommune arrangerer enhetsledersamlinger («Lederinspirasjon») en gang i måneden. Her inviteres også ofte avdelingsledere. Målet med disse møtepunktene er å sikre en enhetlig plattform for ledelse. Flere av samlingene i 2017 hadde endringsledelse på programmet, og både teori og praktiske øvelser stod på dagsorden.

Nittedal kommune inngikk på slutten av 2017 en avtale med firmaet Leadership Weekly, om deltakelse i et forskningsprosjekt som omhandler lederutdanning på nett. 12 kommunale ledere følger et digitalt undervisningsopplegg som omhandler endringsledelse.

Våren og høsten 2017 ble «Kommuneskolen» gjennomført. Kommuneskolen er et ledd i å skolere og trygge ledere og andre ansatte i deres roller som henholdsvis leder og ansatt. Kommuneskolen inneholder introduksjonsdag for nyansatte medarbeidere og ledere, spesifikke kurs gjennom året og en oppfølgingsrutine med opplæringsplan for både medarbeidere og ledere. Det har også vært holdt ulike kurs for lederne innen HR og HMS relaterte temaer. Det ble gjennomført to varslingskurs i 2017. Utover det som gjennomføres av utviklingstiltak av sektor stab og støtte skjer det også mye utvikling sektorvis.

Oppvekst og utdanning

I sektor oppvekst og utdanning er flere lærere i gang med videreutdanning som en del av satsingen «Kompetanse for kvalitet». De aller fleste tar fag som er prioritert i satsingen, matematikk, norsk og engelsk, men med et klart flertall på matematikk. I tillegg tar noen studier i lesing og skriving og spesialpedagogikk.

Det er opprettet nettverk mellom barneskolene sonevis og for de tre ungdomsskolene på tvers. Alle nettverkene ble startet opp i november og desember 2016 og er videreført i 2017.

Det er flere skoleledere som tar utdanning i skoleledelse på BI.
Det er også skolering og faglig påfyll i de øvrige enhetene i sektoren.

Helse og velferd

Sektor for helse og velferd har hatt fokus på å bygge en kompetanseorganisasjon. Rådgiver og fagsjefer sitter i et kompetanseutvalg som møtes månedlig. Enhetene har kompetansekartlegginger og lager årlig opplæringsplaner.

Et lederprogram i regi av Høgskolen i Hedmark, Fagakademiet og Ressurscenter for omstilling i kommunene (RO) (nasjonalt oppdrag fra Helsedirektoratet): Praktisk lederopplæring for de kommunale helse- og omsorgstjenestene- 7 moduler. Hver modul består av to samlinger over to dager. Det er mulig å avslutte lederopplæringen med eksamen som gir studiepoeng.

ABC-opplæringen er virksomhetsintern kompetanseutvikling for helse- og omsorgstjenestene i kommunene. Opplæringen omfatter ABC-permer på ulike fagområder, tverrfaglige ABC-grupper og halvårslige fagseminar.

Møter med ansattes representanter

Arbeidsmiljøutvalg (AMU)

Etter arbeidsmiljøloven § 7-2 (1) skal AMU arbeide for et fullt forsvarlig arbeidsmiljø i kommunen. AMU skal delta i planleggingen av vern- og miljøarbeid i kommunen, og følge nøye med på utviklingen av arbeidsmiljøet.

AMU har et fast sakskart som inneholder godkjenning av innkalling, saksliste og møteprotokoll fra forrige møte og saker til behandling, orientering og eventuelt. Det har i 2017 vært gjennomført 9 av 11 planlagte AMU møter. Møtet i mars og oktober ble avlyst. Det har vært 11 saker til behandling.

Saker behandlet i 2017 var:

- Sykefraværsrapportering
- overordnet handlingsplan for bruk av bedriftshelsetjenesten
- årsrapport AKAN
- kursplan i regi av kommuneskolen

- Inntreden i Digitale Gardermoen
- fordeling av velferdsmidler
- omdømmeprisen
- Kommunikasjonsstrategi

Indikator	2015	2016	2017
Antall møter	10	9	9
Antall behandla saker	19	17	11

Medbestemmelsesutvalg (MBU)

MBU er kommunens arena for utøvelse av godt samarbeid, medbestemmelse og medinnflytelse gjennom informasjon, drøfting og forhandling mellom partene i arbeidslivet. Samarbeidet er basert på tillit og gjensidig forståelse for partenes ulike roller. Utvalget følger av bestemmelser i Hovedavtalen (HA) og kommunens Samarbeids- og informasjonsavtale. MBU er både et rådgivende og besluttsende organ. De sakene som skal opp i MBU er regulerte i Hovedavtalen del B § 1 og 3, og gjelder saker som skal behandles på partsnivå 1 det vil si mellom Rådmann/stabssjef og hovedtillitsvalgte.

MBU sammensetning og møter:

Et partssammensatt utvalg bestående av en representant fra hovedsammenslutningene, LO-kommune, UNIO, YS-kommune, Akademikerne, to representanter fra arbeidsgiver, stabssjef og enhetsleder HR, samt utvalgssekretær. MBU følger møteplanen til arbeidsmiljøutvalget (AMU). I 2017 ble det lagt opp til et MBU i måneden. Totalt ble det avholdt 10 møter ettersom 2 møter ble avlyst etter enighet mellom partene.

I 2017 ble det avholdt 9 MBU-møter. MBU i juni ble avlyst.

Saker som ble behandlet i MBU i 2017 var:

- Opprettelse av stillinger i henhold til handlingsplan
- Livsfasepolitikken
- Stillingsbeskrivelser
- Omstillingsavtale
- Omorganisering enhet for psykisk helse og rus
- Inntreden i Digitale Gardermoen IS
- Endring av organisering av Inn på tunet tjenestene
- Fritidsulykkeforsikring
- Organisasjonsendring i sektor stab og støtte
- Omorganisering av sektor oppvekst og utdanning

- Konvertering av stillinger
- Møteplan for AMU og MBU for 2018
- Ny ASA 4313 og 4303 rammeavtale om drift av selvstendig næringsdrivende fysioterapivirksomhet
- Fritidsulykkeforsikring for ansatte

Saker til informasjon i 2017 var:

- status angående budsjett
- status prosess IKT-samarbeid/DGI
- Samarbeids- og informasjonsavtalen – prosess med å etablere ny avtale
- Medarbeiderundersøkelsen – vurderer ny leverandør
- Lønnsforhandlinger
- Parkering - resultat fra brukerundersøkelsen
- Tobakksfri kommune
- Fritidsforsikring for ansatte
- Organisering av fag og kvalitetsutvikling i sektor Helse og Velferd
- Livsfasepolitikk

Det følger av delegeringsreglementet at rådmannen er gitt fullmakt til å opprette og legge ned stillinger i administrasjonen. Denne fullmakten operasjonaliseres gjennom medbestemmelsesutvalget. Opprettelsen av nye stillinger følger av økonomiske vedtak gjennom handlingsplanen.

I 2017 er det behandlet opprettelse av 22,55 årsverk i medbestemmelsesutvalget (MBU) Dette fordeler seg på 12,35 årsverk i sektor for helse og omsorg, 6,2 årsverk i sektor for oppvekst og utdanning, 3 årsverk i sektor for miljø og samfunnsutvikling og 1 årsverk i stab og støtte.

I tillegg til dette kommer opprettelse og nedleggelse av årsverk innenfor de vedtatte budsjetttrammer i grunnskolene, barnehagene og flyktningetjenesten som ikke er behandlet i MBU da fullmakt til disse endringene i bemanningen er videredelegert til de respektive enhetslederne. På toppen av dette kommer endring i årsverk og antall ansatte utover det som er behandlet i MBU som følge av at når det tas inn vikar av ulike årsaker som for eksempel ved sykdom, permisjoner og/eller vakante stillinger vil både den fastansatte og vikaren inngå i tellingen. Dette medfører en ytterligere økning i antall ansatte og årsverk.

På skolen er det en liten økning, mens i SFO er bemanningen redusert. I enhet for hjemmetjenester og forebyggende er det en markant økning (29). Årsaken til det skyldes nyopprettede stillinger og langtidsfravær utover 40 dager.

Det er videre opprettet 3 nye ansvar i 2017. Ansvar 2315 med 5 stillinger, ansvar 3102 med 1 stilling og ansvar 3235 med 4 stillinger (det er noen ansatte som er overført fra tidligere

ansvar). Langtidsfraværet er på 4,3 % og utgjør ca 52 personer. Av disse er nok en del satt på fastlønn med i tellingen.

Særskilt om sykefravær

Sykefravær for 2017 for Nittedal kommune og Nittedal Eiendom KF har et overordnet mål om at sykefraværet ikke skal overstige 6,8 %. Det gjennomsnittlige sykefraværet for Nittedal kommune er 7 % for 2017. Det gjennomsnittlige sykefraværet for Nittedal Eiendom KF er 9,4 %, som er en økning fra 2016 på 2,6 prosentpoeng.

Nittedal kommune har iverksatt mange målrettede tiltak som et ledd i å få ned sykefraværet:

- 1) I januar ble det gjennomført møter med alle enheter for å lage både lokal og overordnet plan for HMS og bruk av BHT gjennom året.
- 2) IA - dagene har hatt fokus på helsefremmende arbeidsplasser, risikovurdering, og gode omstillingsprosesser samt lovpålagte HMS kurs.
- 4) Kommuneskolen holdes fast hvert halvår for nyansatte og nye ledere.
- 5) Helsemotivatorer og forflytningsveiledere har hatt oppfølgingssamlinger for å holde inspirasjonen og kompetansen oppe.

Gjennom 2017 har det vært jobbet målrettet med å redusere sykefraværet både gjennom å forebygge at ansatte blir syke, og å få sykemeldte raskere tilbake i jobb. Det er stor vilje til tilrettelegging i Nittedal kommune, og ledere strekker seg langt for å få dette til.

Tilretteleggingsutvalget

Det har vært 89 møter i Tilretteleggingsutvalget der vanskelige sykefraværssaker har vært diskutert, og vi har hatt 2 ansatte på arbeidsutprøving i andre avdelinger/enheter. Friskliv bedrift prosjekt er startet for å bistå ansatte med høyt fravær til bedre helse og vi fortsetter det jevne arbeidet ute i avdelingene i kommunen.

Fordeling mellom egenmeldt og legemeldt fravær i 2017

Egenmeldt	Legemeldt	Totalt
1,1	5,8	7

Sykefravær fordelt på kjønn pr. kvartal i Nittedal kommune

	Kvinner	Menn
1. kvartal 2017	8,9 %	4,4 %
2. kvartal 2017	7,7 %	4,1 %
3. kvartal 2017	5,2 %	2,8 %
4. kvartal 2017	8,7 %	3,2 %

Totalt 2017	7,8 %	3,7 %
-------------	-------	-------

Sykefravær fordelt per måned

Måned	Jan	feb	mars	april	mai	juni	Juli	aug	sept	okt	nov	des	snitt
2013	9,1	8,4	8	8	8	7,3	3,6	5,2	7,9	7,7	8,6	7,8	7,5
2014	8,7	9,4	9,6	8,6	8,4	7,2	4,1	5,5	6,7	7,5	8,5	8,1	7,8
2015	9	10,2	7,5	7,6	6,9	6,3	2,6	5,1	5,9	7,2	7,7	7,2	7,1
2016	8	8,8	6,6	7,7	7	5,4	3,4	5	5,9	7,1	8	7,9	7
2017	8,8	8,3	6,9	7	7,5	6,4	3,1	4,5	6,5	6,7	8,3	7,8	7

Enhetene rapporterer at de har videreført arbeidet fra tidligere år med oppfølgingsamtaler, dialogmøter, utarbeider oppfølgingsplaner, tilrettelegger arbeidet, har fokus på jobbrotasjon, lederstøtte, gjennomfører kurs i blant annet forflytningsteknikk, arbeidsmiljøseminar, benytter bedriftshelsetjenesten og gjennomfører sosiale tiltak.

Nittedal kommune er en IA-virksomhet. Det innebærer et ekstra ansvar for å tilrettelegge arbeidet for ansatte med redusert arbeidsevne. Ny avtale ble signert i 2014 for perioden 2014-2018. IA- avtalen er et trepartssamarbeid mellom regjering, arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene.

Nittedal kommune samarbeider tett med bedriftshelsetjenesten Synergi Helse AS. Enhetslederne blir årlig (januar måned) invitert til et HMS møte med BHT og enhet HR hvor man går igjennom utfordringer og ønsker for bistand i de ulike enhetene. Det oppleves å være økende kompetanse hos enhetsledere innen bruk av BHT og andre tiltak for å forebygge sykefravær. Disse kartleggingsmøtene gir oss en oversikt for hvordan BHT bistand skal fordeles i Nittedal kommune, og hvordan man skal jobbe overordnet med sykefravær gjennom året. Man avklarer satsningsområder på bakgrunn fra tilbakemeldinger fra enhetslederne, føringer fra arbeidstilsynet og avgjør på bakgrunn av det hvilke kurs som skal tilbys, hvilke kartlegginger som skal gjennomføres og ikke minst; sørger for at vi overholder lov og avtaleverk. Forslag til handlingsplan behandles i AMU.

Erfaringen med bedriftshelsetjenesten Synergi Helse AS, er gjennomgående positiv. Leverandøren er svært proaktiv både på konsernnivå, og ute i enhetene.

I følge Nittedal kommunes HMS-håndbok skal alle enheter rapportere på HMS ved utgangen av året. Alle enhetsledere har mottatt elektronisk skjema for rapportering i samråd med lokale verneombud, og 26 av 26 enheter har rapportert. Rapporten viser at enhetene totalt sett jobber systematisk med HMS, og har god kontroll på rutiner og prosedyrer for å sikre gode og trygge arbeidsplasser i Nittedal kommune. Det er en bevissthet rundt hva man trenger av kompetanse og videreutvikling. Det har i 2017 vært fokus på å forebygge fravær hos ansatte med lettere psykiske lidelser, krise og stressmestring, det å stå i endring og omstilling samt risikovurdering med fokus på vold og trusler.

Sunn økonomi

Kommunens økonomiske utvikling – regnskapsresultat 2017

Årets regnskapsmessige mindreforbruk er 28,0 mill. kroner.

Avviket på netto driftsresultat på 35 mill. kroner mot justert budsjett skyldes i hovedsak en kombinasjon av høyere driftsinntekter på 59 mill. kroner, høyere driftsutgifter med 26,5 mill. kroner og finansposter som er 4,1 mill. kr bedre enn budsjettet.

Driftsregnskapet for 2017 med redegjørelse for vesentlige avvik

(Beløp i mill. kroner)	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Justert Opprinnelig budsjett 2017	Opprinnelig budsjett 2017	Avvik i kr. mot justert budsjett	Avvik i % mot justert budsjett
DRIFT						
Skatteinntekter	737,6	789,3	763,1	760,1	26,1	3,4 %
Rammetilskudd	469,7	479,3	482,7	481,3	-3,4	-0,7 %
Andre inntekter	328,0	370,0	333,9	277,2	36,2	10,8 %
Sum driftsinntekter	1535,3	1638,6	1579,7	1518,6	58,9	3,7 %
Sum driftsutgifter	1485,2	1602,3	1575,8	1518,4	26,5	1,7 %
Brutto driftsresultat	50,1	36,3	3,9	0,2	32,4	
EKSTERNE FINANSTRANSASJONER						
Renteutgifter og tap finansielle omløpsmidler	16,8	24,3	26,2	26,5	-1,9	-7,2 %
Renteinntekter og gevinster på finansielle omløpsmidler	35,5	34,5	32,5	26,4	2,1	6,4 %
Avdrag på lån og utlån	46,1	46,5	46,8	47,7	-0,3	-0,6 %
Mottatte avdrag	32,2	32,4	32,5	32,5	-0,1	-0,3 %
Resultat eksterne finansransaksjoner	4,8	-3,9	-8,1	-15,4	4,1	
Motpost avskrivninger	27,5	28,5	30,0	30,0	-1,5	
Netto driftsresultat	82,4	60,8	25,8	14,7	35,0	
INTERNE FINANSTRANSASJONER						
Bruk av tidligere avsetninger	35,0	69,3	72,1	10,4	-2,8	
Overført til investeringsregnskapet	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	
Netto avsetninger/bruk(-) avsetning (+)	65,4	102,1	98,0	25,2	4,2	
Avsetninger	65,8	102,1	98,0	25,2	4,2	
Resultat interne finansransaksjoner	-30,8	-32,8	-25,8	-14,7	-7,0	
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	51,6	28,0	0,0	0,0	27,9	

Skatteinntektene for kommunen var 26,1 mill. kroner høyere enn justert budsjett.

Rammetilskuddet ble 3,4 mill. kr svakere enn budsjettet, dette skyldes høyere kostnader til inntektsutjevning enn budsjettet med 3,7 mill. kroner. Utviklingen i skatteinntekter og rammetilskudd omtales nærmere i avsnittet «Frie inntekter» senere i dokumentet.

Driftsutgiftene i kommunen var 26,5 mill. kroner høyere enn justert budsjett, se eget avsnitt for utdypende kommentarer. Finanspostene samlet hadde et avvik mot justert budsjett på 4,1 mill. kroner for året, bakgrunnen for avviket omtales i detalj senere. I forhold til budsjett har enhetene totalt et merforbruk på 6,4 mill. kroner, detaljer omtales senere.

Driftsinntekter 2017

Beløp i mill. kroner	Avvik regnskap mot				
	Regnskap 2017	Justert budsjett	justert budsjett	Regnskap 2016	Avvik mot 2016
Brukerbetalinger	57,1	55,3	1,8	52,4	4,7
Andre salgs- og leieinntekter	111,4	108,7	2,7	102,4	9,0
Overføringer med krav om motytelse	146,9	115,2	31,7	134,7	12,2
Rammetilskudd	479,3	482,7	-3,4	469,7	9,7
Andre statlige overføringer	49,1	49,1	0,0	33,6	15,5
Andre overføringer	5,6	5,5	0,0	5,0	0,6
Skatt på inntekt og formue	740,2	714,2	26,1	703,5	36,7
Eiendomsskatt	49,0	49,0	0,1	34,1	14,9
Sum driftsinntekter	1 638,6	1 579,7	58,9	1 535,3	103,3

Driftsinntektene var i 2017 58,9 mill. kroner høyere enn justert budsjett. Dette skyldes i hovedsak «overføringer med krav til motytelse» med 31,7 mill. kroner og «skatt på inntekt og formue» med 26,1 mill. kroner. «Rammetilskudd» var 3,4 mill. kroner svakere enn budsjettet. Merinntekt i posten «overføringer med krav til motytelse» skyldes en kombinasjon av mva kompensasjon i forhold til budsjett på 16,6 mill. kroner, økte sykepengerefusjoner på 8,5 mill. kroner i forhold til budsjett og refusjoner fra staten på 4,3 mill. kroner mer enn budsjett. Økningen i refusjon fra staten er i hovedsak knyttet til økt tilskudd til tidlig innsats 1.-4. trinn og tilskudd til etter- og videreutdanning for lærere med til sammen 0,9 mill. kroner over budsjett og refusjoner fra Bufetat knyttet til fosterhjemsgodtgjørelse med 2,2 mill. kroner over budsjett. Inntekten knyttet til mva kompensasjon må sees i sammenheng med tilsvarende kostnad på linjen for «Overføringer» under andre driftskostnader.

Frie inntekter – skatt og rammetilskudd

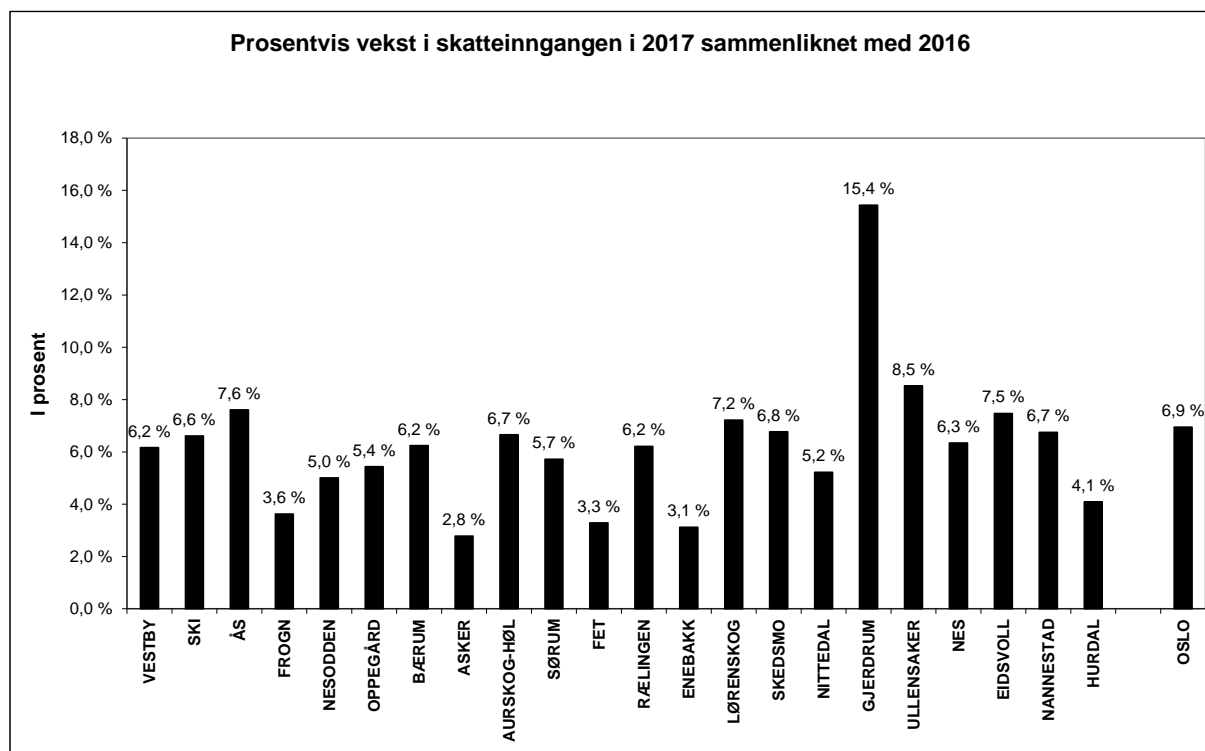
Skatteinntektene og rammetilskuddet for 2017 fremkommer av tabellen under.

Frie inntekter (Beløp i mill. kroner)	Regnskap 2017	Just. bud. 2017	Oppr. bud. 2017	Avvik mot justert budsjett	Regnskap 2016
Skatteinntekter	740,2	714,2	714,2	26,1	703,5
Inntektsutjevning	-38,3	-34,7	-34,7	-3,7	-36,5
Eiendomsskatt	49,0	49,0	46,0	0,1	34,1
Sum skatter og inntektsutjevning	750,9	728,5	725,5	22,5	701,1
Rammetilskudd (ekskl. inntektsutjevning)	514,3	514,3	512,9	0,0	497,4
Veksttilskudd	0,0	0,0	0,0	0,0	5,2
Ekstraordinære/ordinære skjønnsmidler	3,3	3,1	3,1	0,2	3,5
Sum rammetilskudd/skjønnsmidler	517,7	517,4	516,0	0,2	506,1
Sum frie inntekter	1 268,6	1 245,9	1 241,4	22,7	1 207,3

Skatteinntektene fra formues- og inntektsskatt var i 2017 26,1 mill. kroner høyere enn budsjettert. Veksten fra 2016 var på 5,2 prosent. Prognosen for skatteinntektene per utgangen av august var et positivt avvik på 15 mill. kroner.

Kommunens kostnader til inntektsutjevning som ble 3,7 mill. kroner høyere enn budsjettert må sees sammen med skatteinntekter fra formues- og inntektsskatt. Økningen i inntektsutjevning skyldes at Nittedals skatteinntekter for 2017 var god sammenliknet med landet. Netto ble økningen i skatteinntekter mot budsjett 22,4 mill. kroner når det tas hensyn til inntektsutjevningen.

Figuren under viser vekst i skatteinntekter for kommunene i Oslo og Akershus fra 2016.

Nittedal kommunes vekst i skatteinntekter var noe lavere enn gjennomsnittet i Akershus (5,9 prosent) og gjennomsnittet på Nedre Romerike (6,3 prosent).

Fylkesmannen i Oslo og Akershus skriver følgende om skatteveksten:

«Selv om størstedelen av effekten knyttet til tilpasning til skattereformen ble tatt ut gjennom høye utbytter i 2015, var uttaket av utbytte relativt høyt i 2016. Høyere utbytte enn forventet i 2016 har bidratt til skattevekst i 2017 gjennom ekstra innbetaling av forskuddsskatt og restskatt. Veksten i 2017 må ses som ekstraordinære inntekter og forventes ikke å påvirke det langsiktige inntektsnivået for kommunesektoren.»

Skatteinntektene for eiendomsskatt ble 49,0 mill. kroner, som budsjettert.

Rammetilskuddet for kommunen ble 0,2 mill. kroner høyere enn budsjettert som følge av ekstratildeling av skjønnsmidler på slutten av året.

Driftsutgifter

Kommunens driftsutgifter var i 2017 26,5 mill. kroner høyere enn budsjettert.

Beløp i mill. kroner	Regnskap		Avvik mot		Avvik mot	
	2017	Justert budsjett	justert budsjett	Regnskap 2016	2016	2016
Lønnsutgifter	680,0	677,5	2,5	642,7	37,3	
Sosiale utgifter	181,6	185,0	-3,4	169,9	11,7	
Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon	149,9	140,6	9,4	134,9	15,0	
Kjøp av tjenester som erstatter tjenesteproduksjon	498,2	488,9	9,3	456,6	41,6	
Overføringer	85,1	74,0	11,0	73,3	11,8	
Avskrivinger	28,5	30,0	-1,5	27,5	1,0	
Fordelte utgifter	-20,9	-20,2	-0,7	-19,7	-1,2	
Sum driftsutgifter	1 602,3	1 575,8	26,5	1 485,2	117,1	

Avviket mot budsjett skyldes i hovedsak i en kombinasjon av økte kostnader til kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon med 9,4 mill. kroner, kjøp av tjenester som erstatter tjenesteproduksjon med 9,3 mill. kroner og overføringer med 11,0 mill. kroner.

Avviket på linjen for «kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon» med 9,4 mill. kroner utgjøres av en kombinasjon av flere avvik, de største er kostnader til honorarer/konsulenter/innleie av vikarer med 6,1 mill. kroner, transport med 1,7 mill. kroner og kjøp av matvarer med 2,2 mill. kroner. Avviket innen honorarer/konsulenttjenester/innleie

av vikarer henger sammen med økte kostnader innen barnevern i forbindelse med kjøp av tiltak for hjemmeboende barn og barn på hybel med 1,5 mill. kroner over budsjett, kostnader til honorarer innen kultur i forbindelse med oppsetninger i Kulturverket Flammen med 0,7 mill. kroner og kulturskolen med 0,2 mill. kroner. I tillegg er det kostnader innen HFR knyttet til innleie av vikarer for å dekke opp for vakante stillinger med 2,8 mill. kroner, og kostnader innen kommunalteknikk som skyldes veivedlikehold med 1,9 mill. kroner. Innen transport knytter avvikene seg til skoleskyss med 0,9 mill. kroner og kostnader til transport av brukere med 0,5 mill. kroner mer enn budsjettet til kjøp av transporttjenester ved Stammen aktivitetssenter. Merforbruket knyttet til matvarer skyldes i hovedsak økte kostnader innen institusjon med 0,7 mill. kroner og innen grunnskolene med 0,6 mill. kroner i tillegg til flere mindre avvik.

Avviket på linjen «Kjøp tjenester som erstatter tjenesteproduksjon» som er 9,3 mill. kroner over budsjett skyldes i hovedsak en kombinasjon av økte kostnader til «kjøp av tjenester fra andre» med 9,2 mill. kroner og «kjøp av tjenester fra staten» med 1,7 mill. kroner. «Kjøp av tjenester fra andre kommuner» har et mindreforbruk på 1,9 mill. kroner som kommer til fradrag fra merforbrukene. Økningen i «kjøp av tjenester fra andre» skyldes i hovedsak økte kjøp innen tildelingsenheten med 7,6 mill. kroner som skyldes kjøp av tjenester fra private, private institusjoner og private avlastningstilbud. I tillegg er det avvik knyttet til felles skole med 1,3 mill. kroner som knytter seg til særlig tilrettelagt undervisning. Økte kostnader i «kjøp av tjenester fra staten» skyldes i hovedsak barnevern med kostnader til opphold i statlige barnevernsinstitusjoner med 1,3 mill. kroner over budsjett. Mindreforbruket innen «kjøp av tjenester fra andre kommuner» skyldes en kombinasjon av mindre kjøp av avløpstjenester fra Oslo kommune med 2,2 mill. kroner og et mindreforbruk innen barnehager med 1 mill. kroner på grunn av færre Nittedalsbarn i barnehager i andre kommuner enn budsjettet. Avviket innen kjøp av avløpstjenester har sin motpost i mindre inntekter innen avløp.

Avviket knyttet til «overføringer» med 11,0 mill. kroner henger sammen med økte kostnader til mva kompensasjon på 16,7 mill. kroner, økte overføringer til private med 3,6 mill. kroner som reduseres av mindreforbruk knyttet til sentral avsetning for lønnsoppgjør som ble 5,0 mill. kroner lavere enn budsjettet og pensjon som ble 3,9 mill. kroner lavere enn budsjettet. Avviket knyttet til mva kompensasjon må sees i sammenheng med tilsvarende inntekt omtalt under driftsinntekter. Overføringer til private ut over budsjett skyldes i hovedsak merforbruk på sosialhjelp med 3,1 mill. kroner.

Enhetenes avvik mot budsjett

	Regnskap 2017	Justert budsjett	Avvik	Regnskap 2016
HELSE OG VELFERD*				
KOMMUNALSEF HELSE OG OMSORG	33 582 604	33 989 336	-406 732	10 663 059
ENHET FOR HELSE	0	0	0	44 390 330
TILDELINGSENHETEN	44 873 613	37 455 488	7 418 125	60 130 410
ENHET FOR PSYKISK HELSE/RUS	21 562 215	22 286 100	-723 885	0
ENHET FOR NAV	33 811 143	32 852 500	958 643	32 568 983
ENHET FOR INSTITUSJON	113 356 011	112 411 701	944 310	96 383 251
ENHET FOR HJEMMETJENESTER, FORBYGGING OG REHABILITERING	72 667 673	68 817 200	3 850 473	76 845 266
ENHET FOR TILRETTELAGTE TJENESTER	92 245 138	90 098 242	2 146 896	91 632 873
ENHET FOR BOLIG OG TILFLYTTING	4 574 604	4 275 400	299 204	0
SUM HELSE OG VELFERD	416 673 001	402 185 967 [✓]	14 487 034	412 614 172
OPPVEKST OG UTDANNING				
ENHET FOR PPT	15 152 790	15 393 404	-240 614	12 792 086
FELLES SKOLE/SFO	5 777 077	2 598 610	3 178 467	7 393 734
ENHET FOR BARNEHAGER OG FOREBYGGENDE TJENESTER	237 197 816	239 542 174	-2 344 358	223 156 910
ENHET FOR BARNEVERN	41 380 478	41 375 151	5 327	42 980 776
ENHET FOR KULTUR	37 603 661	38 188 381	-584 720	31 538 071
KOMMUNALSEF OPPVEKST OG UTDANNING	4 815 490	5 036 800	-221 310	4 916 127
GRUNNSKOLENE	327 082 240 [✓]	324 122 849 [✓]	2 959 391 [✓]	316 132 430
SUM OPPVEKST OG UTDANNING	669 009 552	666 257 369 [✓]	2 752 183	638 910 134
MILJØ OG SAMFUNN				
KOMMUNALSEF MILJØ OG SAMFUNNSUTVIKLING	5 757 488	6 377 400	-619 912	5 758 054
ENHET FOR PLAN, BYGGESAK OG GEODATA	11 795 499	15 494 643	-3 699 144	7 102 866
ENHET FOR KOMMUNALTEKNIKK	36 250 814	38 146 200	-1 895 386	33 803 212
TEKNISKE TJENESTER SELVKOST - KOMMUNALTEKNIKK	0	13 600	-13 600	1
TEKNISKE TJENESTER SELVKOST - PLAN, BYGG, GEODATA	90 659	0	90 659	1 442 549
SUM MILJØ OG SAMFUNN	53 894 460	60 031 843 [✓]	-6 137 383	48 106 682
STAB OG STØTTE				
ENHET FOR ADMINISTRASJON	15 264 498	16 517 341	-1 252 843	15 363 973
ENHET FOR ØKONOMI	12 488 128	13 375 000	-886 872	13 263 193
ENHET FOR IKT	13 304 717	14 776 300	-1 471 583	12 488 712
ENHET FOR HR (Human resources)	14 939 352	15 717 669	-778 317	14 163 645
ENHET FOR KOMMUNIKASJON OG SAMFUNNSKONTAKT	21 672 765	21 998 304	-325 539	18 629 820
SUM STAB OG STØTTE	77 669 460	82 384 614 [✓]	-4 715 154	73 909 343
SUM	1 217 246 473	1 210 859 793	6 386 680	1 173 540 331

* Sektor for helse og velferd har i 2017 foretatt betydelige omorganiseringer, dette medfører at det ikke er sammenliknbarhet på enhetsnivå mot 2016.

Oversikten viser at enhetene totalt har et merforbruk på 6,4 mill. kroner mot budsjett, dette skyldes sektor for helse og velferd som har et merforbruk på 14,5 mill. kroner og sektor for oppvekst og utdanning som har et merforbruk på 2,8 mill. kroner. Sektor miljø og samfunnsutvikling har et mindreforbruk på 6,1 mill. kroner mot budsjett mens sektor for stab og støtte har mindreforbruk på 4,7 mill. kroner.

Mer om større avvik innen sektor for helse og velferd

Enhet for tildeling sitt merforbruk på 7,4 mill. kroner mot budsjett skyldes økte kostnader til kjøp av tjenester fra andre med 7,5 mill. kroner over budsjett. Bakgrunnen for dette er 6 mill. kroner knyttet til økte vedtak og økte priser for heldøgns plasser og 1,6 mill. kroner knyttet til økte vedtak og økte priser for brukerstyrt personlig assistent.

Enhet for HFR sitt merforbruk mot budsjett på 3,9 mill. kroner skyldes i hovedsak økte kostnader til innleie av vikarer med 2,8 mill. kroner, samtidig som kommunen har fått 0,3 mill. kroner mindre enn budsjettet til fastlønnstilskudd for fysioterapeuter på grunn av omlegging av regler og mindre sykkelønsrefusjon enn budsjettet med 0,5 mill. kr. Kostnadene til innleie av vikarer henger sammen med vakante stillinger i enheten.

Enhet for tilrettelagte tjenester har et merforbruk på 2,1 mill. kroner mot budsjett, dette skyldes i hovedsak økte lønnskostnader med 1,9 mill. kroner som har sammenheng med høyere aktivitet enn budsjettet på Nittedal avlastningscenter.

Enhet for institusjon har et merforbruk på 0,9 mill. kroner mot budsjett som i hovedsak skyldes lavere sykkelønsrefusjoner enn budsjettet med 0,8 mill. kroner samtidig som lønnskostnadene ligger på budsjett.

Enhet for NAV har merforbruk på 1,0 mill. kroner i forhold til budsjett, dette skyldes i hovedsak sosialhjelpskostnader til bo- og husleieutgifter som er 2,8 mill. kroner over budsjett. Denne merkostnaden dempes av lavere lønnskostnader enn budsjettet med 1,0 mill. kroner og økte refusjoner (sykkelønsrefusjoner og refusjoner fra staten) på 0,8 mill. kroner over budsjett.

Mer om større avvik innen sektor for oppvekst og utdanning

Sektoren har et merforbruk samlet på 2,8 mill. kroner i forhold til budsjett. Dette består i hovedsak av merforbruk innen felles skole/SFO med 3,2 mill. kroner, grunnskolene med 3,0 mill. kroner fratrukket mindreforbruk i enhet for barnehager og forebyggende tjenester med 2,3 mill. kroner og enhet for kultur med 0,6 mill. kroner.

Grunnskolenes samlede merforbruk på 3,0 mill. kroner i forhold til budsjett skyldes i hovedsak merforbruk på lønnskostnader på totalt 3,4 mill. kroner, samtidig som sykepengerefusjoner er 2,1 mill. kroner over budsjettet. I tillegg er det flere andre mindre avvik mot budsjett.

Merforbruket innen felles skole/SFO på 3,2 mill. kroner skyldes en kombinasjon av merforbruk på SFO med 0,7 mill. kroner og andre felleskostnader på skoleområdet med 2,5 mill. kroner. Merforbruket innen felleskostnader skyldes i hovedsak en kombinasjon av merforbruk på skoleskyss med 0,7 mill. kroner, kostnader knyttet til fosterhjemsbarn i andre

kommuner med 1,9 mill. kroner samt kostnader til alternativ opplæringsarena på 1,3 mill. kroner over budsjett.

Mindreforbruket i enhet for barnehager og forebyggende tjenester i forhold til budsjett på 2,3 mill. kroner skyldes flere forhold. Vakanser og høyere sykepengerefusjon enn budsjettet har et mindreforbruk på 1,6 mill. kroner. Samtidig er det mindre kostnader for barn fra Nittedal som går i barnehage utenfor kommunen og høyere inntekter for flere barn fra andre kommuner i Nittedalsbarnehagene som tilsammen har et mindreforbruk på 1,7 mill. kroner. Likebehandling av private barnehager har et mindreforbruk på 0,3 mill. kroner. Til fradrag fra dette kommer merforbruk knyttet til søskenmoderasjon for barn i private barnehager med 1 mill. kroner.

Mindreforbruket i enhet for kultur på 0,6 mill. kroner skyldes en kombinasjon av flere mindre avvik der de største er mindreforbruk på annet forbruksmaterielle på 0,2 mill. kroner og avgifter/gebyrer på 0,2 mill. kroner. Mindreforbruket i enheten inkluderer et mindreforbruk for Kulturverket Flammen med 0,3 mill. kroner mot budsjett, noe som innebærer en netto driftskostnad for Kulturverket Flammen i 2017 på 4,6 mill. kroner.

Mer om større avvik innen sektor for miljø og samfunnsutvikling

Sektor for miljø og samfunnsutvikling har et mindreforbruk i forhold til budsjett på 6,1 mill. kroner, dette er en kombinasjon av mindreforbruk på 3,7 mill. kroner i enhet for plan, byggesak og geodata, mindreforbruk på 0,6 mill. kroner på kommunalsjef/fellesområdet og et mindreforbruk på enhet for kommunalteknikk med 1,9 mill. kroner.

Avviket på enhet for plan, byggesak og geodata med 3,7 mill. kroner er knyttet til mindre konsulentkostnader enn budsjettet med 1,9 mill. kroner, lavere lønnskostnader som følge av vakante stillinger med 1,0 mill. kroner og refusjoner knyttet til sentrumsutvikling som var 0,4 mill. kroner høyere enn budsjettet. Mindreforbruket innen konsulentkostnader skyldes mindre fremdrift enn budsjettet på planlagte prosjekter.

Innen enhet for kommunalteknikk skyldes mindreforbruket på 1,9 mill. kroner mot budsjett i hovedsak 1 mill. kroner i mindre betaling til Nedre Romerike Brann og Redning som følger av et overskudd i dette selskapet i 2016 kombinert med mindre kostnader til strøm og høyere inntekter knyttet til gravemeldinger enn budsjettet med 1 mill. kroner.

Mindreforbruket på fellesområdet/kommunalsjef er knyttet til lavere kostnader til digitalisering av byggesaksarkivet enn budsjettet med 0,5 mill. kroner som følge av lavere aktivitet enn forutsatt.

Mer om større avvik innen sektor for stab og støtte

Sektor for stab og støtte sitt mindreforbruk på 4,7 mill. kroner skyldes i hovedsak mindreforbruk i enhet for IKT med 1,5 mill. kroner, enhet for administrasjon med 1,3 mill. kroner, enhet for økonomi med 0,9 mill. kroner og enhet for HR med 0,8 mill. kroner.

Mindreforbruket i enhet for IKT skyldes i hovedsak en kombinasjon av mindre kostnader til lisenser/serviceavtaler på 0,6 mill. kroner og besparelse på lønnskostnader på 1,6 mill. kroner pga vakante stillinger. Til fradrag kommer økte kostnader til konsulenter med 1,1 mill. kroner som må sees i sammenheng med vakansene i enheten.

Mindreforbruket i enhet for administrasjon skyldes mindreforbruk innen lønn med 1 mill. kroner som følge av vakant stilling og mindre godtgjøring til folkekevalgte som følge av færre avholdte møter enn budsjettet. I tillegg har det vært et mindreforbruk knyttet til kurs med 0,4 mill. kroner.

Mindreforbruket i enhet for økonomi skyldes lavere kostnader til kemner med 0,7 mill. kroner, mens innen enhet for HR skyldes mindreforbruket i hovedsak opplæringskontoret for lærlinger med 0,6 mill. kroner og ubrukte IA midler med 0,4 mill. kroner.

Finans

Driftsregnskapet viser at netto finanskostnader i 2017 utgjorde 3,9 mill. kroner, dette er 4,1 mill. kroner bedre enn budsjettet.

Finansutgifter (inkl. finans i enhetene) Beløp i mill. kroner	Regnskap 2017	Justert budsjett	Avvik	
			regnsk./ Just. budsj.	Regnskap 2016
Renteutgifter og låneomkostninger	24,3	26,2	-1,9	16,8
Tap på finansiell instrumenter	0,0	0,0	0,0	0,0
Avdragsutgifter	46,3	46,7	-0,4	45,9
Utlån	0,2	0,1	0,1	0,3
Sum finansutgifter	70,8	73,0	-2,1	62,9

Finansinntekter Beløp i mill. kroner	Regnskap 2017	Justert budsjett	Avvik	
			regnsk./ Just. budsj.	Regnskap 2016
Renteinntekter og utbytte	34,2	32,5	1,7	34,9
Gevinst finansielle instrumenter	0,3	0,0	0,3	0,6
Mottatte avdrag på utlån	32,4	32,5	-0,1	32,2
Sum finansinntekter	66,9	64,9	2,0	67,7
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-3,9	-8,1	4,1	4,8

Avviket fra budsjett skyldes en kombinasjon av lavere bokførte renteutgifter med 1,9 mill. kroner kombinert med økte renteinntekter på 1,7 mill. kroner. Økningen i renteinntekter

skyldes høyere innskudd i bank enn budsjettert, dette er blant annet knyttet til ubrukte lånemidler.

Lavere rentekostnader enn budsjettert skyldes lavere lånerenter enn budsjettert kombinert med at lånopptakene for året er gjennomført senere i året enn forutsatt.

Tabellene under viser realisert avkastning på finansplasseringer solgt i løpet av 2017 som har gitt en regnskapsført avkastning i 2017 på 0,3 mill. kroner.

Oversikt over verdipapirer solgt 2017			Realisert gevinst/ tap siden kjøp	Realisert gevinst/ tap i år
Beløp i 1000 kr	Kjøpsverdi	Salgsverdi		
Holberg Likviditet 20	22 739	26 944	4 205	329

Kommunen har ved utgangen av 2017 ikke lenger noen plasseringer i verdipapirer.

I henhold til finansreglementet blir det utarbeidet en egen årsrapport for finans for 2017.

Lånegjeld

Kommunens totale lånegjeld inkludert videreformidlingslån økte med 124,2 mill. kroner fra 2016 til 1253,4 mill. kroner. Videreformidlingslån for videre utlån til kommunens innbyggere økte med 64 mill. kroner og utgjør nå 204 mill. kroner. Kommunen har tatt opp 70 mill. kroner i startlån til videreformidling i 2017, forskjellen mellom nye låneopptak i Husbanken til videreformidling og økt utestående skyldes avdragsbetalinger.

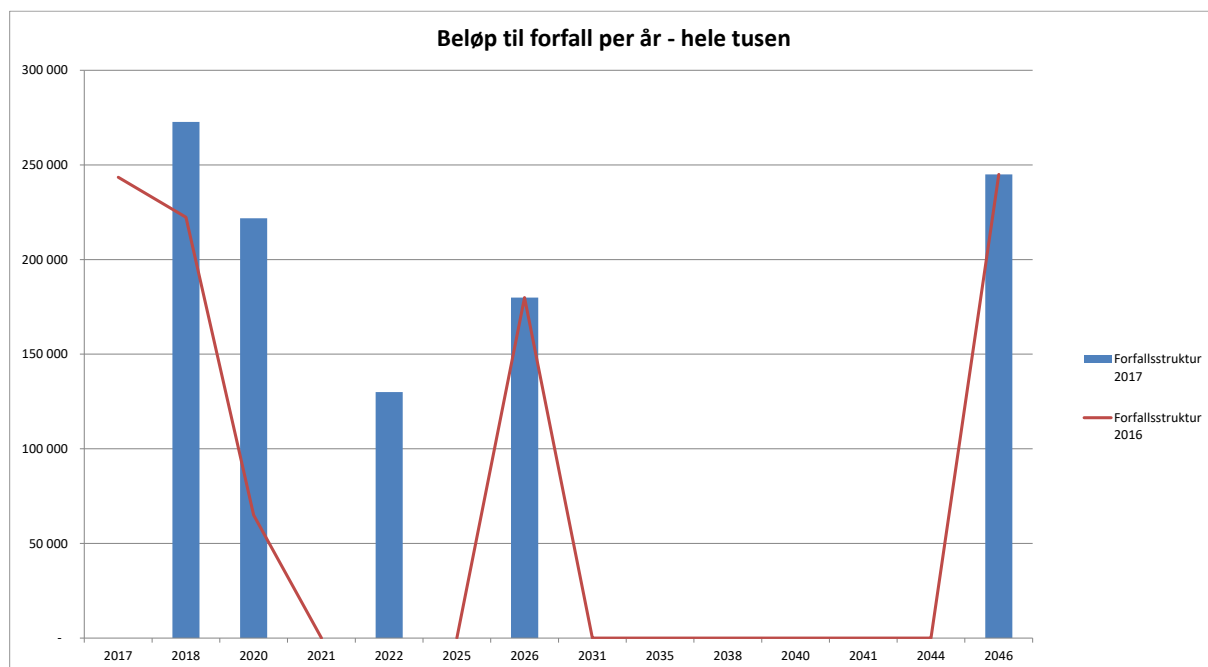
Beløp i mill. kroner	2017	2016
Kommunens samlede lånegjeld	1 253,4	1 129,2
Herav:		
Obligasjonslån, flytende rente	0,0	243,5
Obligasjonslån, fast rente	402,3	272,3
Kommunalbanken, fast rente	473,2	473,2
Kommunalbanken, flytende rente	123,5	0,0
SEB sertifikatlån	50,3	0,0
Husbanken, ordinære lån flytende rente	0,2	0,2
Delsum investeringslån	1 049,5	989,2
Husbanken, videreformidlingslån, flytende rente	204,0	140,0

Kommunen tar opp lån med både fast og flytende rente og benytter også rentebytteavtaler for å binde renten på deler av de lån som har flytende rente. Dette er i tråd med kommunens finansreglement. Ved utgangen av 2017 har kommunen rentebinding på mer enn ett år for 57 prosent av lånene, dette er en nedgang fra 77 prosent ved utgangen av 2016.

Gjennomsnittrenten for kommunens låneportefølje er 1,9 prosent ved utgangen av 2017, dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng siden utgangen av 2016. Referanserenten for 2017 (6 måneders NIBOR + 1 prosentpoeng) utgjorde 2,0 %, kommunens lånevilkår er dermed 0,1 prosentpoeng bedre enn dette for året 2017.

Kommunen har som i 2016 også i 2017 hatt fokus på å redusere refinansieringsrisikoen. Refinansieringsrisiko er risikoen for at lån som forfaller ikke kan refinansieres, eller refinansieres til høy rente. Reduksjon av denne innebærer å fordele låneforfall i tid både mellom år og tidspunkt for låneforfall innen det enkelte året.

Figuren under viser når kommunens investeringslån forfaller og må refinansieres fordelt på år perioden 2018-2046. Linjen viser status ved utgangen av 2016, mens stolpene viser status ved utgangen av 2017. I 2018 forfaller investeringslån til 272,7 mill. kroner som må refinansieres, mens kommunen ikke har noen låneforfall i 2019 per 31.12.2017.

Videreformidlingslån fra Husbanken er ikke inkludert i figuren da dette er lån som ikke refinansieres på samme måte som investeringslånene og dermed ikke har refinansieringsrisiko.

For ytterligere detaljer vises det til egen årsrapport for finansforvaltning for 2017.

Investeringer

Oversikten under viser kommunens brutto investeringer, utlån, avdrag på lån og avsetninger i øvre del av tabellen og finansieringen av investeringene i nedre delen av tabellen.

Beløp i mill. kroner	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Regnskap 2017	Justert budsjett 2017	Avvik kroner
INVESTERINGER					
Investeringer i anleggsmidler	47,6	82,3	105,6	95,6	10,0
Utlån og forskutteringer	206,9	218,3	167,1	189,7	-22,6
Kjøp av aksjer og andeler	34,1	2,8	3,0	3,2	-0,2
Avdrag på lån	3,7	22,5	6,5	3,0	3,5
Avsetninger	5,6	5,0	24,4	14,0	10,4
Årets finansierungsbehov	298,0	330,8	306,7	305,5	1,2
Finansiert slik:					
Bruk av lånemidler	197,8	260,9	213,7	210,4	3,3
Inntekter fra salg av anleggsmidler	2,7	0,1	2,2	0,4	1,8
Tilskudd til investeringer	6,3	10,6	40,4	25,7	14,7
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	7,2	16,6	24,1	7,0	17,1
Andre inntekter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kompensasjon for merverdiavgift	2,2	8,6	7,8	9,3	-1,5
Sum ekstern finansiering	216,1	296,8	288,2	252,8	35,4
Overført fra driftsregnskapet	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0
Bruk av avsetninger	81,6	33,7	18,5	52,7	-34,2
Sum finansiering	298,0	330,8	306,7	305,5	1,2
Udekket	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Investeringene er finansiert med tilgjengelige midler uavhengig av fordeling av finansieringsmidler på prosjekter i budsjettet i tråd med presiseringer og veileder fra departementet. I desember 2017 vedtok kommunestyret overføring av bevilgning og tilhørende finansiering til 2018 etter prognose på forbruk i 2017.

Investeringer i anleggsmidler har et merforbruk på 10 mill. kroner over budsjett. Overtagelse av vei, vann og avløp i henhold til utbyggingsavtaler er regnskapsført med 16 mill kroner, dette er det ikke budsjett for. Til fradrag fra dette kommer mindreforbruk på andre investeringer med 6 mill. kroner under justert budsjett.

Avviket på linjen for utlån og forskutteringer på 22,6 mill. kroner gjelder redusert behov i Nittedal-eiendom KF for finansiering av byggeprosjektene pr 31/12 med 10 mill. kroner. Behov for Husbankmidler til videreutlån økte i løpet av året, kommunestyret vedtok i oktober

å ta opp ytterligere 20 mill. kroner til dette formålet. Restmidler er 13 mill. kroner ved årsskiftet, ubrukte lånemidler benyttes i 2018.

Avdrag på lån er 3,5 mill. kroner høyere enn budsjettet, dette skyldes økte avdrag på startlån i Husbanken.

Avviket på linjen for avsetninger på 10,4 mill. kroner gjelder ekstraordinære innfridde startlån fra kunder med 9 mill. kroner og 1,4 mill. kroner som gjelder innbetaling fra Gjerdrum kommune ved inntreden i NRV IKS. Ekstraordinære innfridde startlån fra kunder er totalt avsatt med 13 mill. kroner for innbetaling til Husbanken i 2018.

Bruk av lånemidler gjelder finansiering av investeringer både i kommunen og Nittedal-eiendom KF og finansiering av utlån av startlån. Sum avvik er 3,3 mill. kroner for mye bruk av lån ifht til budsjett. Ser man på bruk av lån til investeringer er overskridelsen 15,8 mill. kroner, finansieringen skulle vært utført med bruk av disposisjonsfond. Feilen ble oppdaget etter at regnskapet var overlevert til revisjonen. Administrasjonen ønsket å rette opp feilen, men revisor fremholder at det ikke har noen betydning da det finnes ubrukte lånemidler i regnskapet. Revisjonens syn på en korreksjon er «... at dette kan rettes opp på 2018-regnskapet ved å øke bruk av disposisjonsfondet og redusere bruk av lånemidler tilsvarende.»

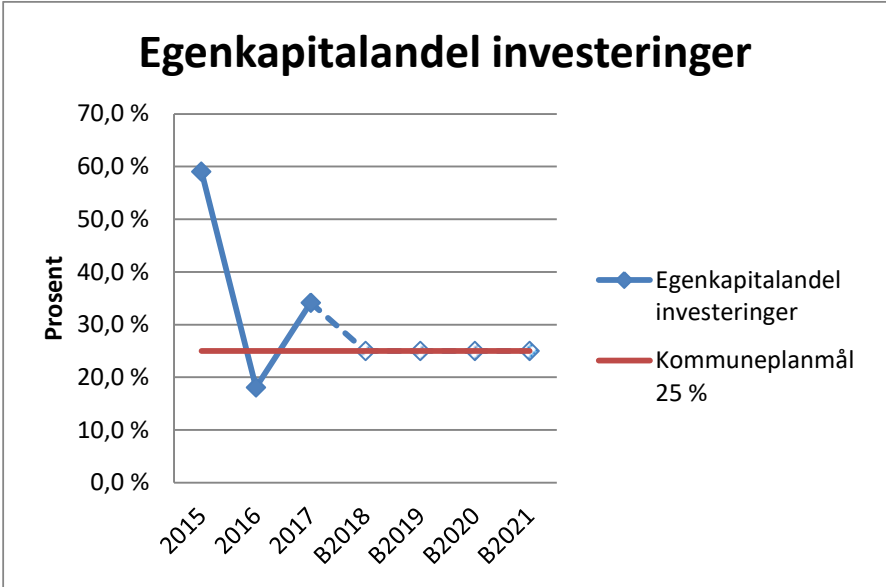
Tilskudd til investeringer viser en merinntekt på 14,7 mill. kroner. Avviket skyldes i hovedsak utbyggingsavtaler hvor utbygger bekoster vei, vann og avløp. Nittedal kommune har overtatt anleggene vederlagsfritt, men må bokføre overtakelsen brutto, dvs. både kostnad og tilskudd.

Avviket for mottatte avdrag og refusjoner viser en merinntekt på 17,1 mill. kroner som skyldes ekstraordinære innbetalinger av startlån med 9 mill. kroner over budsjett og 7 mill. kroner i refusjoner over budsjett som skyldes Skedsmo kommunes andel av investeringsprosjektet «Avløp ut av bygda».

Bruk av avsetninger avviker fra budsjett med 34,2 mill. kroner. Dette er et resultat etter ekstern finansiering, behovet er lavere enn budsjett. Avviket må sees i sammenheng med kommentaren om bruk av lån over.

Kommuneplanmål egenkapitalandel for investeringer

Figuren under viser egenkapitalandel for investeringer for årene 2015-2017 og vedtatt egenkapitalandel i handlingsplanperioden 2018-2021. Som det fremgår ble faktisk egenkapitalandel for investeringer 59 prosent i 2015, 18 prosent i 2016 og 34 prosent i 2017. Budsjettet egenkapitalandel i handlingsplanperioden er i henhold til kommuneplanmålet 25 prosent

Prosjektoversikt investeringer

Under vises tabell over investeringer per prosjekt for 2017:

Beløp i kr	Kostnadsramme	Regnskapsført tidligere år	Regnskap 2017	Sum regnskapsført	Justert budsjett 2017	Avvik justert budsjett - regnskap 2017
31141 KIRKE - GRESSKLIPPER	125 000	0	125 000	125 000	125 000	0
31155 TRÅDLØST NETTVERK (WLAN)	200 000	0	290 666	290 666	291 000	334
31166 IKT-NETTVERK, UTSKIFTING AV NETTVERSKOMPONENTER	1 812 500	153 294	19 325	172 619	113 000	93 675
31167 UTSKIFTING AV SERVERE OG LAGRINGSDISKER	6 525 000	3 045 648	1 129 919	4 175 567	1 000 000	-129 919
31169 REDUNDANS PÅ KRITISKE NETTVERSKOMPONENTER	975 000	874 368	0	874 368	101 000	101 000
31171 OPPGRADERING AV OFFICE PROGRAMVARE	500 000	0	0	0	0	0
31172 HAKADAL KAPELL - OMBYGGING	610 000	0	0	0	0	0
32212 BÆRBARE PC'ER TIL SPESPED-UNDERVISNING	250 000	0	244 513	244 513	250 000	5 487
32222 OPPRUSTING SKOLENES UTEOMRÅDE INKL LEKEAPPARATER	3 100 000	1 727 053	405 106	2 132 159	424 000	18 894
32230 IKT I SKOLEN; datautstyr, skoleadm.system, feide og prosjektledelse	4 700 000	2 266 773	430 229	2 697 002	433 000	2 771
32231 IP-TELEFONI I SKOLENE, utstyr og kabling	1 500 000	1 104 696	302 582	1 407 278	300 000	-2 582
32232 KIRKEBY SKOLE, INVENTAR OG IKT-UTSTYR TIL NYE KLASSEROM	600 000	187 901	15 738	203 639	0	-15 738
32234 DIGITAL UTVIKLING OPPVEKST OG UTDANNINGSSEKTOREN	11 750 000	0	5 464 633	5 464 633	5 500 000	35 367
32303 NYE ÅNEBY BARNEHAGE - INVENTAR	2 000 000	1 578 408	421 830	2 000 238	422 000	170
32304 IKT I KOMMUNALE BARNEHAGER	656 250	449 853	199 133	648 986	206 000	6 867
32305 OPPRUSTING AV BARNEHAGENES UTEOMRÅDER 2016-2018	1 875 000	625 591	629 283	1 254 874	625 000	-4 283
32505 SELVBETJENT BIBLIOTEK, merking og selvbetjeningsenhet	1 535 000	1 191 304	340 000	1 531 304	340 000	0
32506 KULTURHUS, INVENTAR	4 468 750	3 703 450	765 299	4 468 749	765 300	1
33002 IKT-UTSTYR SEKTOR FOR HELSE OG OMSORG	2 000 000	482 802	322 164	804 966	500 000	177 836
33205 KVALIFISERINGSSENTER - NAV	2 500 000	1 296 779	866 973	2 163 752	903 000	36 027
33422 VELFERDSTEKNOLOGI	15 237 000	6 302 578	4 313 678	10 616 256	4 881 000	567 322
33423 DØLI 12 SYKEHJEMSPASSER - INVENTAR	4 500 000	1 349 665	2 733 207	4 082 872	3 150 000	416 793
33424 SPESIALUTSTYR TIL REHABILITERINGSKAVD DØLI	312 500	229 657	73 041	302 698	83 000	9 959
33603 INVENTAR MYRVEIEN BOSENTER	162 000	0	49 687	49 687	162 000	112 313
36201 REHABILITERING AVLØP	0	0	0	0	0	0
36203 REHABILITERING VANN	0	0	0	0	0	0
36204 VEILYS pålegg ombygging til målte anlegg	7 775 000	6 383 063	723 120	7 106 183	426 000	-297 120
36206 TRAFIKKSIKRING	0	0	295 346	295 346	1 260 000	964 654
36207 MASKINFORVALTNING - TRANSPORTMIDLER	3 000 000	0	2 390 000	2 390 000	3 000 000	610 000
36226 VAREBIL VANN-AVLØP	320 000	0	268 000	268 000	268 000	0
36242 BREDEUTVIDELSE TJERNSLIA	300 000	82 713	0	82 713	0	0
36245 AVLØPSHÅNDTERING "UT AV BYGDA"	340 700 000	7 307 727	18 877 458	26 185 185	13 753 000	-5 124 458
36260 OVERVÅKING OG STYRING AV VANN- OG AVLØPSSTASJONER	4 300 000	2 470 278	138 293	2 608 571	545 000	406 707
36273 UTSTYR SAMFERDSEL	400 000	0	373 828	373 828	400 000	26 172
36291 VANNLEDNING STASJONSVEI/BERGET	750 000	388 234	243 706	631 940	0	-243 706
36293 VANN OG AVLØP MOLSTADVN/RYGGEVANNSVN	14 700 000	9 786 283	3 388 443	13 174 726	3 413 000	24 557
36313 STØYSKJERM I BRENNAVEIEN	4 582 000	0	75 872	75 872	2 582 000	2 506 128
36320 LAGER OG VERKSTED FOR MATERIALER TIL VANNFORSYNING, ombygging Hagen pumpestasjon	2 500 000	0	8 851	8 851	0	-8 851
36322 UTSKIFTING AV KVIKKSØLVARMATUR I VEILYS	4 375 000	4 303 828	18 125	4 321 953	29 000	10 875
36331 REHAB AVLØPSNETT RULSEVEIEN	1 500 000	3 234 824	286 414	3 521 238	300 000	13 586
36335 AKTIVITETSPARK I SENTRUM	312 500	0	0	0	0	0
36336 TURVEI I SENTRUM	8 325 000	299 106	548 906	848 012	500 000	-48 906
36337 VANN OG AVLØPSANLEGG BRANNFJELL	9 400 000	27 965	8 620 258	8 648 223	9 372 000	751 742
36338 GANG- OG SYKKELVEI R4 TIL KVERNSTUJORDET	1 600 000	0	0	0	0	0
36339 INTERNVEI RÅDHUSKVARTALET I OMRÅDEREGULERINGSPPLAN	1 050 000	0	750 000	750 000	750 000	0
36340 RYGGGA BRU, UTREDNING	500 000	97 220	0	97 220	0	0
36341 RULSE AVLØPSSTASJON	2 500 000	1 667 102	0	1 667 102	275 000	275 000
36343 SLORA AVLØPSSTASJON	2 500 000	1 823 545	241 126	2 064 671	241 000	-126
36347 REHAB AVLØPSNETT BIREKLUNDVN TIL SLATTUM RA	1 100 000	556 940	604 746	1 161 686	400 000	-204 746
36348 REHAB AVLØPSNETT HEGGEVEIEN	2 500 000	1 180 170	216 484	1 396 654	720 000	503 516
36349 REHAB AVLØPSNETT SLATTUM TERRASSE	1 500 000	1 089 695	279 005	1 368 700	410 000	130 995
36350 REHAB AVLØPSNETT SELJEVN (HAGAN/ULVERUD SKOLE)	1 870 000	158 514	578 123	736 637	1 161 000	582 877
36351 REHAB AVLØPSNETT SELJEVN/BIRKELUNDVSN	3 660 000	1 599 819	2 300 608	3 900 427	1 360 000	-940 608
36352 REHAB AVLØPSNETT HEGGEVN SØR	1 720 000	112 059	1 231 738	1 343 797	1 608 000	376 262
36353 REHAB AVLØPSNETT OMRÅDET V/LIHALLEN	1 150 000	107 280	603 129	710 409	1 043 000	439 871
36354 REHAB AVLØPSNETT SKYSETVN	700 000	426 942	50 332	477 274	273 000	222 668
36357 VANN OG AVLØPSANLEGG KIRKEBYLIA	18 300 000	0	102 317	102 317	100 000	-2 317

Beløp i kr	Kostnadsramme	Regnskapsført tidligere år	Regnskap 2017	Sum regnskapsført	Justert budsjett 2017	Avvik justert budsjett - regnskap 2017
36358 VENDHAMMER NYBORGVEIEN	1 500 000	0	578 434	578 434	1 500 000	921 566
36359 BIL TIL OPPMÅLINGSTJENESTEN	312 500	0	0	0	0	0
36360 GJELLERÅSEN AVLØPSSTASJON	2 500 000	0	2 784 685	2 784 685	2 500 000	-284 685
36361 LUNDE AVLØPSSTASJON	2 500 000	0	28 556	28 556	500 000	471 444
36362 TRAFIKKSIKRING - FORTAU ØVRE NYGÅRD	875 000	0	1 660 843	1 660 843	875 000	-785 843
36363 TRAFIKKSIKRING - FORTAU KORNINGSVN SNUPLASS	562 500	0	319 222	319 222	562 500	243 278
36364 WAAGE DAM - utbyggingsavtale	7 137 500	0	8 998 502	8 998 502	7 137 500	-1 861 002
36365 SKOLEMESTERVEIEN - utbyggingsavtale	3 000 000	0	0	0	0	0
36366 TRAFIKKSIKKERHET VED HAKADAL STASJON	13 500 000	0	0	0	0	0
36367 REHAB AVLØPSKUMMER	420 000	0	412 764	412 764	420 000	7 236
36368 PARKANLEGG V/WAAGE DAM F3 INKL TOALETTLØSNING	7 802 500	0	5 100 529	5 100 529	7 177 500	2 076 971
36369 OVERVANNSBARRIERE GLENNEVN	250 000	0	173 477	173 477	250 000	76 523
36370 KRYSS ELVETANGEN	2 500 000	0	1 279 986	1 279 986	1 363 000	83 014
36371 REHAB SPILLVANNsledning NITTEDALSVN/SKYTTAVN	7 000 000	0	5 338 302	5 338 302	7 000 000	1 661 698
36372 REHAB AVLØP GLENNEVN/KROKVN	1 100 000	0	478 180	478 180	1 100 000	621 820
36373 REHAB KUMMER GLENNERUD	1 600 000	0	0	0	400 000	400 000
36380 HELLERUDHAUGEN etappe 1 - VEI	0	0	10 860 555	10 860 555	0	-10 860 555
36381 HELLERUDHAUGEN etappe 1 - VANN OG AVLØP	0	0	5 160 717	5 160 717	0	-5 160 717
36482 Skole Rotnes/Sørli-området/ IKT og inventar	7 250 000	7 051 538	50 000	7 101 538	50 000	0
TOTALT	571 593 500	76 724 665	105 580 986	182 305 651	95 598 800	-9 982 186

Beløpet i tabellen over i kolonnen «Kostnadsramme» viser totalbudsjettet for det enkelte prosjektet sett over år. Kolonnen for «Regnskapsført tidligere år» viser hvor mye som er regnskapsført på det enkelte prosjekt til og med 2016, mens kolonnen «Regnskap 2017» viser hvor mye som er regnskapsført per prosjekt i 2017. Summen av disse to kolonnene fremkommer i kolonnen «Sum regnskapsført». Kolonnen for «Regnskap 2017» sammenliknes med «Justert budsjett 2017» og vises i kolonnen «Avvik justert budsjett – regnskap».

Avvikene fra budsjett blir i hovedsak tatt hensyn til i sak om overføring av investeringsbudsjett fra 2017 til 2018 som behandles i kommunestyret i april 2018. Dette innebærer at prosjekter med merforbruk får mindre budsjett overført fra 2017 til 2018 enn det som ble vedtatt av kommunestyret i desember 2017 i sak 120/17 overføring av investeringsbudsjett fra 2017 til 2018. Tilsvarende vil prosjekter med mindreforbruk få mer midler overført fra 2017 til 2018.

Nittedal kommune har inngått avtaler om utbygging av Waage dam og parkanlegg. Avvik mot budsjett dekkes av tilskudd. Utbygging av vei, vann og avløp på Hellerudhaugen gjelder utbyggingsavtale hvor kommunen overtar anlegget vederlagsfritt.

Balanse

BALANSEN PR. 31.12.						
(Beløp i mill. kroner)	2017	%	2016	%	2015	%
AKTIVA - EIENDELER						
Anleggsmidler:						
Faste eiendommer	417,2	11,6	354,8	10,8	330,1	11,1
Utstyr, maskiner, transportmidler	85,4	2,4	80,3	2,4	59,2	2,0
Utlån	177,3	4,9	137,1	4,2	109,4	3,7
Konserninterne langsiktige fordringer	863,2	24,1	785,9	23,9	639,7	21,5
Aksjer og andeler	63,5	1,8	60,4	1,8	57,6	1,9
Pensjonsmidler	1258,6	35,1	1168,0	35,6	1150,4	38,7
Sum anleggsmidler	2865,1	79,9	2586,5	78,7	2346,3	78,9
Omløpsmidler:						
Kasse, bank, post, sertifikater/aksjer	597,1	16,7	539,0	16,4	494,9	16,6
Kortsiktige fordringer (inkl. konserninterne)	59,1	1,6	92,1	2,8	63,0	2,1
Premieavvik	63,1	1,8	67,3	2,0	69,0	2,3
Sum omløpsmidler	719,3	20,1	698,4	21,3	626,9	21,1
SUM EIENDELER	3584,4	100,0	3284,9	100,0	2973,2	100,0
PASSIVA - EGENKAPITAL OG GJELD						
Egenkapital:						
Disposisjonsfond	280,7	7,8	213,2	6,5	175,7	5,9
Bundne driftsfond	68,0	1,9	68,2	2,1	71,7	2,4
Ubundne investeringsfond	7,5	0,2	1,5	0,0	7,9	0,3
Bundne investeringsfond	22,6	0,6	5,6	0,2	13,4	0,4
Endr. regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	7,6	0,2	7,6	0,2	7,6	0,3
Endr. regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest	-14,7	-0,4	-14,7	-0,4	-14,7	-0,5
Regnskapsmessig mindreforbruk	28,0	0,8	51,6	1,6	18,2	0,6
Udekket i investeringsregnskapet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kapitalkonto	139,6	3,9	95,8	2,9	105,9	3,6
Sum egenkapital	539,4	15,0	428,9	13,1	385,7	13,0
Gjeld:						
Langsiktig gjeld:						
Pensjonsforpliktelser	1559,8	43,5	1485,8	45,2	1428,1	48,0
Ihendehaverobligasjonslån	142,7	4,0	92,4	2,8	92,4	3,1
Sertifikatlån	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Andre lån	1110,8	31,0	1036,9	31,6	837,9	28,2
Sum langsiktig gjeld	2813,3	78,5	2615,1	79,6	2358,4	79,3
Kort siktig gjeld:						
Kassakredittlån	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Annen kortsiktig gjeld	186,0	5,2	190,3	5,8	169,6	5,7
Konsernintern kortsiktig gjeld	45,4	1,3	49,5	1,5	54,1	1,8
Premieavvik	0,4	0,0	1,1	0,0	5,4	0,2
Sum kortsiktig gjeld	231,8	6,5	240,9	7,3	229,1	7,7
Sum gjeld	3045,0	85,0	2856,0	86,9	2587,5	87,0
SUM GJELD OG EGENKAPITAL	3584,5	100,0	3284,9	100,0	2973,2	100,0

Over vises oversikt over balansen til kommunen, eiendeler, gjeld og egenkapital for årene 2015-2017.

Netto premieavvik knyttet til pensjon er redusert med 3,5 mill. kroner fra 66,2 mill. kroner i 2016 til 62,7 mill. kroner i 2017.

Årets premieavvik inkludert arbeidsgiveravgift for kommunens pensjonsordninger er 8,1 mill. kroner. Dette skal amortiseres over 7 år og vil således medføre høyere pensjonskostnader med 1,2 mill. kroner årlig de neste 7 årene. Amortisering av tidligere års premieavvik opparbeidet til og med 2016 utgjør 11,6 mill. kroner. Sammen med årets premieavvik på 8,1 mill. kroner medfører dette at netto bokført premieavvik i balansen har en reduksjon på 3,5 mill. kroner fra 2016 til 2017.

Disposisjonsfond

Oversikten under viser disposisjonsfond per 31.12 med gjenværende frie midler. Nederst i tabellen fremkommer størrelsen på de frie midlene på disposisjonsfondet, og hvor stort disse er i forhold til kommuneplanens mål om 5 prosent frie midler på disposisjonsfondet målt mot driftsinntektene. Kommunen har ved utgangen av 2017 frie midler på disposisjonsfond som tilsvarer 10,8 prosent av driftsinntektene, dette er en økning på 2,2 prosentpoeng fra nivået ved utgangen av 2016.

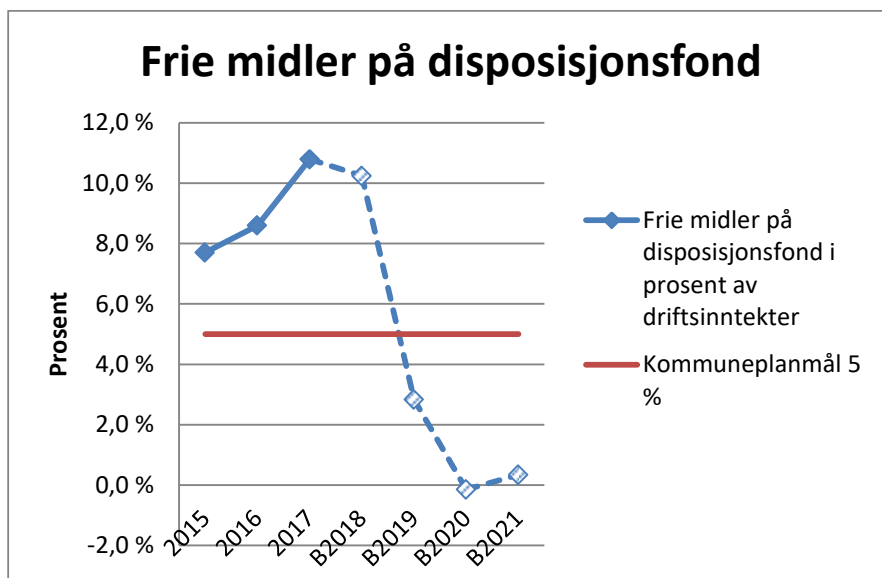
DISPOSISJONSFOND

Ubrukte midler - beløp i kr	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017
Planlegging omsorgsleiligheter Mo/Rotnes	135 365	135 365	135 365
Risiko og sårbarhetsanalyse beredskap	106 775	0	0
Konsulenttjenester anbud pensjonsordning	300 000	0	0
Barn og unges kommunestyre	67 616	67 616	67 616
Sentrumsplanlegging	200 000	0	0
Regulering kirke/kulturhus Plan	400 000	0	0
Regnskap 2011 miljø-, klima- og energiltak	1 487 540	1 487 540	1 114 840
Regnskap 2011 / 2013 idrettsformål	659 075	205 587	0
Regnskap 2015 / 2016 idrettsformål	0	0	899 103
Innføring eiendomsskatt, KST-sak 84/14	2 615 288	0	0
Regnskap 2014 FRINI	1 000 000	1 000 000	319 334
Regnskap 2016, kanalstrategi som sikrer god informasjon	0	0	400 000
Regnskap 2016, overgangskostnader DGI	0	0	5 000 000
Regnskap 2016, trafiksikkerhetstiltak herunder fartsreducerende tiltak	0	0	2 000 000
Regnskap 2016, hverdagsaktivitet og friluftsliv	0	0	2 000 000
Regnskap 2016, rehabilitering av dammer	0	0	2 000 000
Regnskap 2016, innovasjon innen kommunale tjenester	0	0	1 000 000
Regnskap 2016, Nordisk kulturfestival i 2018	0	0	275 000
Avsetning økonomirapport august 2017 sentralt arkiv	0	0	1 000 000
Avsetning økonomirapport august 2017 byggesaksarkiv	0	0	800 000
<i>Investeringer:</i>			
Velferdsteknologi	5 000 000	500 000	0
Kulturhus	7 000 000	0	0
Regnskap 2016, egenkapital til støyskjerm i Brennavn	0	0	807 253
Regnskap 2016, inventar på sykehjem, kjøkken og boliger	0	0	780 313
Regnskap 2016, utsmykking av Kulturverket Flammen	0	0	500 000
Finansiering av investeringer	0	31 399 600	35 715 259
Frie midler	110 248 931	131 957 604	176 859 999
Sum	129 220 590	166 753 312	231 674 082
Frie midler på disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter	7,7 %	8,6 %	10,8 %

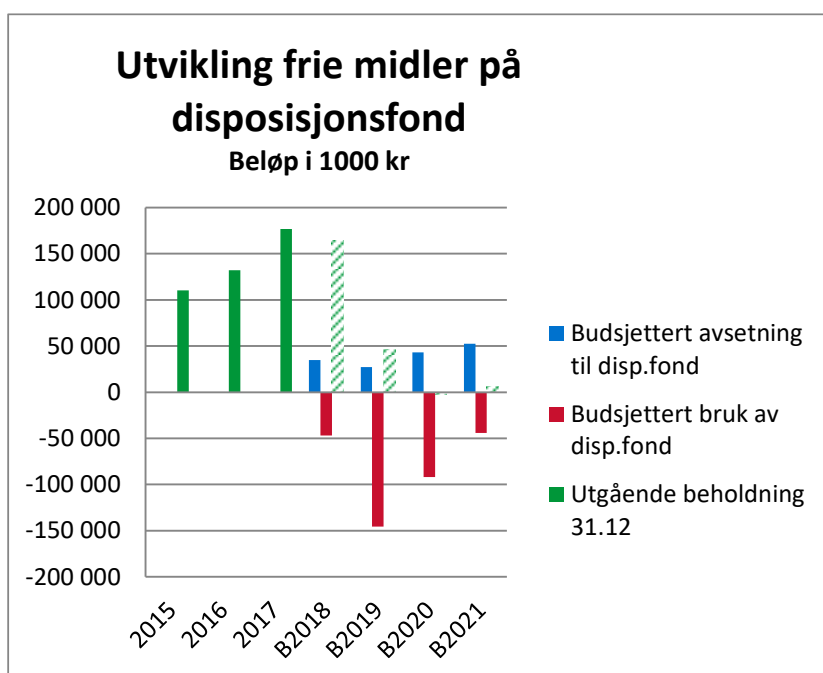
Økningen i de frie midlene på disposisjonsfondet fra 2016 til 2017 er på 44,9 mill. kroner.

Kommuneplanmål frie midler på disposisjonsfond

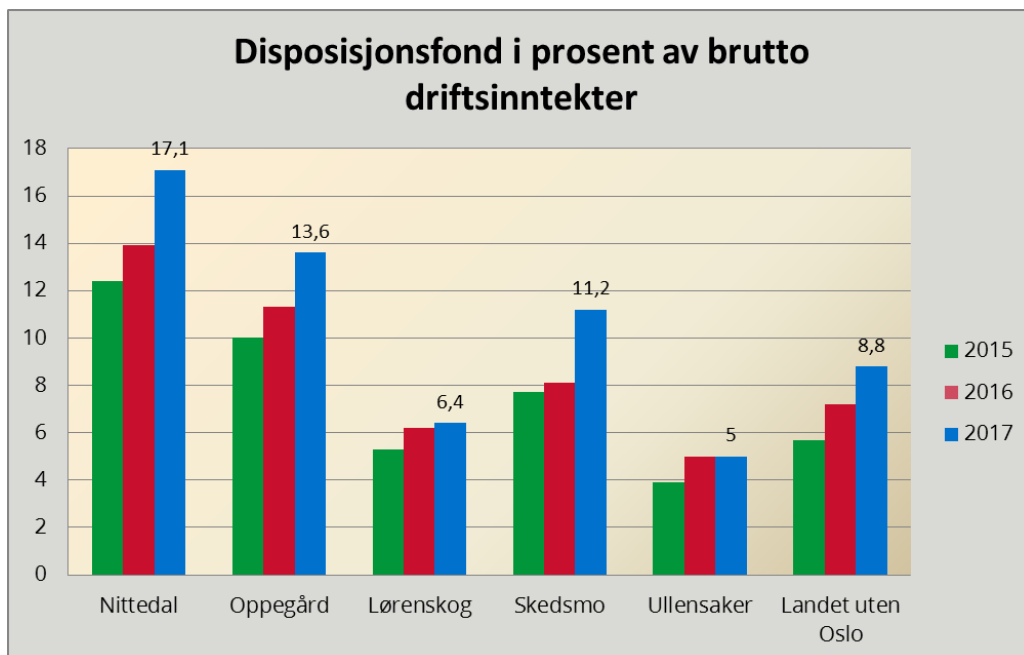
Figuren under viser utviklingen i frie midler på disposisjonsfond for perioden 2015-2021. Tallene for 2015-2017 er faktiske regnskapstall, mens tallene for 2018-2021 er hentet fra vedtatt handlingsplan. Regnskapsmessig mindreforbruk for 2017 er ikke tatt med i disse tallene. Utviklingen i nivået tar hensyn til budsjetterte avsetninger til disposisjonsfond og budsjettert bruk av disposisjonsfond fra vedtatt handlingsplan. Som det fremgår vil de frie midlene på disposisjonsfond holde seg over kommuneplanmålet på 5 prosent også i året 2018, men faller ned under kommuneplanmålet fra og med 2019.

Figuren under viser beregnet saldo for de frie midlene på disposisjonsfond basert på faktiske tall per 31.12.2017 kombinert med vedtatt budsjettert avsetning til og bruk av disposisjonsfond i handlingsplanperioden 2018-2021. Budsjettert bruk av disposisjonsfond er vedtatt for å nå 25 % egenkapitalandel for investeringer hvert år i perioden 2018-2021. Som figuren viser er det budsjettert med mer bruk av disposisjonsfond som egenkapital i investeringer enn det tilføres som følge av positive resultater i perioden.

Figuren under viser den totale størrelsen på kommunens disposisjonsfond målt i prosent av driftsinntekter. Disposisjonsfondet som benyttes av KOSTRA i beregningene til figuren under inneholder alle fond som regnskapsmessig er definert som disposisjonsfond, for Nittedal inkluderer dette hele disposisjonsfondet til kommunen samt premieavviksfondet, kursreguleringsfondet og fond for avsetning til tap på garantier.

Nittedal har høyest disposisjonsfond målt i forhold til kommunens inntekter, og en økning fra 13,9 prosent i 2016 til 17,1 prosent i 2017. Dette henger sammen med gode netto driftsresultater som har muliggjort avsetninger til disposisjonsfond. Økning av kommunens disposisjonsfond har vært et bevisst valg for å kunne benytte dette som egenkapital i de store investeringene innen oppvekst og utdanning og helse og velferd som kommunen står foran i perioden 2018-2025. Størrelsen på disposisjonsfondet vil bli redusert i årene fremover som følge av store investeringer med tilhørende bruk av egenkapital fra disposisjonsfondet som del av finansieringen av disse.

Analyse av nøkkeltall

I de påfølgende avsnitt analyseres nøkkeltall for Nittedal kommune. Analysene gjøres med bakgrunn i KRS 6: Foreløpig standard – Noter og årsberetning. For å få et mest mulig rettviseende bilde av virksomheten korrigeres regnskapstallene for faktorer som forstyrrer bildet av kommunens økonomiske situasjon. Korreksjonene som gjøres er omtalt i forbindelse med hver enkelt tabell.

I tillegg til egen utvikling er det tatt inn tall fra Kommune Stat Rapportering (KOSTRA) for sammenlikning mot andre kommuner. Tallene som vises i alle KOSTRA figurer er laget basert på foreløpige KOSTRA tall som ble publisert av SSB 15. mars 2018.

Analyse av resultat

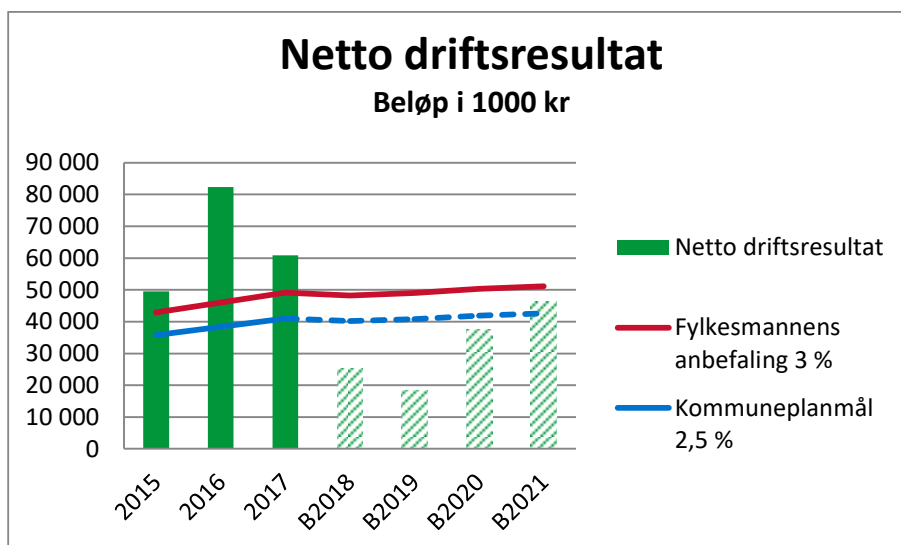
Tabellen under viser kommunens netto driftsresultat. Netto driftsresultat korrigeres for netto inntektsføring av premieavviket knyttet til pensjon som regnskapsmessig føres som en inntekt, men som i realiteten vil være en fremtidig kostnad. Når det er korrigert for denne faktoren er netto driftsresultat for 2017 64,3 mill. kroner, noe som utgjør 3,9 prosent. Tilsvarende tall for 2016 var 79,8 mill. kroner som utgjør 5,2 prosent. Fylkesmannens anbefaling til netto driftsresultat er minimum 3 % over tid, og kommuneplanens mål er 2,5 prosent. Kommunens netto driftsresultat korrigert for premieavvik for pensjon ligger over disse måltallene for årene 2015-2017.

Beløp i mill. kroner	2015	2016	2017
Netto driftsresultat	49,6	82,4	60,9
Årets inntekstførte premieavvik (inkl.aga)	-2,6	12,4	8,1
Amortisering av tidligere års premieavvik (inkl. aga)	10,2	9,8	11,6
Korrigert netto driftsresultat	62,4	79,8	64,3
Korrigert netto driftsresultat i % av driftsinntekter	4,4 %	5,2 %	3,9 %

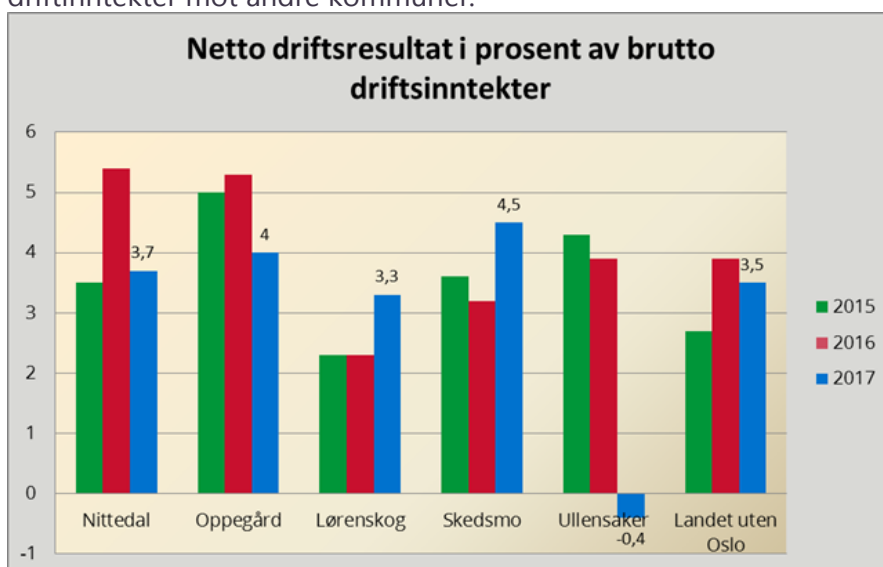
I tillegg til å vise historiske tall for netto driftsresultat er det i tabellen tatt med tallene for 2018-2021 fra vedtatt handlingsplan for å vise den økonomiske utviklingen over tid. Som det fremgår av denne budsjetteres det med svakere økonomiske resultater i perioden fremover enn det som er realisert de siste årene.

Netto driftsresultat (tall i 1000 kr)	2015	2016	2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
SUM DRIFTSINNTEKTER (B)	1 431 007	1 535 286	1 638 648	1 608 737	1 633 779	1 677 394	1 703 728
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	49 554	82 362	60 854	25 188	18 345	37 700	46 328
Netto driftsresultat i %	3,5 %	5,4 %	3,7 %	1,6 %	1,1 %	2,2 %	2,7 %

Faktiske regnskapstall for 2015- 2017 og budsjettall for 2018-2021 for netto driftsresultat er i figuren under satt opp mot fylkesmannens anbefaling om 3 prosent netto driftsresultat målt i forhold til driftsinntektene og kommuneplanens mål om 2,5 prosent. Både kommuneplanmålet og fylkesmannens anbefaling er oppnådd i årene 2015-2017, mens vedtatte budsjettall til sammenlikning ligger under anbefalingene for årene 2018-2020 men oppnår kommuneplanmålet i 2021.

Figuren under er KOSTRA tall som viser sammenlikning av netto driftsresultat i prosent av driftinntekter mot andre kommuner.

Nittedal har hatt gode netto driftsresultater de siste tre årene og ligger for 2017 omtrent på nivået med sammenlikningskommunene på dette. Et godt netto driftsresultat har vært et bevisst valg for å øke disposisjonsfondet og dermed muliggjøre en egenkapitalandel av finansiering av investeringer i tråd med kommuneplanmålet for dette på 25 prosent.

Egenkapitalandel

Egenkapitalandelen forteller hvor stor del av eiendelene som er finansiert av egenkapital. I tabellen under korrigeres egenkapitalen fra balansen for neste års nedbetaling av vann, avløp og renovasjon (VAR) fond. På linjen for VAR-fond neste års nedbetaling fremkommer det som er budsjettet påfølgende år.

Egenkapital prosent	2015	2016	2017
Egenkapital	385,7	428,9	539,4
VAR fond neste års nedbetaling	5,2	8,1	7,2
Egenkapital eks. første års nedbetaling VAR	380,5	420,8	532,2
Egenkapital og gjeld	2973,2	3284,9	3584,5
Egenkapitalprosent	12,8 %	12,8 %	14,8 %

Egenkapitalandelen økte med 2 prosentpoeng fra 2016 til 2017. Det eksisterer ingen konkrete anbefalinger for kommuner til egenkapitalprosent, men kommunen har opplevd en positiv utvikling i denne de siste årene.

Likviditet og arbeidskapital

Arbeidskapitalen er et uttrykk for i hvilken grad man er i stand til å betale sine løpende forpliktelser/ kortsiktig gjeld. Forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld kalles likviditetsgrad.

Kommunen velger å analysere to forskjellige likviditetsgrader:

- Likviditetsgrad 2 = Mest likvide omløpsmidler / Kortsiktig gjeld
Denne bør være større enn 1
- Likviditetsgrad 3 = Betalingsmidler / Kortsiktig gjeld
Denne bør være større enn 0,3-0,5

For å beregne mest likvide omløpsmidler tas det utgangspunkt i omløpsmidler fra balansen. Dette korrigeres for mottatte neste års budsjetterte avdrag på lån. Omløpsmidlene korrigeres også for premieavviket knyttet til pensjon. Premieavviket knyttet til pensjon ligger i balansen som et omløpsmiddel, men dette er en eiendel som ikke vil medføre noen innbetaling men vil være en fremtidig kostnad når denne amortiseres (kostnadsføres) i årene fremover. Mest likvide omløpsmidler benyttes i beregningen av likviditetsgrad 2.

Kortsiktig gjeld fra balansen korrigeres med neste års avdrag på lån som ligger under langsiktig gjeld men reelt sett er kortsiktig gjeld. I tillegg legges VAR fond som skal tilbakebetales til innbyggerne gjennom lavere gebyrer i påfølgende år til i tallet. Den kortsiktige gjelden benyttes både i kalkylen for likviditetsgrad 2 og 3.

For beregning av betalingsmidler er det satt opp kommunens likvider. I tillegg er det lagt til kommunens finansielle aktiva som vurderes å være raskt omsettelige, dette er aksjefondene og pengemarkedsfondene som kommunen eier på det aktuelle tidspunktet. Betalingsmidler brukes til å beregne likviditetsgrad 3.

Beregning av mest likvide omløpsmidler	2015	2016	2017
Omløpsmidler - fra balansen	626,9	698,4	719,3
Mottatte neste års avdrag på lån	32,2	32,5	38,7
Premieavvik eiendel (inkl. aga)	69,0	67,3	63,1
Mest likvide omløpsmidler (til Likviditetsgrad 2)	590,1	663,5	695,0

Beregning av korrigert kortsiktig gjeld	2015	2016	2017
Kortsiktig gjeld - fra balansen	229,1	240,9	231,8
Neste års avdrag på lån	45,1	47,6	51,2
VAR fond til tilbakebetaling neste år	5,2	8,1	7,2
Korrigert kortsiktig gjeld (til Likviditetsgrad 2 og 3)	279,4	296,6	290,2

Beregning av betalingsmidler	2015	2016	2017
Kasse, bank	448,7	512,2	596,9
Aksjefond	0,0	0,0	0,0
Sertifikater (21220068)	0,2	0,2	0,2
Obligasjonsfond	46,0	26,6	0,0
Betalingsmidler til Likviditetsgrad 3	494,9	539,0	597,1

Likviditetsgrad 2	2,1	2,2	2,4
Likviditetsgrad 3	1,8	1,8	2,1

Tabellen over viser at både likviditetsgrad 2 og 3 har svake økninger fra 2016 til 2017. Begge nøkkeltall ligger over anbefalingene for disse som er nevnt over.

Under er kommunens arbeidskapital beregnet. Dette er definert som de mest likvide omløpsmidlene fratrukket kortsiktig gjeld. Den korrigerede arbeidskapitalen er økt fra 2016 til 2017. Totalt sett må kommunens likviditet på bakgrunn av disse måltall anses å være god og har bedret seg fra i perioden 2015-2017.

Arbeidskapital	2015	2016	2017
Mest likvide omløpsmidler	590,1	663,5	695,0
Kortsiktig gjeld	279,4	296,6	290,2
Korrigert arbeidskapital	310,7	366,9	404,8
Arbeidskapital i % av driftsinntekter	21,7 %	23,9 %	24,7 %

Utvikling i gjeld

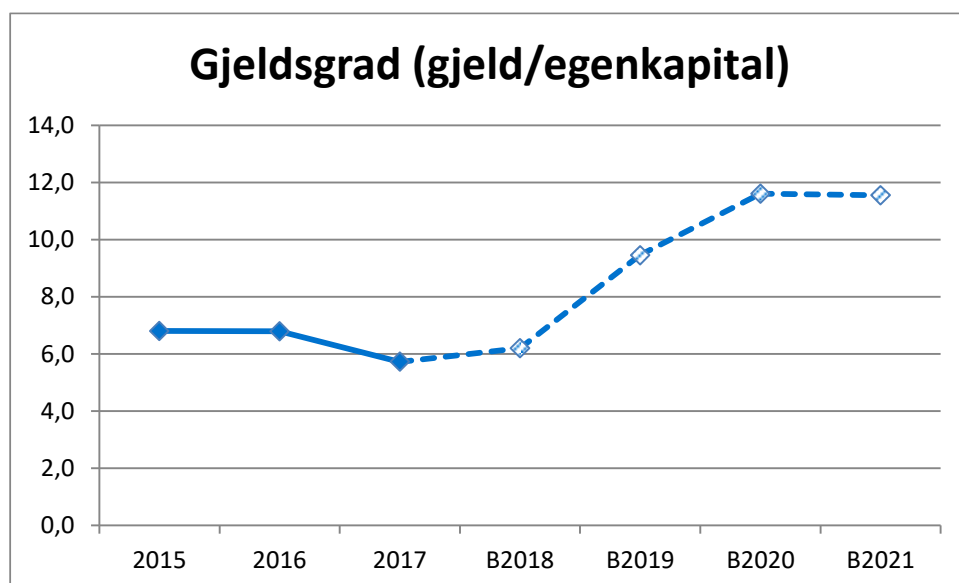
I oversikten under er gjeldsgraden til kommunen beregnet. Gjeldsgraden ser på forholdet mellom gjeld og egenkapital. Gjelden som er benyttet i utregningen er korrigert for 1. års avdrag av VAR fondet som skal tilbakeføres til innbyggerne gjennom reduserte gebyrer. VAR fondet ligger regnskapsmessig som en del av egenkapitalen. Tilsvarende er 1. års avdrag på VAR fondet trukket ut av egenkapitalen for å få et korrekt bilde av egenkapitalen.

Gjeldsgrad	2015	2016	2017
Gjeld	2587,5	2856,0	3045,0
VAR fond til tilbakebetaling neste år	5,2	8,1	7,2
Gjeld inkl. første års tilbakebetaling VAR fond	2592,7	2864,1	3052,2
Egenkapital eks. første års nedbetaling VAR	380,5	420,8	532,2
Gjeldsgrad (gjeld/egenkapital)	6,8	6,8	5,7

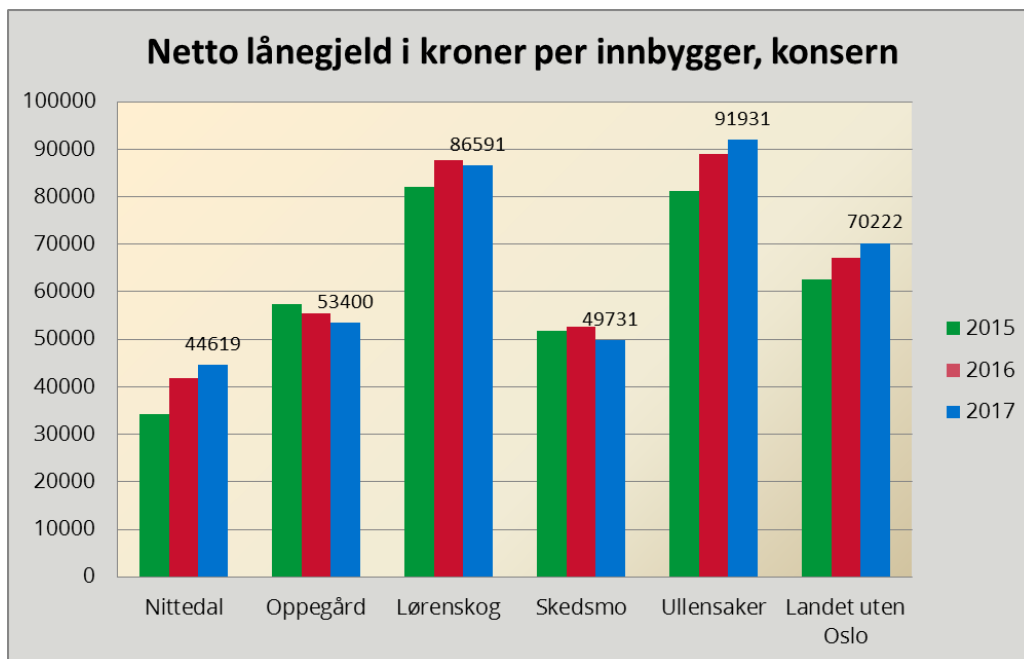
Oversikten viser at gjeldsgraden var uendret fra 2015 til 2016 men falt til 2017. Det er ikke fastsatt noen anbefalinger for dette måltallet, men utviklingen er positiv. Vedtatt handlingsplan for 2018-2021 inneholder store investeringer og disse er vedtatt lånefinansiert i stor grad noe som vil påvirke dette forholdstallet negativt fremover.

Figuren under viser beregnet utvikling i gjeldsgraden i perioden 2015 til 2021. Vedtatt handlingsplan 2018-2021 inkludert budsjettert låneopptak, budsjetterte avdrag på lån, avsetning til disposisjonsfond og bruk av disposisjonsfond som egenkapital i investeringer er lagt til grunn for bergningen. Bruk av disposisjonsfond er for å oppnå 25 prosen egenkapitalandel for investeringer slik det er vedtatt i handlingsplan 2018-2021.

Som det fremgår av figuren forventets gjeldsgraden å øke fra 5,7 til i underkant av 12 frem til 2021.

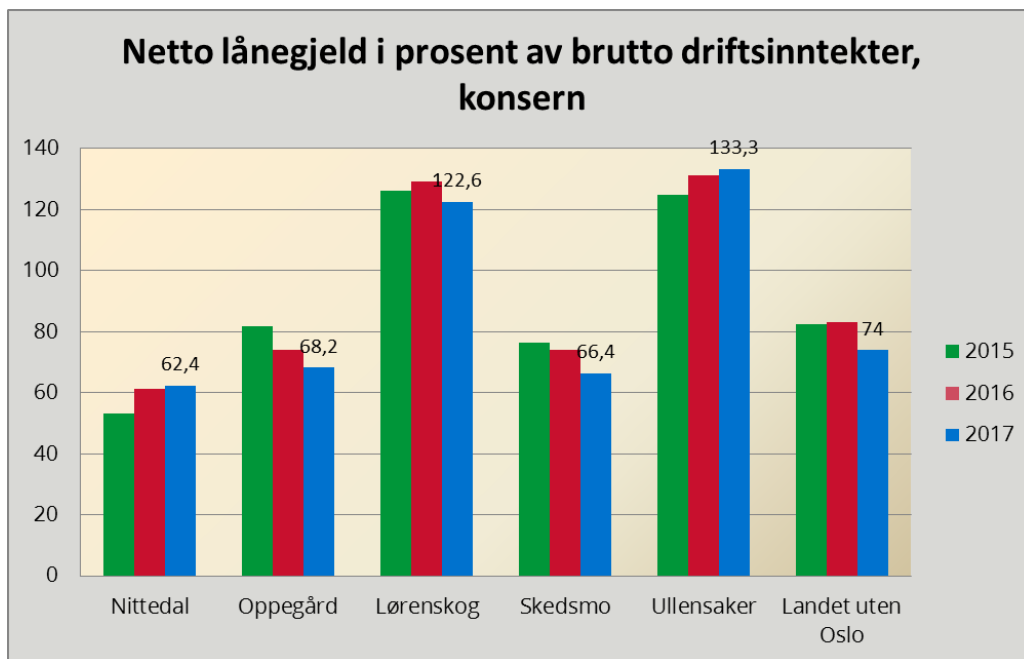

Figuren under viser netto lånegjeld i kr per innbygger for «kommunekonsernet» fra KOSTRA. Begrepet konsern innebærer at tallene som vises omfatter kommunen, kommunale foretak, interkommunale samarbeider og interkommunale selskap. Netto lånegjeld er langsiktig gjeld (eks. pensjonsforpliktelse) fratrukket utlån av formidlingslån (Startlån) og ubrukte lånemidler.

Nittedal hadde i 2015 en lånegjeld på 34 325 kr per innbygger, dette har økt med 21 prosent til 41 718 kr per innbygger i 2016 og videre med 7 prosents økning til 44 619 kr per innbygger i 2017. Som figuren viser ligger Nittedal fortsatt lavest av sammenlikningskommunene i 2017, men er den kommunen med høyest prosentvis vekst i gjeld i kr per innbygger av kommunene fra 2016 til 2017. Til sammenlikning har både Oppegård, Skedsmo og Lørenskog stabilisert sitt gjeldsnivå fra 2016 til 2017. Basert på Nittedals vedtatte investeringsnivå vil kommunens lånegjeld øke i årene fremover, beregninger fra kommunens vedtatte handlingsplan for 2018-2021 forventer at nivå på om lag 91 700 kr i 2021 for Nittedal.

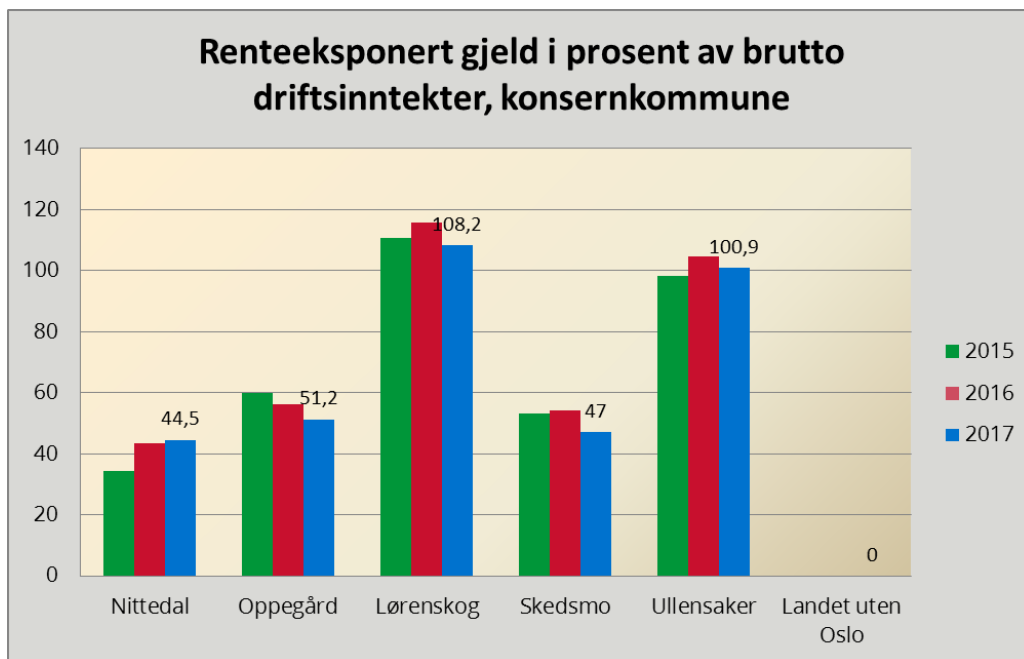
Figuren under viser KOSTRA tallet netto lånegjeld i prosent av driftsinntekter for «kommunekonsernet». Begrepet konsern innebærer at tallene som vises omfatter kommunen, kommunale foretak, interkommunale samarbeider og interkommunale selskap. Netto lånegjeld er langsiktig gjeld (eks. pensjonsforpliktelse) fratrukket utlån av formidlingslån (Startlån) og ubrukte lånemidler.

Nittedal ligger lavt på denne indikatoren med en relativ låneandel målt mot inntektene på i overkant av 61 prosent i 2016, denne har økt til 62,4 prosent i 2017. Til sammenlikning har både Oppegård, Skedsmo og Lørenskog en reduksjon i sin relative gjeld til et nivå som er lavere enn disse kommunenes nivå i 2015. Nittedal sammen med Ullensaker er kommunene som har vekst i denne indikatoren av sammenlikningskommunene.

Figuren under viser hvor stor andel av kommunekonsernets gjeld (se definisjon over) målt i forhold til driftsinntektene som må dekkes av kommunekonsernet selv. Tallet er hentet fra KOSTRA. Med ikke-renteeksponert gjeld menes gjeld der rentekostnadene dekkes via gebyrer (VAR området), rentekompensasjonsordninger eller renteinntekter på utlån (Startlån).

Indikatoren er derfor en indikasjon på hvor stor del av gjelden som kommunekonsernet må dekke rentekostnadene på selv, og dermed også hvor følsom kommuneøkonomien er for renteendringer.

Nittedal ligger som det fremgår lavt på denne og er dermed kommunen som er minst utsatt for renteendringer, men er den eneste kommunen av sammenlikningskommunene som har vekst i denne indikatoren fra 43,4 prosent i 2016 til 44,5 prosent i 2017. Indikatoren viser ikke hvor stor andel av den renteesponerte gjelden som har fastrente. Fastrente bidrar til å redusere denne risikoen gjennom å få større forutsigbarhet for rentekostnadene. Nittedal er den eneste kommunen som har fått økt risiko i perioden, og som følge av store låneopptak i årene fremover til investeringer der kommunen selv må dekke rentekostnadene vil denne fortsette å øke i handlingsplanperioden 2018-2021.

**Forsidebilde fra foajéen i Kulturhuset Flammen.
Foto: Kristian Westgård**

Sentralbord: 67 05 90 00

Epost: postmottak@nittedal.kommune.no

Besøksadresse: Rådhusveien 1, 1482 Nittedal

www.nittedal.kommune.no

der storby møter marka